

ŽELEZAR

TEDNIK - GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA SŽ ŽELEZARNE JESENICE

JESENICE, DNE 6. APRILA 1978

ŠTEVILKA: 13. LETO: XXVII

Železar izhaja od 1. decembra 1951 kot mesečna revija, od 15. aprila 1959 kot štirinajstdnevnik in od 1. januarja 1962 kot tednik. Glavni in odgovorni urednik Joža Varl - Naslov: Uredništvo Železarja, SŽ - Železarna Jesenice. Številki internih telefonov: urednik 483, administracija 484. Tisk: GP Gorenjski tisk, Kranj. Oproščen prometnega davka po pristojnem mnenju štev.: 421/1-72

DRUGA SEJA KONFERENCE KOMUNISTOV ŽELEZARNE V POČASTITEV VIII. KONGRESA

V torek, 4. aprila, je sekretar komiteja tovarniške konference ZKS Železarne Anton Pintar po sklepu komiteja sklical v počastitev osmega kongresa Zveze komunistov Slovenije drugo sejo konference. Osrednja točka dnevnega reda je bilo poročilo o predkongresni aktivnosti zveze komunistov v Železarni, ocena družbenoekonomskega položaja in samoupravne preobrazbe v Železarni v letu 1977 ter ocena uspešnosti poslovanja Železarne v prvem tromesečju letos. Uvodni referat je imel sekretar Pintar, ki ga v nadaljevanju v povzetkih posredujemo.

Sekretar je v uvodu najprej podaril izreden pomen osmega kongresa slovenskih komunistov za naš nadaljnji razvoj samoupravnega socializma. Menil je, da so predkongresne priprave, kakor tudi samo spremljanje kongresa zajele tudi veliko delovnih ljudi in občanov, ker so v kongresnih dokumentih in razpravah zajeti problemi in interesi delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Ugotavljamo, je nadaljeval sekretar, da smo v osnovnih organizacijah zveze komunistov v Železarni pri obravnavi kongresnih gradiv premalo upoštevali predkongresno razpravo Edvarda Kardelja v knjigi Smeri razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja. Vsestranska idejnopolitična oborožit

tev in poznavanje zakonitosti našega razvoja kakor tudi vseh pospeševalnih in zaviralnih dejavnikov, je predpogoj za uspešno in ustvarjalno sodelovanje v boju za nove družbenoekonomske odnose v vseh sredinah in na vseh nivojih. V zvezi s tem

je omenjal tudi potrebo po ustrezni organiziranosti zveze komunistov, zaradi njene še bolj učinkovite dejavnosti.

Za tem je govornik ocenil predkongresno aktivnost v osnovnih organizacijah zveze komunistov v Železarni in menil, da je večina organizacij obravnavala kongresno gradivo, nekaj pa je tudi takih, ki tega niso opravile. Večina osnovnih organizacij pa kasni pri obravnavi Kardeljeve razprave. Večji del osnovnih organizacij slabo ali nič ne spremlja

(Nadaljevanje na 2. strani)

Z GRADBIŠČA KONTI LIVA

Dela na gradbišču konti liva se izvajajo s polno močjo. Glavna izvajalca gradbenih del Hidromontaža in Gradis s pospešenim tempom skušata nadoknaditi v zimi nastali zaostanek v gradnji.

Gradbena dela se opravljajo sedaj pretežno na štirih objektih: hala konti liva, pomožni hali, temeljih naprave za kontinuirno vlivanje in na pomožnih objektih.

Na hali konti liva se nameščajo strešni nosilci. Celotna strešna konstrukcija je na gradbišču in bo zmontirana v tem mesecu tako, da bomo v mesecu maju pričeli s prekrivanjem strehe.

Žerjavna proga za 125 tonski žerjav je v delavnicah gotova in bo v naslednjih dneh pripeljana na gradbišče ter nameščena.

Za halo konti liva je bila uspešno opravljena montaža stebrov Gl in H1, ki sta postavljeni vmes med žerjavno progo v livni hali ter ponovično halo.

Glavna težava pri gradnji je razmeroma majhno gradbišče na katerem se prepletajo aktivnosti montaže, gradbenih del in delno proizvodnja jeklarne.

Izkopi temeljev za pomožno halo le počasi napredujejo, ker se morajo opravljati ročno. Pri tem se izpodkopljuje temelji obstoječih hal jeklovarne in se sproti sanirajo. Pred izdelavo temelja za jugozahodni stebor bo treba prestaviti še ožkotirno progo, ki poteka sedaj prek predvidenega temelja.

(Nadaljevanje na 2. strani)

JE SAMSKI DOM, RES SAMSKI DOM?

Pod tem naslovom je bil objavljen članek v 11. številki Železarja, 23. marca, katerega avtorica je bila Zdenka Torkar. Da osvetlimo problematiko še z druge strani podajamo naslednji odgovor:

V sedmih samskih domovih stanuje 631 delavec iz drugih republik in nekaj iz Slovenije, vsi so delavci železarne Jesenice, zaposleni v vseh temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih. Za vse samske domove, s katerimi upravlja Železarna TOZD

Družbena prehrana velja hišni red, sprejet na odboru za delovne in življenjske pogoje pri delavskem svetu Železarne dne 19. 12. 1974. Ko se je hišni red sprejemal, je bil organiziran tudi razgovor s predstavniki stanovalcev vseh domov, ki na hišni red niso imeli pripomb, razen, da je v nekaterih točkah preblag in da bi sankcije za razna škodna dejanja morale biti še ostrejša.

Znano je, da smo v preteklih dveh letih temeljito adaptirali dom, na Plavžu, zgradili nov samski blok, dom katerega članek opisuje, pa je v

(Nadaljevanje na 2. strani)

HLADNA VALJARNA BELA V PRVEM TROMESEČJU

V prvem tromesečju letošnjega leta, so delavci v TOZD Hladna valjarna Bela izvaljali 19.063 ton hladno valjanih trakov, od tega 6247 ton dinamno trakov in 133 ton nerjavnih jekel. V primerjavi z enakim obdobjem lanskega leta, se je skupna proizvodnja povečala za 14 %, proizvodnja dinamno trakov pa za 24 %. Odprema v prvih treh mesecih letos presega skupno proizvodnjo in znaša 19.683 ton, od tega 6339 ton dinamno trakov.

Najuspešnejši mesec doslej je bil letošnji januar, ko so presegli proizvodnjo družbeni plan, v februarju pa so prvič presegli tudi plan proizvodnje dinamno jekel, čeprav je bila skupna proizvodnja pod družbenim planom.

V temeljni organizaciji združenega dela proizvodnja dinamno jekel, razen občasnih težav in zastojev, zaradi pomanjkanja vložka, teče normalno, medtem ko proizvodnja nerjavnih jekel še niso povsem osvojili. Nedvomno je vzrok za to tudi v tem, da so pri uvajanju proizvodnje zapostavljali proizvodnjo nerjavnih jekel v zadnjih mesecih lanskega leta na račun tonaže, to je na račun proizvodnje visokogljivičnih jekel. Zaradi tega naprave za valjanje nerjavnih jekel niso dovolj obratovalne in so se določene napake pokazale šele v tem obdobju.

V TOZD ŽIČARNA 4.357.643 DIN INVENTIVNIH PRIHRANKOV

Člani odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu TOZD, so na 15. seji ugotovili, da je 18 prizadevnih in uspešnih avtorjev šestih tehničnih in tehnoloških inovacij v preteklem letu ustvarilo in prihranilo 4.357.643 din inventivnega dohodka.

To je prav gotovo lep in spodbuden dosežek v času, ko se bje odločen boj za modernizacijo, mehanizacijo in avtomatizacijo naših proizvodnih kapacitet. To je obenem poziv vsem ostalim, ki so se že uveljavili kot inovatorji, ali ki imajo vse dispozicije za to, da tudi oni razmišljajo o možnosti kako ustvariti in prihraniti več sredstev in povečati ter izboljšati kakovostno proizvodnjo, kako s prihranki na surovinah in potrošnem materialu ustvariti nova sredstva, povečati storilnost, izboljšati delovne in tehnološke po-

stopke dela, kako ustvariti večjo akumulativnost in delovno varnost vseh zaposlenih.

Na 15. redni seji odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna so člani odbora obravnavali in ocenjevali šest tehnoloških in tehničnih izboljšav, 18 avtorjem pa so priznali in odobrili 67.196 din posebnega inventivnega nadomestila ali spodbudnih odškodnin, akontacij in rent.

Sašo Piber in Mirko Urbas sta dobila za ustvarjene koristi, ki

(Nadaljevanje na 3. strani)

IZ RAZPRAVE NA SEJI KONFERENCE SINDIKALNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE

Že v naši zadnji številki smo poročali, da je bila 24. marca letna seja konference osnovnih organizacij zveze sindikata železarne Jesenice in v skrajšani obliki predstavili uvodno poročilo predsednika konference Štefana Šterbica. V današnjem nadaljevanju pa bomo povzeli nekaj razmišljanj razpravljalcev, ki se jih je na seji zvrstilo kar šestnajst.

IVO ARZENŠEK, podpredsednik poslovnega odbora Železarne, je kot prvi spregovoril o doseženih proizvodnih in poslovnih rezultatih Železarne v preteklem letu in o predvidevanjih za prvo tromesečje, pri čemer je še posebej poudaril naloge v zvezi z doseganjem boljših pro-

izvodnih in poslovnih rezultatov, oziroma višje produktivnosti dela.

Dejal je, da smo v Železarni v pogledu izvrševanja proizvodnih nalog letos nekoliko bolje startali ka-

(Nadaljevanje na 7. strani)

Sodelavec pri transportu žarjene pločevine

REFERENDUM BO 14. APRILA

Delavski sveti temeljnih organizacij in delovnih skupnosti v Železarni so na sejah konec marca razpisali referendum za sprejem pravilnikov o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe. Referendum bo v vseh TOZD in delovnih skupnostih 14. aprila.

O osnutkih pravilnikov so februarja in marca razpravljali v temeljnih organizacijah in delovnih skupnostih, na sejah delavskih svetov so pripombe in predloge uskladili in jih sprejeli. V tistih TOZD in delovnih skupnostih, kjer vse pripombe delavski svet ni sprejel, pa so oblikovali posebne skupine, ki bodo na osnovi teh pripomb takoj začele pripravljati predlog za spremembo pravilnika. Za tako rešitev so se odločili zato, ker se zavedajo, da tak sistem nagrajevanja po delu, kot smo ga opredelili v ustreznih pravilnikih, ni najboljša rešitev, ampak ga je treba še dograjevati in razvijati. Vendar pa s sprejemom pravilnika o osebnih dohodkih že kasnimo, zato so se delavski sveti odločili, da referendum kljub vsemu razpišejo.

Delavski sveti pa so hkrati z referendumom razpisali tudi volitve delegatov v tiste samoupravne organe SOZD Slovenske železarne, ki jih še nismo izvolili. Lani smo namreč že izvolili osemčlansko delegacijo železarne Jesenice v delavski svet SOZD Slovenske železarne, ki smo ga sprejeli januarja letos, pa moramo izvoliti še delegata za odbor samoupravne delavske kontrole na ravni sestavljene organizacije. Izvršni odbor tovarniške konference osnovnih organizacij sindikata Železarne predlaga Sreča VENGAR, TOZD Remontne delavnice. Po samoupravnem sporazumu o združitvi v interno banko Slovenske železarne (sprejeli smo ga prav tako januarja 1978) pa moramo izvoliti tudi osem delegatov v izbor interne banke Slovenske železarne. Izvršni odbor TK OO sindikata predlaga na osnovi predhodnega soglasja vsakega kandidata naslednje kandidate:

Anton ALBREHT, TOZD Jeklarne, Franc TAVČAR, TOZD Valjarna blumingštel, Roža Marija GRAH, TOZD Valjarna debele pločevine, Vita KOMLJANEC, TOZD Hladna valjarna Bela, Janez PETERNEL, TOZD Remontne delavnice, Edo KAVČIČ, TOZD Vzdrževanje, Angelca PREŠEREN, TOZD Transport in DS za komercialne in finančne zadeve.

Priprave na referendum in volitve izvedejo volilne komisije TOZD in delovnih skupnosti, ki so bile že izvoljene za pripravo splošnih volitev 9. marca 1978. Pri tem pa bo sodelovala tudi volilna komisija delovne organizacije.

Center za proučevanje samoupravljanja in informiranje

KULTURA SESTAVNI DEL SUBJEKTIVNEGA FAKTORJA SOCIALISTIČNE DRUŽBE

Na zadnji seji prvega mandata delegatsko konstituirane skupščine kulturne skupnosti Jesenice, ki jo je predsednik Miroslav Noč sklical v petek, 31. marca, je bila osrednja točka dnevnega reda razprava o poročilu izvajalcev programa kulturne skupnosti za leto 1977. Kot uvod v razpravo, je predsednik izvršnega odbora skupščine Joža Varl v imenu izvršnega odbora podal vsebinsko oceno delovanja, ki jo posredujemo v celoti:

»Izteklo se je tretje leto in s tem tudi prvo mandatno obdobje delegatsko konstituirane skupščine kulturne skupnosti Jesenice in zadnjič v tem mandatu predlagano delegatom obeh zborov v razpravo letno poročilo izvajalcev občinskega programa kulturne skupnosti Jesenice. Delegati so prejeli letno poročilo z vabilom za sejo, seveda v zelo skrajšani obliki, ki pa vendarle daje dovolj pregledno sliko kako smo izvrševali samoupravni sporazum o te-

meljih plana kulturne skupnosti z obdobje 1976-1980 za leto 1977. Ke zaradi omejenega časa ni bilo mo izdelati tudi vsebinske ocene delovanja kulture v preteklem letu pisni obliki, jo izvršni odbor podaj neposredno na seji in predlaga delegatom obeh zborov, da o njej razpravljajo, jo korigirajo ali dopolnijo in jo sprejmejo kot osnovo vsebin skega delovanja v letu 1978.

(Nadaljevanje na 13. strani)

KOMUNIST V SAMOUPRAVLJANJU

Danes objavljamo enega od treh prispevkov, ki so jih jeseniški gimnazijci poslali na osnovi natečaja uredništvu Komunista v Beograd.

V dnevnem časopisju, na radiu, televiziji in v drugih sredstvih javnega obveščanja veliko beremo in slišimo o zvezi komunistov in o njeni vlogi v družbenopolitičnem življenju. O tem sem mnogo slišala v šoli pri samoupravljanju s temelji marksizma, še bolj pa sem o vlogi komunista v naši samoupravni socialistični družbi začela razmišljati, ko sem se prejšnji teden udeležila seminarja za delegate in člane predsedstva OO ZSMS Žirovnica.

Že pred drugo svetovno vojno in med NOB je bila zveza komunistov idejna in politična avantgarda delavskega razreda, ki se je borila za nov pravičnejši družbeni red. Ko smo po končani vojni s tovaršem Titom na čelu stopili na novo pot — pot samoupravnega socializma, je tudi zveza komunistov dobila nove in zahtevne naloge v procesu prenosa oblasti na neposredne proizvajalce.

Za te odgovorne naloge pa potrebuje v svojih vrstah sposobne ljudi, ki s svojim delom vsak zase prispevajo delček h graditvi naše samoupravne družbe. Kdor se odloči, da bo vstopil v vrste komunistov, mora biti pripravljen sprejeti dolžnosti, ki mu jih kot članu nalažena zveza.

Že v narodnoosvobodilnem boju se je izoblikovala ideja bratstva in enotnosti vseh naših narodov in narodnosti. Zveza komunistov ne more in ne sme odstopati od tega. Prav tako komunist ne sme dovoliti, da bi v naši družbi prevladali negativni pojavi kot sta birokratizem in teokratizem in da bi se pojavile težnje po nacionalizmu in šovinizmu, saj je to napad na vse vrednote in cilje, ki si jih je izbojevala naša družba.

Vseh teh nalog pa komunisti ne morejo razreševati sami, pač pa skupaj z drugimi delovnimi ljudmi v delegacijah, v samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah, skratka v našem celotnem političnem sistemu. Skupno z delovnimi ljudmi morajo reševati pereče probleme, predvsem pa usklajevati demokratično mnenje.

Komunisti ne morejo stati izven samoupravnega sistema in ukazovati, pač pa morajo sprejemati nase dolžnosti in odgovornosti. S takim delovanjem si komunisti pridobivajo zaupanje delovnih ljudi in občanov, da jim poverijo najbolj odgovorne naloge v družbi.

Komunist se mora nenehno izobraževati, saj lahko le tako sledi tokovom družbenopolitičnega življenja, uspešno dela in proizvaja v svoji delovni sredini.

Zveza komunistov mora demokratično sodelovati z vsemi socialističnimi silami, ne sme pa vladati, saj bo le taka oblika lahko krepila in razvijala notranji demokratizem na podlagi resničnega demokratičnega socializma.

Zveza komunistov Jugoslavije ter vsi narodi in narodnosti Jugoslavije se že dolga leta zavzemajo za mir v svetu, podpirajo protikolonialna gibanja, gibanja, ki se borijo za socialistično družbeno ureditev v svojih deželah: borijo se proti blokovski politiki in se zavzemajo za politiko neuvrščenosti, za katero je dal pobudo prav naš tovarš Tito. Ta politika se je uveljavila v svetu in veliko prispevala k bolj pravičnim gospodarskim in političnim mednarodnim odnosom. ZKJ in narodi Jugoslavije pa so si s tem priborili velik ugled.

Ko razmišljam, kakšen je lik komunista, mi pridejo na misel besede tovarša Tita: »Biti komunist pomeni biti v sprednji črti boja za napredek, za srečnejšo in lepšo prihodnost. Biti komunist pomeni imeti notranjo samodisciplino, to pa predvsem pomeni premagati samega sebe. Zato je potrebna morala, ki veliko terja od človeka in komunist jo mora imeti.«

Vsak komunist, ki je tak, kot ga označujejo Titove besede, pa je dober samoupravljelec in je lahko v čast naši socialistični družbi.

Marjeta Zupančič 3. c. razred
Gimnazije Jesenice

DRUGA SEJA KONFERENCE KOMUNISTOV ŽELEZARNE V POČASTITEV VIII. KONGRESA

(Nadaljevanje s 1. strani)

družbenopolitičnega in ekonomskega dogajanja, gospodarskega položaja TOZD in podobno. Preveč so se zaprte in zaposlene s svojimi notranjimi, organizacijsko kadrovskimi in drugimi problemi. Tudi sestajanje nekaterih osnovnih organizacij je zelo neredno.

Prvi del svojega referata je sekretar sklenil s poudarkom na pomenu letošnje akcije slovenskega uredništva Komunista, ki se izvaja pod naslovom CLOVEK, ZNANJE, PRODUKTIVNOST.

Drugi del svojega poročila je sekretar namenil oceni poslovanja v Železarni v lanskem letu in v prvem tromesečju letošnjega leta. Ko je navajal dosežene rezultate v lanskem letu, je poudaril, da se je v primerjavi z letom 1976 dohodek na delavca povečal za 48,8 %, čisti dohodek na delavca za 19,4 %, osebni dohodek in sredstva skupne porabe na delavca za 16,2 % in čisti osebni dohodek na delavca 13,6 %. Storitvenost v Železarni, preračunana na količino skupne proizvodnje za leto 1976 znaša 125,5 kg na efektivno izvršeno uro, poprečje za leto 1977 pa je malenkostno višje in znaša 125,7 kg na izvršeno delavsko uro. V zadnjem tromesečju lanskega leta pa so se rezultati občutno izboljšali, saj je storitvenost v novembru porasla na 133,8 kg na uro, v decembru pa na 135,9 kg na uro. V januarju letošnjega leta smo to storitvenost ohranili in je znašala 135,0 kg na uro, v februarju pa je padla na 129,7 kg na uro, vendar je še vedno višja od lanskega letnega poprečja.

Povečala se je tudi storitvenost preračunana na količino gotove proizvodnje, na kar ima nedvomno velik vpliv proizvodnja v novi hladni valjarni Bela. V letu 1976 je znašala storitvenost 31,8 kg na efektivno izvršeno uro, v letu 1977 pa se je dvignila na poprečje 33,7 kg na uro. V mesecu oktobru lani je znašala 36,0 kg, v decembru pa 39,2 kg na efektivno izvršeno delovno uro. V januarju letos smo to višino zadržali in dosegli 37,1 kg gotove proizvodnje v efektivno izvršeni uri, v februarju pa 36,7 kg.

Referent je navajal tudi številne druge kazalce in poudaril, da je bilo gibanje osebnih dohodkov v lanskem letu odraz naših poslovnih rezultatov. Te rezultate smo v zadnjem tromesečju lanskega leta zelo izboljšali, kar je omogočilo tudi izplačilo poravnave v višini 50 % mesečnega osebnega dohodka. S tem smo dosegli dvig osebnih dohodkov v Železarni za 15,7 %, medtem ko so se osebni dohodki v SR Sloveniji v primerjavi z letom 1976 povečali za 19,1 %. Poprečni osebni dohodki so se v prvem tromesečju letošnjega leta dvignili nekoliko nad 5000 din. Do planirane višine povečanja, ki pa je bilo zaradi naknadne poravnave le 9,4 %, nam manjka še okrog sedem odstotkov. Dejanski nivo osebnih dohodkov, je naglasil sekretar, bo moral biti odraz doseženih poslovnih rezultatov, upoštevati pa bomo morali tudi vplive gibanj, ki se pojavljajo izven Železarne.

Zadnji del svojega referata je sekretar Pintar namenil oceni uresničevanja zakona o združenem delu v Železarni in nalogam v zvezi s tem.

Po tem, ko je ocenil dosedanja prizadevanja pri uresničevanju zakona o združenem delu in drugih sistemskih zakonov ter navedel nekaj slabosti, se je sekretar dalj časa zadržal pri oblikovanju meril za vrednotenje delovnega prispevka in s tem povezanega sistema pridobivanja in delitve osebnega dohodka. Dejal je, da

nam mora biti jasno, da je sedanja pravilnik o osnovah in merilih o delitvi osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe, ki ga bomo 14. aprila sprejemali z referendumom, le prehodna oblika in morali bomo z vso resnostjo pristopiti k resničnemu vrednotenju delovnega prispevka slehernega delavca v temeljnih organizacijah združenega dela in delovnih skupnostih. Menil je, da ne moremo še naprej zadržati sistema, ki sloni na kategorizaciji delovnih mest, ki nemalokrat izhaja tudi iz lepo zvenečih nazivov.

Sekretar je v svojih sklepnih mislih dejal, da bomo morali v Žele-

zarni realno in kar najhitreje oblikovati pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki bo v celoti usklajen z zakonom o združenem delu, seveda pa tudi v celoti razviti dohodkovne odnose in svobodno menjavo dela med delavci v materialni proizvodnji in delavci v delovni skupnosti skupnih služb.

Uvodnemu referatu sekretarja je sledila razprava, ki bo nedvomno vključno z mislimi, izrečenimi v referatu, prispevala k hitrejšemu uresničevanju nalog in odprtih vprašanj pri uresničevanju družbenoekonomskih odnosov in nalog, ki izhajajo iz družbenega plana Železarne.

JE SAMSKI DOM, RES SAMSKI DOM?

(Nadaljevanje s 1. strani)

načrtu za skorajšnjo adaptacijo. Kljub temu, da so v tem domu sobe v treh nadstropjih s štirimi posteljami, in pritičju so sobe dvoposteljne, je v domu red in čistoča, vsako nadstropje ima dve kopalnici, umivalnico in stranišče. Ko so bile sanitarije dane v uporabo (adaptirane v letu 1977) je bil vstop v kopalnice prost v kateremkoli času. V zelo kratkem času pa je prišlo do raznih odstranitve opreme iz teh prostorov, voda se po uporabi ni zapirala in kopalnice so se večkrat koristile namesto stranišč. Da bi preprečili nastajanje še večje škode smo bili primorani, da izročimo ključke od kopalnic vratarju, kjer je vedno na razpolago stanovalcem doma.

Spremljanje televizijskega programa sploh ni omejeno, ključke lahko dobi tudi posameznik, s predpogojem, da zna s sprejemnikom ravnati (v vsakem domu je bilo določeno število ljudi, ki so se sami prijavili, da znajo rokovati z aparatom in da bodo tudi skrbeli za red v prostoru).

Hišni red dovoljuje nameščanje uokvirjenih slik na stene, razumljivo pa je, da je mesto za lepljenje plakatov druge in ne po sobah in na pohištvo.

Sobe, oziroma »jetniške celice«, kot jih avtorica članka imenuje, ne morejo biti množična shajališča stanovalcev, ki imajo vendar v ta namen klubski prostor. Razumljivo je, kakšna je lahko posteljnina in tla, če postelje služijo za klopi in istočasno mize. Ker dom nima čajnih kuhinj, se stanovalcem ne brani kuhanja kave, čaja ali mleka, razumljivo pa je, da je v sobah nemogoče kuhati kosila.

Dovoljeni so obiski za ožje sorodnike od 8. do 20. ure — članek to zanika, ženski obiski pa resnično niso dovoljeni, kar sploh ne nameravamo podrobneje komentirati. Vratar za piše vsako osebo, ki pride v dom ob neobičajni uri.

Razumljivo je, da za vsako preseleitev mora nekdo vedeti, prav tako je tudi tu, saj se zahteva natančna evidenca, kje posamezni stanovalci prebivajo (kje ga je iskati v nujnih primerih?) brez dvoma bo ta evidenca še v bodoče poverjena vodji samskih domov, ki se v svojem zahtevnem delu srečuje s težkimi vsakdanjimi problemi.

Glede prehrane pa samo sledeče: v domu Koroška Bela smo morali delilnico hrane zaradi neinteresa stanovalcev zapreti, isto se je zgodilo v jeseni 1977 z delilnico v domu na Plavžu, kljub temu, da so ankete izražale 100 % željo za prehrano v domu.

Železarna Jesenice je v zadnjem času veliko pozornosti namenila ureditvi samskih domov in razmere v domu sigurno niso razlog velike fluktuacije, ampak je razloge za to potrebno iskati drugje.

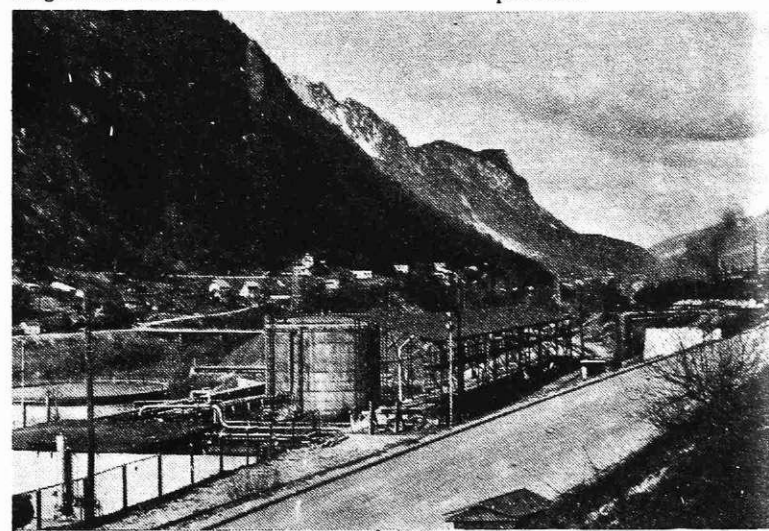
Kljub temu, da sta se kadrovski sektor in vodstvo TOZD Družbena prehrana dosti angažirala na ustanovitvi domskih skupnosti, v tem nismo uspeli. To nalogo bo morala prevzeti mladinska organizacija, saj so stanovalci v pretežni večini mladinci.

Se vedno pa smo pripravljeni pri tem sodelovati, saj bo z obojestranskim zadovoljstvom tudi naše delo olajšano.

Samoupravni organi, družbenopolitične organizacije, vodstvo TOZD Družbena prehrana

Na plavžu

Železarski objekti za Savo

Z GRADBIŠČA KONTI LIVA

(Nadaljevanje s 1. strani)

Železna konstrukcija hale je v izdelavi v delavnicah Hidromontaže in pri njenih kooperantih.

Gradbena dela na pomožnih objektih in temeljih konti liva dobro napredujejo. V naslednjih dneh se začne z betoniranjem črpalnice z bazeni hladilne vode in vodnjakov za okujino. Vse kaže, da bodo temelji naprav pripravljeni za začetek montaže v mesecu juliju.

Glede na številne zavirajoče faktorje kot so: obratujoča jeklarina, zgoščeno gradbišče, tekoče saniranje obstoječih temeljev, huda zima 1977/78 itd., menimo, da dela kljub manjšemu zaostanku za terminskim planom dobro napredujejo.

Za montažna dela na konti livu, strojnih instalacijah in delno električnih instalacijah, so bili objavljeni razpisi in sklenjene pogodbe z najugodnejšimi ponudniki. S tem se začnejo dela na instalacijah dovoda energetskih medijev, transformatorski postaji itd.

Sektor novogradenj opravlja občasne kontrole poteka del v tovarnah dobaviteljev. Pri tem smo ugotovili že sluten zaostanek pri izdelavi 20 tonskega in 125 tonskega žerjava v Metalni. Dobavitelj obljublja, da se nastali zaostanek ne bo povečal, če mu bo Železarna pravočasno dobavila v valjarni debele pločevine naročeno pločevino.

Na žalost moramo zopet poročati o težki nezgodi, ki se je zgodila na gradbišču konti liva. Pri delu se je smrtno ponesrečil prizadevni delavec Hidromontaže, 32 letni varilec Svorka Salih. Dolžni smo ob tem poudariti sledeče: Ko vozimo mrtve delavce z našega gradbišča, ne glede na to iz katerega podjetja so, smo delavci Železarne enako prizadeti, kot da so to naši delavci. Mi želimo zgraditi konti livu, toda ne s takimi žrtvami, ne za ceno človeških življenj. Storitvi moramo vse, da se to ne ponovi več, čeprav na račun podaljšanega roka izgradnje in zmanjšanja proizvodnje v jeklarni.

Franc Seljak

NOVA OBRATOVALNA KAMPANJA POTISNE PEČI V VALJARNI BLUMING-ŠTEKEL

V ponedeljek, 3. aprila, so na popoldanski izmeni v TOZD Valjarna blumingštel prišli z novo obratovalno kampanjo potisne peči. Že v začetku je delo dobro steklo, kar daje upanje, da bo kampanja uspešna, kajti od nje tudi veliko pričakujejo. V sredi aprila, oziroma 17. aprila bodo namreč izvedli na valjarni blimingštelirnevni, na valjarni štelir na sedemdnevni remont. S to kampanjo obratovanja potisne peči pa morajo oskrbeti dovolj vložka za hladno valjarno Bela, to je tudi za čas, ko bo valjarna v popravilu.

V TOZD Valjarna blumingštel upajo, da bodo s prizadevanji tako proizvodnih delavcev, kakor vzdrževalcev imeli kar najnižje zastoje in da bodo s to obratovalno kampanjo zagotovili dovolj vložka hladni valjarni Bela.

PRAKTIČEN PRIMER USPEŠNEGA DELOVNEGA CILJA IZ PRVEGA LETA UVAJANJA V ŽELEZARNI

Namen predhodnih sestavkov v Železarni je bil predstaviti teoretične prednosti načina dela s pomočjo delovnih ciljev, ki so bile tolikšne, da smo jih poizkusili načrtno uvesti tudi v železarni Jesenice.

V današnjem sestavku bomo obravnavali praktični primer uspešnega načina dela v letu varčevanja iz sedanjega TOZD Žičarna. Pozornosti ne bomo usmerili na posameznike, pač pa na sam postopek pri načrtovanju, izvedbi in kontroli.

V žičarni je bil postavljen naslednji delovni cilj: Pri kvaliteti doseči planirane stroške. Rezultat bo glede na prvo tromesečje znižanje stroškov za 850.000 din.

PRVA FAZA ALI NAČRTOVANJE DELOVNEGA CILJA OBRATOVODJE

Sklepanje je potekalo na naslednji način:

V zvezi z akcijo varčevanja je dobil nalogo sestaviti seznam ukrepov, ki bodo prinesli določene koristi glede na sedanje stanje. Rezultat ukrepov je bilo treba izraziti vrednostno, kar je najlažje ugotovljivo pri stroških. Naslednje dejstvo, ki ga je moral upoštevati je v tem, da napori za doseg rezultata ne bodo od vseh sodelujočih zahtevali preko vsega leta maksimalne angažiranosti, pač pa le več od običajne, maksimalno pa le občasno in za posameznike. Zato je obratovodja najprej pregledal doseganje planskih stroškov (v OBOL-u) in ugotovil, da je največje preseganje pri vložku ter embalaži. Zanj bi bilo nespametno postaviti za cilj znižanje stroškov za 10%, ker na nekatere ne morejo vplivati.

Zato se je osredotočil na stroške embalaže, ki se pojavljajo le pri nekaj kvalitetah in so bistveno preseženi v oddelku P. Največji del stroškov embalaže nosi kvaliteta V. Proizvodni iz te kvalitete imajo tudi strožji in slab izpizen, za rentabilnost obrata pa so zelo pomembni. Nadalje je ugotovil, da so z izpolnjevanjem naročil pri kvaliteti V. skoraj v največjem zaostanku (večji zaostanek le pri kvaliteti E in P). Če bi jim uspelo povečati proizvodnjo, bi se dodatno k znižanju stroškov embalaže in vložka, znižali povprečni fiksni stroški na enoto.

Vse te misli je obratovodja razvrstil in zapisal v obliki »delovnih ciljev«, v katerem so posamezne rubrike. Vanje je vpisal podatke, in jih glede na pomen poizkušal razvrstiti v določen vrstni red. Pripomoček za to je kolona, kjer piše izvajalec in prispevka. Z izvajalci je v naslednji stopnji dosegli sporazum o:

- a) pomenu
 - b) odgovornosti
 - c) roku izvršitve
- Rok ima lahko vmesne kontrolne datume, da ob določenem času lahko ugotavlja, ali je bilo vse izvedeno pravočasno. Posamezne številke je stavil v oklepaj, ker ni bil prepričan, da jih je mogoče doseči.

Izpolnjen obrazec izgleda sedaj takole (brez nekaterih podrobnosti): Iz pregleda je razvidno, da je kot vodstveni delavec izbral cilj, ki lahko predstavlja okvir delovanja in delovnih ciljev za ostale sodelavce: tehnologa, vodja proizvodnje, vzdrževalce, nabavo, sektor TKR.

DRUGA FAZA – USKLAJEVANJE IN POTEK NAMERA VANIH AKCIJ

Potem, ko si je izpisal najvažnejše ukrepe, se je moral z izvajalci vnesti za mizo in ugotoviti, kaj lahko naredijo, s kolikšnimi sredstvi razpolagajo in končno določijo rok izvedbe. Tak usklajevalni sestanek predstavlja zametek ustvarjanja skupine za razreševanje določenega problema.

Čim bolj boleč je problem, tem večjo podporo je iskal pri nadrejenih in se v skrajnem primeru poslužil projektne organizacije. Projektno vodenje se izvaja tako, da so člani določene skupine z odločbo poslovnega odbora postavljeni v položaj, ko so za delo na projektu neposredno odgovorni vodji projekta. (Dosegli smo imeli največ primerov projektnega vodenja pri investicijah in pri uresničevanju zakona o združenem delu.)

Za uspeh pri reševanju problemov v zvezi s postavljenim delovnim ciljem pa je važno tudi sodelovanje in ne iskanje izgovorov. Največja težava pri skupinskem delu je v tem, da v preteklih letih nismo imeli posluha za tovrsten pristop, ker nismo znali dati priznanja za dosežke.

TRETJA FAZA – PRIČETEK IZVAJANJA PROGRAMA AKCIJ ZA DOSEGO DELOVNEGA CILJA

Avtor mora izvajalce še pisмено obvestiti o dogovoru. Obvestilo je lahko naslovljeno na posameznika, še enostavneje pa je

V TOZD ŽIČARNA 4.357.643 DIN INVENTIVNIH PRIHRANKOV

(Nadaljevanje s 1. strani)

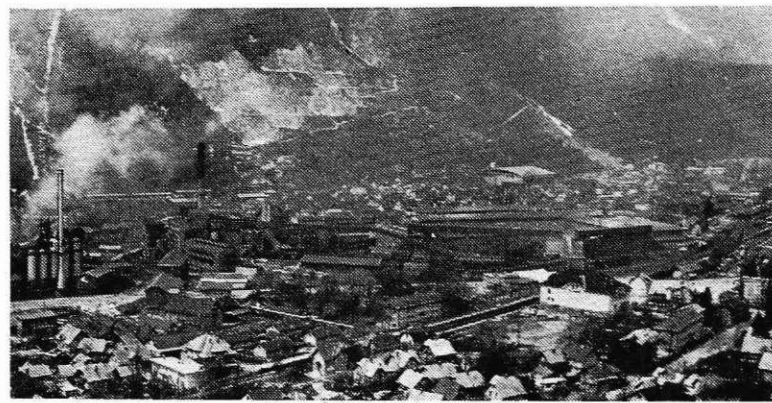
izvirajo iz tehnične inovacije števil. 2248 v višini 41.466 din, 3.253 din posebnega inovacijskega nadomestila.

Drago Koblar in Pavle Dimitrov sta s tehnično izboljšavo števil. 2345 v preteklem letu prihranila 254.369 din, za kar so jima člani odbora priznali in odobrili 12.022 din odškodnine, katero si prizadevna in uspešna avtorja delita v razmerju 50:50.

Franc Aleš in Matija Pesjak sta s tehnično izboljšavo števil. 2358 prihranila in ustvarila v enem letu 39.900 din inventivnega dohodka. Člani odbora so avtorjema priznali na osnovi pozitivnih ocen priporočil pristojnih in odgovornih strokovnjakov odškodnino v višini 4.143 din, katero si avtorja delita v razmerju 50:50.

Žičar Stefan Utroša je v vsesplošno zadovoljstvo uvedel v proizvodni proces tehnično inovacijo števil. 2359 in z njo v prvem letu prihranil 58.726 din. Za to izboljšavo je prizadevni in uspešni inovator prejel odškodnino v višini 2.776 din.

Trije avtorji Zdravko Jamar, Tomaž Klinar in Bogdan Marinkovski so dobili za tehnološko izboljšavo števil. 2283 drugo rento v višini 6.195

OBRAZEC – DELOVNI CILJI

Delovno mesto:

Telefonska številka:

Datum: april

Delovno mesto nadrejenega:

Ključne naloge	Sedanje stanje – opis problematike	Delovni cilji – predvideni rezultati	Ukrepi za doseg ciljev	Izvajalec (% prispevka)	Datum izvedbe
Preseganje nekaterih planskih stroškovnih vrst že v prvem tromesečju.	1. Zvišanje stroškov vložka za 1 % pri kvaliteti V. 2. Povečanje stroškov embalaže za 10 %. 3. Zaradi čakanja na vložek se je znižala proizvodnja na obratovalno uro. 4. Izvedba tehnične izboljšave na zaključnih strojih se odloga že pol leta.	Pri kvaliteti V doseči znižanje proizvodnih stroškov na planirane (do zaključka leta).	I. VLOŽEK 1. Z uvedbo čelnega varjenja zmanjšati odpadke pri vskladiščenju za (3 %). 2. Zmanjšati zavaljanost koncev v predhodni TOZD. II. EMBALAŽA 1. Zamenjati dobavitelja ali doseči znižanje cene. 2. Povečati težo zavitka za 5 %. 3. Delež cenene vrnjene embalaže povečati za 30 %. III. ZASTOJI 1. Doseči znižanje zastojev zaradi žerjava za (20 ur mesečno). 2. Povečati zalogo vložka ob stroju za 10 %.	60 % nabava tehnolog vodja adj. RO obratov. + predhod. TOZD 32 % nabava vodja proizv. vodja adjust. nabava sam 8 % vzdrževanje vodja proizvodnje	30. junij 1. sept. tako 1. oktober 1. september 15. maj

Opombe in pregled dosežkov:

Podpis: XY

poslati en izpolnjen izvod delovnega cilja.

ČETRTA FAZA – IZVAJANJE PROGRAMA

Za izvajanje si mora vzeti največ časa prav avtor delovnega cilja, če mu slednji predstavlja rešitev bistvenega problema na področju njegovega delovanja.

PETA FAZA – IZVAJANJE KONTROLE

Za izvajanje kontrole je zadolžen predvsem avtor, ki pa lahko zahteva za pomoč strokovno službo. Občasno se sestanejo vsi izvajalci ukrepov, da si v odkriti izmenjavi mnenj in izkušenj naredijo načrt za morebitne popravke ali dopolnitve (v našem primeru smo ugotovili, da ne moremo spremeniti odreza v predhodni TOZD).

ŠESTA FAZA ALI ZAKLJUČITEV PROGRAMA

To mora biti osnova za nadaljevanje tovrstne dejavnosti, ko iz množice problemov izločimo najpomembnejše in pri reševanju slednjih posvetimo največ pozornosti prav najpomembnejšim ukrepom.

V sestavku opisani delovni cilji je postavljen dovolj široko, da nudi ostalim sodelavcem smernice za postavljanje njihovih lastnih delovnih ciljev. Posamezni ukrepi so tako obsežni, da jih je bilo mogoče uresničiti še najlažje spet z metodo delovnih ciljev (na primer zmanjšati stroške embalaže), ki šele povezani in medsebojno usklajeni dajo največji učinek.

Milan Robič

OBVESTILA KOLEKTIVU – OBVESTILA KOLEK

DEŽURNI ZA VZDRŽEVANJE V ŽELEZARNI

DATUM:	DNEVNI:	NOČNI:
PONEDELJEK – 10. 4.	CEJ JOŽE	BURJA ANTON, ml.
TOREK – 11. 4.	ZUPAN MIROSLAV	PEZDIRNIK JOŽE
SREDA – 12. 4.	FALETIČ JANEZ	BAK DUŠAN
ČETRTEK – 13. 4.	MENCINGER STANE	PRISTAVEC BOŽIDAR
PETEK – 14. 4.	POGAČAR KAREL	KAVČIČ EDO
SOBOTA – 15. 4.	ENIKO VANDA	MARKEŽ VALENTIN
NEDELJA – 16. 4.	DROLČ MARJAN	LEBAN IVO

Telefon dežurnega za vzdrževanje v Železarni je vezni telefon je: 358, 410

Na redne delovne dni dela dnevni dežurni od 14.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Na proste sobote, nedelje in praznike dela: dnevni dežurni od 6.00 do 18.00 ure
nočni pa od 18.00 do 6.00 ure

Predaja poslov se izvede v sobi tajništva vzdrževanja št. 5 v upravni stavbi TOZD Vzdrževanje.

SLUŽBA OBRATNE AMBULANTE

V dneh od 10. do 15. aprila bodo delale naslednje obratne ambulante: dopoldan: III. obratna ambulanta – dr. med. Želimir Cesarec in IV. obratna ambulanta – dr. med. Lidija Nakovska.

Popoldan: I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V soboto 15. aprila samo dopoldan I. obratna ambulanta – dr. med. Branimir Čeh in II. obratna ambulanta – dr. med. Vesna Furlan-Zidar.

V zobni ambulanti: dopoldan: I. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej

popoldan: II. zobna ambulanta – v. den. Viktor Stražišar

V soboto, 15. aprila samo dopoldan II. zobna ambulanta – dr. stom. Alojz Smolej.

Ordinacijski čas dopoldan od 6.30 do 13., popoldan od 13. do 19.30. V soboto samo dopoldan od 6.30 do 13. ure.

SŽ ŽELEZARNA JESENICE TOZD KOVINOSERVIS – odbor za medsebojna delovna razmerja delavcev

RAZPISUJE OPRAVLJANJE NASLEDNJIH PROSTIH DEL IN OPRAVIL ZA NEDOLOČEN ČAS:

1. 5 ključavničarsko montažnih delavcev
2. 2 strgarska delavca
3. 1 delavca za vodenje montažnih del na terenu.

Poleg splošnih pogojev morajo kandidati izpolnjevati še:

- pod 1 in 2: ustrezno poklicno šolo, zaželene delovne izkušnje. Poskusno delo dva meseca.
- Pod 3: strojni tehnik, zaželena delovna praksa in odsluženi vojaški rok. Šoferski izpit B kategorije. Poskusno delo tri mesece.

Stanovanj ni na razpolago.

Prijave pošljite na naslov: SŽ železarna Jesenice. TOZD KOVINOSERVIS Jesenice, Prešernova c. 15.

TRIBOLOŠKI PROBLEMI V STROJNIŠTVU

Vrteči se strojni elementi v naših metalurških in valjarskih obratih so izpostavljeni izrednim obremenitvam, kar pa se povezuje tudi z vestnostjo delavcev pri mazanju, seveda pa tudi s pogoji in načinom mazanja.

Na sliki je vidna neverjetna obraba drsnega ležaja, ki pa ni pogojena z vzdrževanjem pač pa je povezana z vprašanjem pravilne izbire elementa (ležaja) pri projektiranju.

Marsikatera naprava je projektirana in v pogonu za 24 urno obratovanje. Kljub temu pa prihaja do lomov in zaribanj, čeprav bi bilo pričakovati večletno nepoškodovanost brez obnovitvenih posegov.

Tudi zastarelost naprav nam povzroča preveč vzdrževalnih posegov.

O vsem tem in o tovrstnih dosežkih v svetu, bo na predavanju, ki ga organizira društvo strojnih inženirjev in tehnikov Jesenice spregovoril prof. dr. Jože Hlebanja na predavanju v torek, 18. aprila v predavalnici v Kazini.

Predavanje je namenjeno strojnemu inženirju in tehnikom, ki delajo na vzdrževanju strojev in strojnih naprav, ter pri projektiranju in nabavi novih delovnih sredstev v Železarni. Obravnavana bo današnja predstava trenja in površin, tvorba krovne plasti in vpliv krovne plasti na obrabo.

Najidealnejše razmere, kar se tiče obrabe in vzdrževanja, so pri hidrodinamičnem mazanju površin. Tudi s tega področja bodo prikazani glavni problemi.

Pri hidrodinamičnem mazanju so najnovejša raziskava pokazale izreden pomen deformacije površin zaradi tlakov olja. To značilnost danes obravnava elasto-hidrodinamična teorija mazanja, o kateri bomo prav tako podane osnove na predavanju.

Predavatelj bo predstavil tudi glavne vrste obrab ter problematiko, s katero se danes ukvarja znanost v svetu.

Vabimo vas na predavanje in debatni večer na katerem se bomo nedvomno srečali s številnimi problemi iz vsakdanjega dela. Udeležba in sodelovanje na predavanju in v razpravi je delček uresničevanja letošnjega gospodarskega načrta Železarne, katerega člen je tudi problematika zastojev.

DSIT Jesenice

PERSONALNE VESTI – MAREC

V mesecu marcu je bilo sprejetih na delo 77 novih delavcev, dočim je delovno razmerje prekinilo 60 delavcev.

V 1. četrtletju letošnjega leta je bilo sprejetih 224 delavcev, 203 delavci pa so v istem času delovno razmerje prekinili.

UPOKOJENI SO BILI:

Amalija Kapus – 1920 – transport 32 let v ŽJ, Anton Kelvišar – 1914 – livarna 25 let, Marija Kemperle – 1923 – transport 15 let, Anton Kosmač – 1922 – OTK 29 in pol let, Stanko Malej – 1919 – SEO 35 in pol let, Marija Oitzl – 1934 – DE-DP 19 let, Almira Pečar OTK 31 in pol let, Marija Pureber – 1927 strojne delavnice 18 let, Rudolf Sodja – 1928 – martinarna 27 in pol let, Milan Tomažič – 1922 valjarna Bela 27 in pol let, Vinko Vdovč – 1917 – žičarna 32 let, Ilija Vujatović – 1929 – martinarna 30 let v Železarni.

UPOKOJENIM SODELAVCEM ŽELIMO, DA BI DOLGO UŽIVALI ZASLUŽENI POKOJ.

UMRLI:

Anton Tavčar – 1929 – žičarna 32 in pol let v Železarni. SVOJCEM UMRLEGA NAŠE ISKRENO SOŽALJE. V JLA ODSLI: Benjamin Oven – 1959 – vzdrževanje, Emil Pfeifer – 1957 – strojne delavnice in Rade Radinovič – 1957 – livarna.

13. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Elektrode je imel 30. marca 13. redno sejo, ki jo je sklical in vodil predsednik Janez Kosmač. Obravnavali so dopolnila k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana samoupravnih interesnih skupnosti za leto 1978 in jih sprejeli brez pripomb. Za podpisnika sporazumov so pooblastili Tončka Divjak.

Nadalje so obravnavali predlog samoupravnega sporazuma o samoupravnih organiziranosti in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS in potrdili pristop k temu sporazumu. Obravnavali so pravilnik o osnovnih dohodkih. Ugotovili so, da so bile pripombe in predlogi samoupravnih delovnih skupin upoštevane in vnešene. Pravilnik so potrdili ter sprejeli sklep o razpisu referenduma za sprejem pravilnika.

V nadaljevanju so razpravljali o predlogu oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1978. Ugotovili so, da so o predlogu razpravljale vse samoupravne delovne skupine in ga sprejele brez pripomb in ga potrdili.

Potrdili so še:

- Pravilnik o uporabi motornih vozil in zasebnih vozil za potrebe Železarn;
- Spremembo kategorizacije za dela in naloge tehnologije iz 17. v 18. kategorijo;
- Razpis volitev delegatov za odbor interne banke SOZD SŽ.

Delavski svet je obravnaval zahteve samoupravne delovne skupine oddelka priprave elektrodnih mas. Delavci zahtevajo:

- povišanje osnovnih tarifnih postavk, ker menijo, da niso pravilno ocenjeni,
- izboljšanje delovnih pogojev in

komisijski ogled in oceno za priznanje beneficirane dobe.

Po razpravi je delavski svet sprejel sklep, da se obvesti komisija za ugotavljanje beneficirane delovne dobe v Železarni, ki naj si ogleda in oceni delovna mesta v oddelku za izdelavo elektrodnih mas in taljenih praškov. O ugotovitvah z dokumentacijo naj komisija obvesti delavski svet TOZD. Vodstvo TOZD naj do naslednje seje pripravi potrebno dokumentacijo in predloge za pravilnejše stimuliranje delavcev v oddelku priprave elektrodnih mas. Naročena dela za izboljšanje delovnih pogojev v tem oddelku naj se čimprej izvršijo.

Razpravljali so o oceni delovne uspešnosti delavcev. Ocenjevanje delovne uspešnosti je bilo izvedeno prvič, vsled česar je bilo izvršenih več korektur. Menili so, da bo potrebno pravilnik dopolniti in sistem ocenjevanja izboljšati, kar naj pripravijo strokovne službe enotno za vso Železarno. Glede na sedanje težave pri ocenjevanju so pripomnili:

- razpon med posameznimi skupinami A — F je prevelik. Boljša bi bila razdelitev v več grup, npr. po 2

— izračun v razrede se mora bolj prilagoditi razporeditvi doseženih točk po Gaussovi krivulji.

Potrdili so oceno delovne uspešnosti s popravki in oceno delovne uspešnosti za vodja TOZD po predlogu poslovnega odbora. MS

11. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Enajsta seja odbora za delovna razmerja TOZD Elektrode, ki jo je vodil predsednik Janez Zaveljcina je bila 22. marca. Sprejeli so poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so vsi izvršeni, razen sklepa, da kadrovskega sektorja TOZD ni oskrbel potrebnih delavcev zaradi nezadostnega sprejema ustreznih delavcev in sklep ostane še nadalje v veljavi.

Obravnavali so poročilo o zaposlenosti delavcev za mesec februar. Podatki kažejo, da je imela TOZD v mesecu februarju 27,2% skupne odsotnosti. Bolezenska odsotnost se je povečala in je v tem mesecu znašala 16%. V primerjavi s povprečjem Železarn, ki je imela v februarju 19,8% skupne odsotnosti, bolezenske pa 8%, ima TOZD za 8% večjo skupno in bolezensko odsotnost.

Potrdili so sprejem dveh delavcev, ki sta v mesecu februarju pridobila lastnost delavca v TOZD in potrdili prenehanje delovnega razmerja trem delavcem.

Pregledali so prijave na interno objavo del in nalog odpremnika. Od petih prijavljenih kandidatov je odbor za opravljanje del in nalog imenoval Slavka Mavserja, ki v celoti ustreza razpisnim pogojem.

Ponovno so razpravljali o razporeditvi in usposobitvi vodij oplaševalnih linij. Odbor je na prejšnji seji sprejel sklep, da se na ta dela

kadrujejo delavci TOZD, ki po izbrazbi odstopajo za eno stopnjo in imajo ustrezne delovne izkušnje. Zato je odbor soglašal, da se za vodjo oplaševalne linije predvidi in usposobi Franc Legat. Ostali kandidati ne ustrezajo pogojem razpisa; ali nimajo ustrezne šolske izobrazbe, ali pa nimajo delovnih izkušenj.

Odbor je sprejel sklep, da vodstvo TOZD do naslednje seje pripravi predlog in potrebno dokumentacijo za sprejem in usposobitev drugega vodja oplaševalne linije.

Odbor je sprejel informacijo, da se je na objavo prostih del in nalog za potrebe TOZD prijavilo 105 žensk in štirje moški. Odbor je sklenil, da se zaradi nezadosti in neustreznosti prijavljenih kandidatov za oplaševalce in žičarje ponovno preveri sposobnosti že zaposlenih delavcev TOZD in ugotovijo možnosti za usposobitev za navedena dela in naloge. MS

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Odbor za gospodarstvo TOZD Elektrode je imel 28. marca 13. redno sejo, ki jo je vodil predsednik Franc Terseglav. Odbor je sprejel poročilo o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovil, da so vsi sklepi izvršeni.

Obravnavali so proizvodne rezultate dosežene v mesecu februarju. Plan proizvodnje varilno dodatnih materialov je znašal 1450 ton, izdelanih pa je bilo 1283 ton ali 88,5%. Manjša proizvodnja je bila dosežena predvsem zaradi remonta oplaševalne linije 1, okvar na oplaševalni liniji 2 in zaradi izredno visoke bolezenske odsotnosti. Storitnost na delovno uro je bila manjša od povprečne storitnosti v letu 1977. Največji zaostanek proizvodnje je nastal pri oplaščenih elektrodah in sicer za 14% ter pri taljenih praških za 13,4%. Oddelek za proizvodnjo ognjevarilnih materialov je planske obveznosti izpolnil s 123,5%.

Odpremljeno je bilo 1393 ton ali 96% varilnih dodatnih materialov. Plan odpreme ni bil realiziran, ker ni bil odprt akreditiv za izvoz elektrod v ZSSR in Poljsko.

Kljub količinski manjši proizvodnji v mesecu februarju so finančni rezultati ugodni, kar je pripomogla prodaja 38 ton specialnih elektrod. Fakturirana vrednost je znašala 27.869.664 din ali 19.280 din za tono, planirana pa je bila 19.629.203 din ali 13.579 din za tono.

Potrdili so predlog operativnega plana za mesec april in sicer 1630 ton varilnih dodatnih materialov in 370 ton ognjevarilnih materialov.

Odbor je sprejel informacijo o specifikaciji naročil in odpreme za prvo tromesečje s poudarkom, da je treba vložiti vse napore, da bo planirana količina odpreme za to obdobje realizirana.

Sprejeli so poročilo o gibanju osebnih dohodkov v mesecu februarju.

Iz sredstev TOZD so namenili 1.000 din za stroške obiska varilcev iz Kovinarske Krško.

Slavko Bizilj je odboru podrobno obrazložil in podal program del pri obnovi in urejanju šamotarne ter okvirni predračun za izvršitev del.

Tov. Terseglav je odbor informiral o zahtevi samoupravne delovne skupine oddelka priprave elektrodnih mas glede priznanja delovne dobe s povečanjem, izboljšanje delovnih pogojev in povečanje kategorij delovnih mest. Odbor je sklenil, da se zahteva odstopi v reševanje delavskemu svetu TOZD. MS

ZDA

V železarni Butler, ki pripada železarski družbi Armco Steel, so pričeli obratovati trije 175 tonski AOD kisikovi konvertorji. Ti konvertorji, pri katerih pihajo kisik skozi dno in ne z vrha s pomočjo posebnih kopij kot pri LD konvertorjih, so doslej največji na svetu, ki obratujejo po AOD postopku. Uporabljali jih bodo predvsem za proizvodnjo nerjavnih jekel.

ALŽIRIJA

Konzorcij, ki ga sestavljajo dve japonski in eno zahodnonemško podjetje, bo sodeloval pri rekonstrukciji in modernizaciji obstoječe alžirske železarne El Hadjar. Do leta 1981 bodo povečali njeno letno proizvodnjo zmogljivost s sedanjih 600.000 na dva milijona ton surovega jekla. Glavni objekt bo nova jeklarna s tremi kisikovimi konvertorji in napravami za kontinuirno vlivanje.

13. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za gospodarstvo pri delavskem svetu Železarn Vitomir Gričar je, dne 29. marca sklical 13. sejo z naslednjim dnevnim redom: pregled sklepov zadnje seje odbora, ocena izvrševanja operativnega programa količinsko in vrednostno za mesec marec ter prodaje energetskih medijev in uslug za februar, predlog operativnega programa skupne in gotove proizvodnje za mesec april, potrditev novih cen po samoupravnih sporazumih za debelo in srednjo pločevino ter tanko toplo valjano in hladno valjano pločevino, formiranje in delitev sredstev amortizacije, predlog koriščenja sredstev amortizacije za zamenjavo, informacija o pripravah za nove projekte, potrditev izbire dobavitelja opreme za plinifikacijo železarn I. faza, predlog za podaljšanje tri-letne pogodbe o poslovanju s firmo Schmidt Essen ter razno.

Najprej so bili člani odbora seznanjeni s poročilom podpredsednika poslovnega odbora o izvrševanju sklepov zadnje seje in ugotovili, da so bili v celoti izvršeni.

Pri razpravi o skupni in blagovni proizvodnji za mesec marec so ugotovili, da bomo družbeni plan skupne proizvodnje dosegli z 99%, pri blagovni proizvodnji pa bomo količinski plan izpolnili s 93%. Glavni vzrok za neizpolnjevanje plana blagovne proizvodnje je v hladni valjarni Bela, valjarni žice in profilov in delno v žičarni ter elektrodah, ki niso izpolnili svojih postavljenih ciljev. Pri oceni doseženih prodajnih cen in realizacije za marec so ugotovili, da bo Železarna, kljub nižji blagovni proizvodnji v mesecu marcu dosegla ali celo preseгла planirano realizacijo, ki smo si jo zastavili v višini 400 milijonov dinarjev. Na znanje so sprejeli tudi informacijo o zunanji realizaciji prodaje energetskih medijev in vzdrževalnih uslug za februar in ugotovili, da je približno v enaki višini kot meseca januarja. Seznanili so se z oceno skupne proizvodnje za obdobje januar-marec ter ugotovili, da bomo skupno proizvodnjo dosegli stodotnostno, blagovna proizvodnja pa bo že iz prej navedenih vzrokov zaostala za približno 5%.

Odborom za gospodarstvo po temeljnih organizacijah so priporočili, da pregledajo možnosti še boljšega dela v drugem tromesečju. Temeljne organizacije, ki niso dosegle družbenega plana v prvih treh mesecih, naj skušajo to nadoknaditi v naslednjih treh. Prav tako je treba zaradi 100% dosežene skupne proizvodnje ter 100% realizacije nabave vložka in samo 95% dosežene blagovne proizvodnje znižati medfazne zaloge, ki so očitno previsoke. Odbor tudi zahteva, da se odslej prejema mesečne informacije o realizaciji programa za vse temeljne organizacije, ne samo za proizvodne temeljne organizacije z metalurško dejavnostjo.

Člani odbora so potrdili predlog operativnega programa skupne in blagovne proizvodnje za mesec april, ker so ugotovili, da so odstopanja le tam, kjer so predvideni remont. V zvezi z daljšim remontom na bluming štedilu so sklenili, da je

treba ta remont posebno pozorno spremljati, ker je valjarna bluming štedil ozko grlo, ter z morebitno dodatno stimulacijo doseči skrajšanje remonta. Temeljni organizaciji remontne delavnice naročajo, da po zaključenem remontu posreduje odboru posebno poročilo, kako je remont potekal.

Seznanili so se z informacijo o samoupravnih sporazumih o reguliranju medsebojnih odnosov na področju proizvodnje, potrošnje, prometa in meril za samoupravno oblikovanje cen proizvodov črne metalurgije in se z novim načinom strinjali. V zvezi s tem pooblašajo prodajni sektor kot strokovno službo, da bedi nad tem, da bo gibanje cen po samoupravnih sporazumih usklajeno znotraj našega asortimenta.

Pri obravnavi formiranja in delitve sredstev amortizacije so se strinjali z načinom in višino oblikovanja sredstev AZ za drobne zamenjave v letu 1978 v višini 60.000.000.— din. Program zamenjav v okviru planiranih sredstev pripravijo in sprejme temeljne organizacije in delovne skupnosti v sodelovanju s sektorjem novogradenj in finančno računskim sektorjem. Obenem so sklenili, da se za temeljno organizacijo družbena prehrana oblikuje še do

9. SEJA ODBORA ZA SPLOŠNE ZADEVE PRI DS ŽELEZARNE

Predsednik odbora za splošne zadeve Anton DEŽMAN je 30. marca sklical deveto sejo in predlagal v obravnavo pregled sklepov zadnje seje, poslovnik za delo tehniškega muzeja železarn Jesenice, pravilnik o uporabi motornih vozil, odobritev službenih potovanj v tujino, poročilo o opravljenih službenih potovanjih v inozemstvo, predlog sklada skupne porabe in tekoče zadeve.

Pri pregledu sklepov, katere je podal vodja splošnega sektorja Dušan Stare, je bilo ugotovljeno, da so sklepi v celoti realizirani.

Vodja tehniškega muzeja Miloš Magolič je navzočim obrazložil poslovnik za delo tehniškega muzeja železarn Jesenice, katerega je odbor soglasno potrdil. V komisijo, ki ima nalogo, da občasno pregleda in oceni zgodovinske eksponate za odkup, ki jih pripravi vodja muzeja, je odbor imenoval Milana Polaka, Petra Žbontarja in Valentina Klinarja.

Odbor za splošne zadeve je obravnaval predlog pravilnika o uporabi

motornih vozil in zasebnih motornih vozil za službene potrebe Železarn in ga posreduje v sprejem delavskemu svetu z vsemi pripombami temeljnih organizacij in delovnih skupnosti ter poslovnega odbora.

Službena potovanja v tujino so odobrili naslednjim sodelavcem: Rudiju Šega iz TOZD Remontnih delavnic k firmi Orenstein Koppel v ZR Nemčijo; Vinku Pogačniku iz TOZD Žičarne v Drotovno — Hlohovec v ČSSR; podpredsedniku poslovnega odbora Ivanu Arzenšku, vodji prodajnega sektorja Jerneju Hočevarju in vodji izvoza Milanu Budja v Essen ter vodju TOZD Elektrode Mihju Stojanu in Milanu Vovk v Sofijo.

Odbor za splošne zadeve je obravnaval program potovanj v zvezi z gradnjo konti liva in sklenil, da se omenjeni program načelno potrdi, konkretno pa bo odbor za splošne zadeve obravnaval vsako vlogo posebej. Odbor je še sklenil, da vsi stroški službenih potovanj v zvezi s konti livom, bremenijo stroške »konti liva«.

Člani odbora so bili seznanjeni z oceno uspešnosti službenih potovanj v tujino za naslednje sodelavce: Stanka Čopa, Jožeta Arha in Karla Ravnika s potovanja v Zahodni Nemčiji.

Odbor za splošne zadeve je bil seznanjen s poročilom vodja splošnega sektorja o opravljenih službenih potovanjih v inozemstvo za leto 1977 in nanj ni imel pripomb in s predlogom oblikovanja in delitve sklada skupne porabe za leto 1978.

Sejo odbora so sklenili z obravnavanjem vlog posameznih organizacij in društev ter jih ugodno rešili.

13. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja TOZD Energetika Rudi Buh je 22. marca sklical 13. redno sejo, na kateri so najprej ugotovili, da so bili sklepi 12. seje vsi realizirani.

Začasno sta bila premeščena dva delavca, eden pa je bil predložen za usposabljanje. Novo sprejetih delavcev ni bilo.

Odbor je ugodil štirim prošnjam za vstop v TOZD Energetika. Ena prošnja za premešitev v drugo TOZD je zavrnil za toliko časa, dokler se ne dobi zamenjave. Ena prošnja pa bo ponovno reševal na naslednji seji.

Člani so bili seznanjeni z dopisom kadrovskega sektorja v zvezi z delavci, ki niso izpolnili svojih študijskih obveznosti. KN

TOZD Energetika

10. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Jože Stare, je 16. marca sklical deseto redno sejo delavskega sveta TOZD Energetika.

Na seji so obravnavali predlog pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe. Ker so bile pripombe so sestavili komisijo, da vse še enkrat pregleda, popravi in dopolni.

Delegati so zahtevali ponovni razgovor s predstavnikom delovne grupe, ki je izdelala predlog pravilnika v zvezi 37., 39. in 51. členom.

Na seji so usklajili potrebna in dejanska razpoložljiva sredstva za IV in AZ.

DS je soglašal, da se evidentira po

dejavnostih deset članov za narodno zaščito, ki bi nastopili v nujnem slučaju brez okrnjene dejavnosti. Ker morajo biti vsi člani sposobni rokovanja z orožjem, je ugotoviti za katere je potrebno organizirati tečaj, da se jih usposobi.

Izdela naj se ponovni popis delovnega mesta strojnik turbovetril na plavžu in se potem ponovno obravnava na komisiji za kategorizacijo. Komisija si mora predhodno ogledati delovno mesto.

DS je zahteval, da se pri obravnavi kategorizacije mora komisija na samem mestu ogledati delovne pogoje. KN

11. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Jože Stare je 27. marca sklical 11. redno sejo delavskega sveta TOZD Energetika.

Na seji so sprejeli razdelitev sredstev investicijskih zamenjav med posameznimi dejavnostmi. Zaradi poenostavitve pa so sklenili, da se združijo sredstva amortizacijskih zamenjav za rezervoar tekočega kisika.

Sprejeli so sklep, da se sprejmejo predlagani aneksi k planom SIS za leto 1978 in sicer za dejavnosti od točke 1.—81. Ostali aneksi se bodo sprejeli, ko bo znana dodatna obrazložitev. Za podpisnika je bil pooblaščen predsednik DS.

Soglašali so s samoupravnim sporazumom o samoupravnih organiziranosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja SR Slovenije in za podpisnika pooblastili predsednika DS.

USPEŠNO DELO PO VOLILNO-PROGRAMSKI KONFERENCI V OO ZSMS TOZD REMONTNE DELAVNICE

Pretekli teden so se sestali člani predsedstva osnovne organizacije ZSMS TOZD Remontne delavnice. Najprej so ugotovili, da je večina sklepov volilno-programske konference že realizirana, ostali sklepi,

oziroma naloge pa se uresničujejo. Člani predsedstva so za tem poslušali poročila o ustanovitvi aktivna ZSMS v strojno-remontnih delavnicah. Predsednik novoustanovljenega aktivna Janez Kržišnik je poudaril,

PROSLAVILI SMO DAN MLADINSKIH DELOVNIH BRIGAD

Dan mladinskih delovnih brigad so letos na Jesenicah proslavili bolj dostojno in svečano kot pretekla leta. Osrednja prireditev je bila pretekli petek, 31. marca, v dvorani gledališča Tone Čufar, kjer so se zbrali predstavniki družbenopolitičnih organizacij, sedanji in nekdanji brigadirji, učenci in člani osnovnih organizacij ZSMS. Slavnostni govor je imela sekretarka občinskega komiteja ZKS Jesenice Marija Zupančič-Vičar, v pestrem in bogatem kulturnem programu pa so nastopili člani pihalnega orkestra Jeseniških

železarjev, združeni mladinski pevski zbor in brigadirji – recitatorji. V okviru dneva mladinskih delovnih brigad pa so pri OK ZSMS Jesenice pripravili tudi razstavo fotografij o dosedanjih udeležbi mladih jeseniških brigadirjev na zveznih, republiških in lokalnih delovnih akcijah.

JR

Železarski globus

ZDA

Železarne v ZDA so leta 1977 v primerjavi z letom 1976 povečale proizvodnjo surovega jekla v obločnih električnih pečeh in znižale proizvodnjo predvsem v SM pečeh in v manjši meri tudi v kisikovih konvertoirjih. To je razvidno iz razpredelnice:

(milij. ton)	1976	%	1977	%
Kisikovi konvertoirji	72,6	64,4	70,3	62,2
SM peči	21,3	18,3	18,1	16,0
Elektro peči	22,4	19,3	24,7	21,8
Skupaj	116,3	100,0	113,1	100,0

INDIJA

V tej državi pripravljajo gradnjo prve integralne železarne, ki bo postavljena na morski obali. Imela bo letno proizvodno zmogljivost tri milij. ton surovega jekla in bo proizvajala paličasto jeklo, razne profile in nosilce ter valjano žico. Doslej indijske železarne ne proizvajajo nosilcev in bodo s to proizvodnjo lahko v glavnem krili domače potrebe. Velik del potrebnih naprav bo dobavila indijska industrija, pa tudi projektiranje in gradnjo bodo izvedli z domačimi strokovnjaki in podjetji.

VELIKA BRITANIJA

Britanska železarska družba BSC je dobila naročilo iz LR Kitajske za dobavo paličastega ogrinja iz nizko legiranega jekla v vrednosti treh milij. funtov. To je prvič, da je iz LR Kitajske dobila britanska železarska družba tako veliko naročilo.

AVSTRALIJA

Kaže, da bi bila uporaba postopka za proizvodnjo železove gobe ena izmed možnosti za čim boljše izkoriščanje ogromnih rezerv železove rude. Zato je avstralska organizacija za znanstveno in industrijsko raziskovanje dobila nalogo, da z obsežnim raziskovalnim programom prouči možnosti za proizvodnjo železove gobe iz različnih avstralskih železovih rud. Poleg raziskav za domačo uporabo železove gobe pri proizvodnji surovega jekla, bodo proučili tudi možnost izvoza in to predvsem na Japonsko.

ŠPORTNA DEJAVNOST V DOMU UČENCEV

Kot vsako leto, ima tudi letos športna dejavnost v našem domu pomembno vlogo. To pa ni nič čudnega, saj je športno udejstvovanje potreba in želja vseh nas mladih, ki živimo v domu. Ne samo, da ne moremo pričakovati pravilnega telesnega razvoja mladega človeka brez športnega udejstvovanja, ampak je telesna vzgoja predpogoj za ustvarjalno in umsko delo.

Na športnem področju težimo k množičnosti, iz nje se bo potem razvila kvaliteta.

Imamo redne ure rekreacijske telovadbe trikrat tedensko v naši novi telovadnici pod vodstvom vzgojitelja. Na teh urah se pripravljamo za meddomska in šolska prvenstva ter druga športna tekmovanja.

Precejšnje število gojencev je že vključeno v razne športne sekcije na Jesenicah (judo, karate, nogomet, planinsko društvo). V februarju smo izvedli turnir v malem nogometu. Za to športno panogo je od nekdaj veliko zanimanja med učenci. Nogomet je najbolj množičen šport v našem domu.

Izvedli smo tudi turnir v namiznem tenisu. Za ta turnir je bilo nekoliko manj interesa. Marca smo s pomočjo šahovskega društva v šahovskem domu organizirali turnir v šahu, ker v domu nimamo ustreznega števila šahovskih desk.

Pripravljamo pa turnir v košarki, na katerem bodo sodelovali mladinci našega doma in mladinci drugih gorenjskih domov. Prav tako pripravljamo več kulturno umetniških in športnih srečanj s pripadniki JLA iz

da so mladi delavci v teh delavnicah zelo oddaljeni med seboj, tako da zaradi specifičnosti dela pridejo premalo skupaj. Pozitivno je ocenil ustanovitev aktivna in se zavzel, da vodstvo čimprej pripravi program akcij.

V razpravo se je na seji predsedstva vključil tudi predsednik osnovne organizacije zveze sindikatov Igor Logar, ki je zelo ugodno ocenil sedanji premik aktivnosti mladih v tej temeljni organizaciji. Poudaril je, da bodo člani OO ZSMS vedno dobili podporo in potrebno pomoč, tako od sindikata kot tudi OO ZK, seveda pa bodo člani morali najprej vzpostaviti bolj tesne stike z obema organizacijama. Za stalnega predstavnika v sindikalni organizaciji so izvolili Ivana Fekonja.

Na seji so razen tega še govorili o posameznih zadolžitvah referentov in pripravi programov akcij, obravnavali pa so tudi material za današnjo programsko in volilno sejo koordinacijskega sveta ZSMS Železarne.

JR

karavel na območju Jesenic. O srečanjih s pripadniki JLA smo se z njimi že dogovarjali in se natančno zmenili za program dela.

Asmir Grudić

DANES VOLILNA IN PROGRAMSKA SEJA KOORDINACIJSKEGA SVETA ZSMS ŽELEZARNE

Danes, 6. aprila, se bo ob 16. uri v spodnjih prostorih restavracije Kazina začela volilna in programska seja koordinacijskega sveta ZSMS železarne Jesenice. Mladi delegati iz vseh osnovnih organizacij ZSMS bodo na seji najprej poslušali poročila o dejavnosti koordinacijskega sveta v preteklem mandatsnem obdobju, po razpravi pa bodo delegati izvolili nov koordinacijski svet ZSMS Železarne in nadzorni odbor. Sledila bo razprava o programu dela, ob koncu pa bodo najbolj aktivnim mladim družbenopolitičnim delavcem v Železarni podelili priznanja.

Vodstva osnovnih organizacij ZSMS naj ob tem opozorimo, da imajo na današnji seji dve delegatski mesti, razen tega pa je zaželeno, da delegati pridejo na sejo z že izdelanimi in pripravljenimi stališči do posameznih vprašanj mladih v našem kolektivu. Med drugim je za današnjo sejo pripravljenih tudi nekaj zanimivih razprav o aktualnih temah današnjega utripa mladih v Železarni.

JR

Proslava ob dnevu mladinskih delovnih brigad

Pripravljenost je vedno boljša kakor golo pričakovanje ...

Tito

OSEBNA DOZIMETRIJA

Za radiacijsko dozimetrijo se hkrati uporabljajo komandni in osebni dozimetri. Čeprav dajeta oba omenjena dozimetra informacije o osebni sevalni dozi, so njuni nameni vendarle različni.

Komandni ali ekipni dozimeter dobi starešina ali vodja ekipe med izpolnjevanjem naloge na radioaktivnem KonZ. Pri nas so ti dozimetri ionizacijske komore v obliki nalivnega peresa z neposrednim odčitavanjem doze skozi okular na skali s kremenčevim vlaknom. Skale imajo območje 0 do 50 ali 0 do 500 rentgenov (R). Z njimi se meri eksplozijska doza gama sevanja oziroma doza sevanja, ki so mu bili tisti, ki je nosil dozimeter in njegova skupina izpostavljeni. Starešina-nosilec dozimetra sam ob vsakem času po svoji presoji prebere eksplozijsko dozo, tako da istočasno nosi tudi osebni dozimeter.

Osebni dozimeter se dodeli vsem. Nosijo ga na prsih. Z osebnim dozimetrom se meri osebna doza gama sevanja začetnega in zaostalega sevanja jedrske eksplozije. Obseg doz dozimetra je od 10 do 700 R.

Pri nas pa je končano razvojno-raziskovalno delo v zvezi z osebnim dozimetrom za dozimetrijo nevtronov in gama sevanj hkrati. Območje doz dozimetra bo od 10 do 100 radov. Ko bodo končana vsa potrebna raziskovanja tega osebnega dozimetra in njegovega čitalnika, ki sta ista kot sedanji osebni dozimeter in čitalnik (DL-M 3 in ČDL-M3), lahko pričakujemo, da bomo dobili osebni dozimeter nevtronov in gama sevanj. Takšno dozimetrijsko sredstvo bo alternativa drugi možni rešitvi: da se za osebno dozimetrijo uporabljata dva dozimetra – eden samo za nevtrone in drugi samo za gama sevanje.

Nosilec osebnega dozimetra ne more sam po svoji presoji čitati sevalne doze. Doze na dozimetrih odčitujejo dozimetristi za vso enoto, skupino ljudi in podobno. Osebni dozimetri se namreč najprej po vsakem radiacijskem dogodku poberejo od vseh ljudi, po čitanju doz pa se jim vrnejo. Podatki o dozimetrijskih čitanjih se vpišejo v dozimetrijsko evidenco, ki jo imata sanitetni organ in starešina. Iz nje je razvidno oziroma na njeni podlagi se ocenjuje stanje obsevanosti in stopnja možnih radiacijskih poškodb posameznikov in enot ali skupine ljudi.

Informacije iz dozimetrijske osebne evidence so pravzaprav osnova za sprejemanje odločitev, izdajanje navodil in ukazov o vedenju ljudi v naslednjem obdobju aktivnosti, da bi zagotovili zaščito pred sevanjem, prvo pomoč in reševanje poškodovancev.

Dozimetrijska kontrola in zlasti osebna radiacijska dozimetrija se lahko štejeta za dobro in uspešno, če izpolnjujeta nekaj osnovnih taktičnih in tehničnih zahtev v vojnih razmerah, kot so:

a) osebne dozimetrijske informacije za enoto, stanovanjski blok ali podobno, za katere je odgovoren dozimetrist, morajo prispeti do starešine v obliki poročila in sicer v najkrajšem možnem času po obsevanju, dozimetrijske informacije od 100 do 200 ljudi bi morali dobiti najpozneje v eni do dveh urah po sevanju;

b) osebna dozimetrija in čitanje dozimetra s čitalnikom na kraju radiacijskega dogodka, v poljskih in drugih razmerah, omogočajo izpolnitev zahteve pod a); praksa je pokazala, da je takšna dozimetrija mogoča; če so dozimetrijski sistem oziroma uporaba čitalnika doz odvisni od električne energije in določenih pogojev za delo dozimetrista, ki jih v poljskih razmerah ponavadi ni, to otežkoča dozimetrijo na krajem samem;

c) uporaba osebnih dozimetrov in ravnanje s čitalnikom doz morata biti čim bolj enostavna in zanesljiva v vseh razmerah; pouk o uporabi čitalnika mora biti lahek in dostopen vsakomur, ne glede na strokovnost in izobrazbo; prav tako je potrebno, da se lahko izvede tudi zamenjava in dopolnitev z dozimetristi.

Čeprav lahko te zahteve na videz zvenijo kot idealizirane, so v naših razmerah povsem mogoče. Imamo namreč tako osebne kot komandne dozimetre, tako da je glavno, kar moramo storiti, da organiziramo dober pouk dozimetristov, da bi spretno, hitro in zanesljivo izpolnjevali svoje naloge v vojni.

VOJNI STRUPI IN PROTIKEMIČNA ZAŠČITA

Kemična vojna sredstva v širšem pomenu so: vojni strupi, dimna sredstva in vnetljiva sredstva. Ko govorimo o kemičnem orožju, pa običajno mislimo predvsem na tiste vojne strupe in sredstva, ki se v vojni uporabljajo za onesposabljanje in uničevanje žive sile.

Zaradi izkušenj iz prve svetovne vojne, ki je bila pravzaprav prava kemična vojna in ki je znana po strahotnih uporabah vojnih strupov, vse države in njihove armade ves čas, od takrat pa do danes, v svojih obrambnih pripravah posvečajo veliko pozornost zaščiti pred kemičnim orožjem.

V prvi svetovni vojni je bilo namreč z vojnimi strupi zastrupljenih okrog 700.000, usmrčenih pa okrog 95.000 vojakov na frontah. Ob tej priložnosti je bilo uporabljenih okrog 100.000 ton raznih vojnih strupov.

V italijansko-abesinski vojni od leta 1936 do leta 1937 pa so italijanski fašisti uporabili tudi iperit proti nezavarovanim Abesincem in jim tako povzročili velike izgube.

V vojni v Vietnamu so oborožene sile ZDA uporabljale okrog 90.000 ton vojnih strupov proti prebivalstvu oziroma za uničevanje gozdov in kmetijskih kultur.

TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI FELJTON – TEHNIČNI

MESEC IN ASTEROIDI KOT IZVORI SUROVIN

Gradnja velikih vesoljskih in energetskih postaj, ki bi se nahajale na zemeljski krožnici in prenašale v obliki mikrovalov sončno energijo na Zemljo, bi bila danes izredno draga in ekonomsko neupravičena. Še ob najbolj optimističnih pogojih stane danes transportiranje enega kilograma tovara na zemeljsko krožnico okoli 240 dolarjev. S čisto energetske stališča bi bilo zaradi manjše težnosti ceneje in precej ugodnejše proizvajati težke konstrukcijske dele na mesecu ali na asteroidih, ki se nahajajo bližje zemlji. Od tam bi jih potem prepeljali naprej v vesolje. Pri tem bi uporabljali zaloge mineralov in kovin, ki se nahajajo na nebesnih telesih. Pod določenimi pogoji bi lahko te minerale in kovine prepeljali tudi na zemljo.

Do zdaj so spektroskopsko raziskovali nekaj asteroidov, ki pridejo občasno v neposredno bližino zemlje. Ugotovili so, da se sestojijo v glavnem iz železo-magnezijevih in aluminijevih silikatov. Zelo verjetno je tudi, da vsebujejo tudi kovinsko železo, nikelj in železo-nikljeve zlitine v visokih koncentracijah. Približno 1000 asteroidov s premerom enega do več kilometrov je takšnih, ki krožijo zelo neenakomerno okoli sonca in so zato z zemlje sorazmerno lahko dostopni. Drugačna pa je situacija pri

okoli 100.000 zelo oddaljenih planetoidov, ki se nahajajo med Mesecom in Jupiterom.

Posebno dobro znan je majhen planet Eros, ki se lahko približa Zemlji tudi do razdalje 2,25 milijonov kilometrov. Še večje posebnosti pri kroženju okoli sonca imajo nekateri drugi planetoidi. Med njimi se Hermes približa Zemlji celo do 600.000 kilometrov, kar je manj kot dvojna oddaljenost do meseca.

Za izkoriščanje mineralov in kovin z majhnih asteroidov bo mogoče uporabiti posebno metodo, ki jo sedaj razvijajo. Pri tem gre za elektromagnetni linearni motor s superprevodnimi magneti, ki izkorišča sončno energijo. Masa materiala z visoko pospešeno hitrostjo vrženega s planetoida v vesolje, bi dala takšen sunek, ki bi omogočil prehod v zemeljsko krožnico in to z malenkostnimi stroški za en kilogram. Da bi potem spravili kovine s planetoida na zemljo, bi le-te morale biti predelane v ogromne penaste mase in potem prestavljene v položno vstopno krožnico. Aerodinamični upor bi ta material zaviral ne da bi ga raztalil in s tem omogočil njegov pristanek v morju. Zaradi poroznosti in s tem majhne gostote, bi ostal na površini in bi ga potem lahko z vlačilcem prepeljali do ustrezne tovarne ob obali.

Planetoid, ki bi vseboval v glavnem kovinski nikel in železo s premerom enega kilometra, bi prestavil pri današnjih cenah teh kovin vrednost okoli 500 milijard dolarjev. Seveda danes ni mogoče oceniti stroškov, ki bi nastali pri proizvodnji materiala z asteroidov. Zato bo še dolgo časa ceneje predelovati ogromne

količine raznih rud, ki so na zemlji. Tehnično najvažnejše kovine kot so železo, aluminij, magnezij, titan in mangan, bodo še dolgo obdobje na razpolago po sorazmerno nizkih cenah. K temu bo pripomoglo tudi dejstvo, da spadajo te kovine med najbolj pogoste elemente v zemeljski skorji.

V prihodnosti bo postala zanimiva tudi proizvodnja energije v vesolju. Za to bi lahko služile ogromne, s sončnimi celicami pokrite površine ali pa tudi zrcala, ki bi usmerjala sončne žarke na parni kotel s priključenim turbogeneratorjem. Tako proizvedeno električno energijo bi pretvorili v mikrovalove. Antenska polja na zemeljski površini, bi to energijo »ujela«. Njeno pretvarjanje v normalen izmeničen tok ne bi bil noben tehnični problem.

En sam asteroid z maso 100 milijonov ton, bi lahko »dobil« naslednje materiale: silicij, aluminij in železo, potrebne za gradnjo 100 izven zemeljskih elektrarn. Z močjo 10.000 MW vsake teh elektrarn, bi lahko pokrili celotne današnje potrebe po električni energiji na zemlji.

Osnovni pogoj za takšne podvige bi bile podrobne raziskave planetoidov s pomočjo sond brez ali celo s človeške posadke. Takšni podvigi pa zaenkrat vsaj pri vesoljski agenciji v ZDA NASA niso predvideni in zato pridejo v poštev šele v daljnji prihodnosti.

SAMOUUPRAVNI ORGANI V PRETEKLEM TEDNU

TOZD Jeklovlek

7. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Na sedmi seji odbora za delovna razmerja, ki jo je vodil Stane Rev, so pregledali sklepe, obravnavali kadrovska vprašanja, razpravljali o kandidatih za odlikovanje ob 30-letnici jeklovleka in o tekočih zadevah. Seji sta prisostvovala vodja TOZD Berti Brun in kadrovik Janez Kramar.

Se vedno je odprto vprašanje o delavcu Jožeta Blagneta. Kadrovik se je pozanimal pri socialno zdravstveni službi, ki je odgovorila, da ima poškodovano hrbtenico in da bo o njegovi zmožnosti za delo odločila invalidska komisija. Tudi vprašanje v zvezi z organizacijo računovodstva je še odprto.

Odbor je potrdil in razporedil na delovno mesto »kontrolor palice« novosprejetega delavko Marjeto Jan. Soglašali so, da se vsled uspešnega dela na Förster napravi zaključni pripravnika doba Branku Lipniku, medtem, ko bodo Bogomira Rozmana obravnavali na naslednji seji odbora.

Odbor je potrdil prekinitev delovnega razmerja petim delavcem, dvema zaradi odhoda v JLA, dvema na lastno željo, enemu pa zaradi neupravičenih izostankov.

Določili so še dva rezervna žerjavodja, ker je to zaradi odgovornega dela nujno potrebno.

Dve sodelavki sta uspešno opravili testiranje za delovno mesto iskrilec-signer in se bosta na tem delovnem mestu priučevali, istočasno pa tudi na fluks aparatu.

10. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

Deseto sejo odbora za gospodarstvo je vodil predsednik Anton Klemenc. Najprej so ugotovili, da so sklepi izvršeni, razen tistih, ki so vezani na izpolnjevanje gospodarskega načrta za leto 1978.

Positivno so ocenili začetek modernizacije TOZD Jeklovleka in menili, da je treba posebno skrb nameniti sredstvom za amortizacijske zamenjave in investicijske vzdrževanje ter zamenjati stare stroje in naprave.

Razpravljali so o osnutku pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela skupne porabe za TOZD Jeklovlek. Odbor se je strinjal s pripombami na osnutek, s pripombami pa je treba še v javno razpravo, da se dopolnijo.

Posebne pomena je stimulacija na plan, ki ni spodbudna za kvaliteto dela in za vrednost. Posebno vprašanje je dodatek na otežkočena dela.

Odbor je odložil predlog za postavitev norm v adjustaži ter v brusilnici, ker smatra, da je treba izdelati dodatne analize in podatke za izračun novih osnov, ki bodo še predmet poizkusnega in primerjalnega izračuna.

Odziv na razpis komisije za inovacije je bil negativen, zato je odbor sklenil naj komisija pripravi program za rešitev objavljenih sklepov.

Odbor je potrdil operativni plan za mesec marec, ki znaša 1690 ton in je za 100 ton nižji od družbenega plana. Problem pa je izpad planirane vložka v Štorah in vložka v valjarni profilov.

14. SEJA

DELAVSKEGA SVETA

Delavski svet TOZD Jeklovlek je imel 14. sejo, ki jo je vodil predsednik Anton Dežman. Po pregledu sklepov, ki so v večini realizirani ali pa so daljšega značaja, so poslušali poročilo Ane Kučina o rezultatih dela inventurne komisije. Inventurne razlike so utemeljene in vrednotno celo pozitivne. Z dodatno predelavo kvaliteto problematičnega jekla so namreč dosegli boljši izplen ter znižanje stroškov.

Delavski svet je opozoril inventurne komisije na odgovornost, ki bo prihodnje leto ob zaključnem računu še večja. Med letom naj se vodi evidenca osnovnih sredstev, ter tekoče evidentira razlike.

Dalje so poslušali poročila odborov za gospodarstvo, za delovna razmerja, za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Po razpravi o poročilih in sklepih so le-te potrdili. Glede obiska strokovne komisije pod vodstvom dr. Lidije Nakovske so bili člani DS mnenja, da obisk ni bil ob pravem času. Pogoste so pritožbe zaradi dimljenja in plina, zlasti ob slabem vremenu.

Potrdili so dva podpisnika za podpisovanje finančne dokumentacije za SDK in sicer: Bertija Bruna in Antona Dežmana.

Obravnavali so tudi podpisnike za podpisovanje dokumentacije na nivoju delovne organizacije in jih tudi potrdili.

Pravilnik o uporabi motornih in zasebnih vozil so brez pripomb sprejeli.

Pravilnika o podelitvi »Pantzove nagrade« in nagrade »novator leta« so brez bistvenih pripomb sprejeli.

Delavcu Janezu Kovačecu ni potrebno opravljati testiranja, ker ima psihološka služba že ustrezne rezultate, zato ustreza delovnemu mestu brusilec palic.

Pri izbiri kandidatov za odlikovanja ob 30-letnici jeklovleka je odbor upošteval naslednje kriterije:

- da je predlagani kandidat najmanj 20 let član kolektiva,
- da je dober delavec, da ima moralne in etične kvalitete in aktiven odnos do samoupravljanja,
- družbenopolitična aktivnost v družbenih organizacijah in
- da najmanj pet let ni dobil odlikovanja.

Odbor predlaga prek sindikalne organizacije za odlikovanje naslednje kandidate: Franc Kosmač, Srečo Lotrič, Emil Suštaršič, Janez Peser, Jože Lavtižar, Ljudmila Lakota, Janez Pristov, Marija Klemenc, Matvez Gluhar, Desimir Mijajlovič, Ignac Smole, Karlo Huber.

Priloga planov dopustov je v izdelavi po veljavnih predpisih. Na koncu je odbor razpravljal o problematiki in pomanjkanju delavcev. Ponovno je prisotno povečanje bolezenske odsotnosti in so potrebna še

nadaljnja prizadevanja, da se ta odsotnost zmanjša. O teh vprašanjih je poročal kadrovik Janez Kramar.

S. N.

SEJA ODBORA SAMOUUPRAVNE DELAVSKE KONTROLE

Na seji odbora samoupravne delavske kontrole so obravnavali pregled sklepov, oceno delovanja samoupravnih organov, kadrovska vprašanja in tekoče zadeve.

Prvi del seje je vodil Desimir Mijajlovič, najprej pa novoizvoljeni predsednik Tone Noč.

Ugotovili so, da je še odprto vprašanje stimulacije na strokovnost, ki zaradi novega sistema nagrajevanja še ni rešeno.

Poročilo o delovanju DS in njegovih organov je podal Anton Dežman, predsednik DS. Odbor je v razpravi ugotovil, da vsi samoupravni organi v TOZD Jeklovlek pozitivno delujejo.

Razpravljali so tudi o dopisu z dne 27. 2. 1978, ki ga je poslal kadrovik glede kadrovanja v TOZD Jeklovlek, pregledali sklepe odbora za delovna razmerja in niso ugotovili nepravilnosti.

Na seji so obravnavali vprašanje TV na delovnem mestu toplotnih tehnikov in sklenili, da se le-ta odstrani in za to zadolžijo vodjo TOZD Bertija Bruna, ki je bil tudi zadolžen za nadaljnje ukrepanje, kakor tudi za menjavo delavcev po dlinah pri peči SURFACE.

Obravnavali so še slab odnos do zaščitnih sredstev in sklenili, da se vodi evidenca o uporabi po dlinah.

Vasja Jerovšek je načel vprašanje vzdrževalcev, ki pa so ga zaradi skoposti odmerjenega časa preložili na naslednjo sejo.

S. N.

TOZD Vratni podboji

17. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Janez Vidmar je v četrtek, 30. marca, sklical 17. sejo delavskega sveta TOZD Vratni podboji in v razpravo predlagal pregled sklepov, dopolnila k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana samoupravnih interesnih skupnosti, predlog samoupravnega sporazuma o samoupravni organiziranosti in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS, pravilnik o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in dela sklada skupne porabe, razpis volitev delegatov za zbor interne banke SŽ, razpis za referendum za pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD ter nadomestne volitve za nove člane DS, pregled in potrditev ocenjevanja uspešnosti na delovnih mestih, pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj v Železarni in pregled sklepov odborov pri DS TOZD Vratni podboji.

Pri pregledu sklepov 16. seje delavskega sveta so ugotovili, da bo kategorizacija nekaterih delovnih mest v kratkem času lahko rešena, ker je primerjalna analiza s podobnimi delovnimi mesti v drugih TOZD Železarni že izdelana. Predlogi ukrepov za večjo produktivnost, kateri so bili sprejeti na zadnji seji, se že izražajo v večji proizvodnji in tudi kvaliteta vložnega materiala zadnje dobave je boljša. Še vedno pa je problem z dobavnim rokom, ki je precej daljši, kakor pa so glede na še vedno skromna naročila, dolžni dati kupcem vrtnih podbojev. Za prodajo podbojev je bil sicer pooblaščen poslovodni odbor, vendar z njegovim poročilom o izvrševanju ukrepov za večjo prodajo, niso zadovoljni.

Na dopolnila k samoupravnim sporazumom o temeljnih plana samoupravnih interesnih skupnosti, delegati niso imeli pripomb, in so jih soglasno potrdili. Tudi predlog samoupravnega sporazuma o samoupravni organiziranosti in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS je bil soglasno sprejet.

Pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD je bil sprejet s pripombo, da se otežkočen dodatek za posamezna mesta še pripiše, ko bo to rešeno. Pravilnik o delitvi dela sklada skupne porabe je bil brez pripomb sprejet.

Delavski svet je sprejel sklep o razpisu volitev delegatov za zbor interne banke Slovenske železarnice, referendum za pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD, ter nadomestne volitve za člane v DS TOZD. Za novega člana DS je bil predlagan Daniel Koritnik.

Delegati so oceno uspešnosti na delovnih mestih potrdili s pripombo, da se vsak posameznik lahko pismeno pritoži, če z oceno ni zadovoljen. Na pravilnik o urejanju stanovanjskih vprašanj v Železarni delegati niso imeli pripomb in so ga potrdili.

Predsednika odbora za gospodarstvo in odbora za delovna razmerja sta podala poročila iz zadnjih sej, s katerimi so delegati soglašali.

H. K.

TOZD Jeklarna

15. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Predsednik odbora za delovna razmerja Marjan Mrak je 22. marca sklical 15. redno sejo, ki ji je prisostvoval tudi kadrovik Polde Lomovšek.

Pri pregledu sklepov pretekle seje je bilo ugotovljeno, da za delavce zaposlene v TOZD Jeklarna še vedno niso izstavljene odločbe.

Kadrovik je odbor seznanil s poročilom o gibanju zaposlenih v mesecu februarju. V tem mesecu je bil normativ 620 zaposlenih, plan in stalež pa tudi 620. Odsotnost z dela je bila 3.242 dni ali 23,7 %, to je za 6,9 % večja od meseca januarja. Poudaril je predvsem povečano odsotnost zaradi nezgod, kakor tudi ostalo bolezensko in izredno plačano odsotnost. Za mesec februar je bil postavljen plan koriščenja letnega dopusta 1.220 dni, izkoriščeno pa ga je bilo 1.724 dni.

Obravnavane so bile premestitve in razporeditve delavcev v TOZD, kakor tudi vloge za sprejem na delo. V času 21. februarja do 22. marca so prekinili delovno razmerje štirje delavci in sicer eden na lastno željo, trije pa na izjavo.

Odbor je bil seznanjen z dopisom kadrovske službe, s katerim obveščajo o neizpolnjevanju študijskih obveznosti nekaterih delavcev. Za leto 1978 ima TOZD Jeklarna 15.291 dni planiranega letnega dopusta. Deset mesecev naj bi ga koristila po 8 %, dva meseca pa 10 % (julij, avgust) letnega rednega dopusta. Dopuste je treba izkoristiti v tekočem koledarskem letu.

Na odboru so bili sprejeti še sledeči sklepi:

— Za vse predvidene tečaje, ki so namenjeni za pridobitev znanja za samoupravljanje, oziroma družbenopolitičnega dela, se delavcem v TOZD Jeklarna odobri izredno plačan dopust, seveda le v tem primeru, če je tečaj med delovnim časom. O tem naj se odbor obvesti na prvi naslednji seji.

— Delavci, ki opravljajo določeno delo, morajo biti za to usposobljeni, zato morajo biti delavci, ki so premeščeni iz enega na drugo delovno mesto predhodno usposobljeni in jim je treba izstaviti ustrezno odločbo o razporeditvi.

BK

TOZD Hladna valjarna Bela

12. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V torek, 22. februarja, je bila seja odbora za gospodarstvo, katero je vodil predsednik Anton Ravnik. Pri pregledu o izvrševanju sklepov zadnje seje so ugotovili, da ni bil realiziran sklep v zvezi s planom za mesec marec — zaradi pomanjkanja lastnega vložka, v izvrševanju pa je sklep, ki se nanaša na odobritev posojila deviznih sredstev TOZD Žičarna za nabavo stroja za dotiskovanje etiket, medtem, ko so ostali sklepi v redu izvršeni.

Soglašali so s predlogom plana za mesec april, ki znaša 7.500 ton toplovaljanih trakov od tega: globoki vlek 4.800 ton, dinam 2.400 ton in nerjavno jeklo 300 ton.

Člani odbora za gospodarstvo so v razpravi o oskrbi z vložkom ostro protestirali proti tekočemu (marčevskemu) načinu oskrbe TOZD s potrebnim lastnim vložkom in odklanjajo vso krivdo za nedoseganje planiranih količin.

Zahtevali so, da se naj na nivoju Železarn glede dobave vložka dokončno dogovori o prednostih TOZD pri oskrbi z vložkom.

M. K.

14. SEJA ODBORA ZA DELOVNA RAZMERJA

Na 14. seji odbora za delovna razmerja so člani najprej ugotovili, da so sklepi zadnje seje v redu izvršeni, razen nekaterih, ki so daljšega pomena in so v izvrševanju.

Iz poročila o gibanju delovne sile, katerega je podal kadrovik, je bilo razvidno, da je bilo v mesecu februarju novosprejetih pet delavcev, trije delavci pa so prekinili delovno razmerje. Iz poročila o odsotnosti z dela v mesecu februarju je bilo razvidno, da so se povečale nezgode za 0,13 %, bolezenske odsotnosti za 4,75 %, redni letni dopust za 0,32 % in neplačani dopust za 0,12 %. Znižal pa se je porodniški dopust za 0,22 %, izredno plačani dopust za 0,05 % in

ostali izostanki za 0,26 %. Skupna odsotnost je znašala v mesecu februarju 22,38 % in je za 2,51 % višja od skupne odsotnosti v Železarni.

Na osnovi predlogov pomočnika vodja TOZD in izmenskih vodij proizvodnje, so potrdili enajst premestitev in sedem novosprejetih delavcev. Pri reševanju prošnji za ugodno rešiti dve prošnji za pridobitev lastnosti delavcev v TOZD HVB, štiri prošnje pa so zavrnili.

Ugodno so rešili tudi vloge Blažeta Jovanova in mu odobrili prekinitev lastnosti delavca TOZD HVB v rednem odpovednem roku.

M. K.

4. SEJA ODBORA ZA LJUDSKO OBRAMBO IN DRUŽBENO SAMOUAŠČITO

V ponedeljek, 27. marca, je bila četrta seja odbora za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito.

Najprej so pri pregledu izvrševanja sklepov zadnje seje ugotovili, da so razen enega vsi sklepi izvršeni. Odbor je zato sklenil, da za izvršitev tega sklepa ponovno urgira pri sektorju novogradenj, ki je zadolžen za njegovo izvršitev. Odbor je prav tako vztrajal pri izvrševanju 7., 19. in 20. sklepa prve seje.

V nadaljevanju seje je predsednik Miro Eržen v imenu članov, ki so bili zadolženi za izdelavo varnostnega načrta podal osnutek tega načrta. Pri obravnavanju posameznih delov načrta so se člani več časa zadržali pri predlaganih samozaščitnih ukre-

pih. Mnenja so bili, da je v skladu z varnostnim načrtom, da je potrebno ukrepati proti pojavom alkoholizma in stremeti k zmanjšanju števila neopravičenih izostankov. Na podlagi tega so zadolžili izmenske vodje proizvodnje, da naj se naredi mesečni pregled teh prekrškov, odbor pa bo o tem razpravljala na prihodnji seji.

Člani odbora so bili seznanjeni s samoupravnim sporazumom o združevanju sredstev za financiranje skupnih nalog ljudske obrambe.

Sprejeli so varnostni načrt s pripombo, da se glede na novo organiziranost HVB prilagodi le tej in natančno določi odgovorne za njegovo izvajanje.

M. K.

TOZD Žičarna

15. SEJA ODBORA ZA GOSPODARSTVO

V sredo, 29. marca je predsednik Ciril Resman sklical 15. redno sejo odbora za gospodarstvo pri DS TOZD Žičarna. V uvodu je člane odbora seznanil z izvajanjem sklepov zadnje seje, ki so bili realizirani.

Najprej so člani odbora sprejeli poročilo o doseženih proizvodnih rezultatih v mesecu februarju in potrdili operativni plan za mesec april. Tudi v aprilu je operativni plan enak družbenemu in predvideno 5600 ton vlečene žice. Odbor je potrdil vse predloge za posebno nadomestilo treh tehničnih izboljšav in treh rent za izboljšave, ki so že dve leti v uporabi.

Na predlog komisije za oceno idej v okviru akcije za organizacijo množične inventivne dejavnosti so bile štirim delavcem odobrene nagrade in to: Ivanu Gašperšiču 800 din, Janu Gabrščku 500 din, Ludviku Komljanu 300 din in Avgustu Sku-

bicu 200 din. Člani odbora so potrdili tudi nagrade za dodatno delo, ki je bilo opravljeno v žičarni II in predlog o spremembi nagrajevanja novih delavcev, da bi zmanjšali fluktuacijo delavcev v TOZD Žičarna.

Seznanjeni so bili tudi z izvrševanjem delovnih ciljev vodstva TOZD v letu 1977 in soglašali, da se izvrševanje nadaljuje v letu 1978.

Na koncu seje so člani odbora potrdili način evidence nadurnega dela. Za odobritev nadurnega dela iznad normalnih okvirov so pooblastili vodja TOZD. Za izredna dela, kjer bo potrebno več nadurnega dela pa daje soglasje odbor za gospodarstvo.

B. J.

14. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Predsednik Bogdan Marinkovski je v sredo, 29. marca, sklical sejo delavskega sveta. Člane je seznanil z realizacijo sklepov zadnje seje. Nekaj sklepov je dolgoročnega značaja in se postopoma izvajajo.

Glede ukrepov za sanacijo stanja v patenteriji je bil pripravljen predlog poenotenja delovnih nalog za delovna mesta I. in II. patenterar. Potrjena je ukinitve delovnih mest II. patenterar in sprejeta sprememba naziva »patenterar«. Sprejeto je tudi povečanje normativna za 21 oseb in nova vrednost osnove v višini osme kategorije.

Delegati so soglašali, da se za ureditev vrednotenja dela v votličarni pripravi predlog za spremembo kategorizacije delovnih mest.

V nadaljevanju so uskladili vse pripombe SDS in soglašali, da se pravilnik o osnovah in merilih za delitev OD in dela sklada skupne porabe da na referendum 14. aprila. Istočasno s referendumom bodo izvedli tudi nadomestne volitve.

DS je potrdil delo »ocenjevalnih skupin in soglašal, da se ocene delovnega prispevka vključijo v izplačilo OD za mesec marec, informacija o ocenah pa se posreduje delavcem na sestankih SDS.

Med drugim so delegati potrdili dopolnila k samoupravnim sporazumom temeljev planov SIS za leto 1978 in skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja ter za podpisnika imenovali Bogdana Ma-

rinkovski. Ponovno obravnavani samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje del komunalne skupnosti niso potrdili.

Seznanjeni so tudi bili z odškodninskimi zahtevkom za nezgode Jerneja Skoka in Nusreta Bešliagića in jih zavrnili.

V dnevi od 1. do 3. aprila je DS sklical zbor delavcev po SDS TOZD Žičarna zaradi obravnavanja predloga oblikovanja in delitve sklada skupne porabe in pravilnika o urejanju stanovanjskih vprašanj v Železarni.

B. J.

Železarski globus

INDIJA

V letu 1978 bodo indijske železarnice uvozile iz Avstralije en milijon ton premoga za koksiranje. Za uvoz je indijska vlada dala pristanek zaradi težav v železarnah, kjer uporabljajo v plavžih koks iz domačega premoga, ki kvalitativno ni najboljši. Predvsem ima preveč pepela, ki doseže večkrat tudi 20 %. Uvožen premog bo namenjen predvsem za železarno Bhilai in Rourkela.

IZ RAZPRAVE NA SEJI KONFERENCE SINDIKALNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE

(Nadaljevanje s 1. strani)

kor v preteklem letu. Kumulativno smo v prvih dveh mesecih družbeni plan skupne proizvodnje celo presegli za 2000 ton, medtem, ko je blagovna proizvodnja za približno enako količino zaostala za planirano. Tudi realizacija je bila v januarju in februarju 9,2 milij. nad planom in smo dosegli poprečno ceno 10.341 din na tono prodanega blaga. Primerjava teh rezultatov z enakim obdobjem lanskega leta nam pokaže, da smo mesečno dosegli 6.000 ton večjo skupno in 3.000 ton večjo blagovno proizvodnjo, medtem ko je bila fakturirana realizacija višja za 5,3 milij. din, planirana realizacija pa za devet milijonov din nižja, kar je seveda razumljivo glede na predpise o plačani realizaciji ob prehodu leta, oziroma ob zaključnem računu.

Podpredsednik je v nadaljevanju svojega razmišljanja ocenil, da je stanje v mesecu marcu nekoliko slabše in da za planskimi obvezami najbolj zaostajata TOZD Hladna Valjarna Bela in TOZD Valjarna žice in profilov, predvsem pri proizvodnji žice, medtem ko so ostale temeljne organizacije združenega dela na planiranih količinah. Zato mesečni količinski plan ne bo dosežen, v pogledu realizacije pa se bomo zelo približali planiranemu nivoju. Primerjava letošnjega prvega tromesečja, vključno z oceno za mesec marec, z enakim obdobjem lanskega leta nam pokaže, da bomo v teh treh mesecih dali tržišču okrog 15.000 ton več proizvodov kot v prvih treh mesecih lani. Govornik je poudaril, da bomo s takim prizadevanjem morali nadaljevati in ga morda celo povečati v naslednjih tromesečjih.

Ivo Arzenšek je ponovno poudaril misel iz letnega poročila sindikata Železarne namreč, da sta produktivnost dela in poslovni rezultati v veliki meri odvisna od tega, kako uspešni bomo pri uresničevanju dohodkovnih odnosov, oziroma uresničevanju delitve dohodka in osebnega dohodka po rezultatih dela. Na tem področju, je poudaril, nas v letošnjem letu čakajo velike in odgovorne naloge.

Trenutno smo v obdobju, je nadaljeval, ko je potrebno sprejete samoupravne akte uresničevati v vsakodnevni praksi, pri čemer se ne bomo smeli zadovoljevati z improvizacijami, ampak iskati kar najbolj popolne strokovno-znanstvene rešitve. Trenutno oblikujemo v Železarni 22 bilanc in določena je posebna strokovna grupa, ki bo proučevala in usmerjala dohodkovni mehanizem. Na področju nagajevanja uvajamo oceno uspešnosti dela in sprejemamo pravilnike o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe. Pri tem pravilniku gre za izredno občutljivo področje in prav zato je potrebna čim večja aktivna prisotnost vseh odgovornih na vseh nivojih ob določeni meri strpnosti in objektivnosti. Pravilnik je treba sprejeti, pri tem pa se seveda zavemo, da ga bo potrebno med letom dopolnjevati do take mere, da bo resnično odraz našega hotenja in spodbuda za naše boljše delo. Narobe bi bilo v tem trenutku predlagati pravilnik zavračati, ker bi to imelo negativne posledice za vse temeljne organizacije združenega dela in delovne skupnosti, kakor tudi za delovno organizacijo kot celoto.

V tem trenutku še kako spoznavamo, da je nujna čim večja angažiranost vseh kadrov, vsega stanja in sposobnosti, kajti le z dobrim delom, oziroma organizacijo dela, s pravilno delitvijo dela med vsemi odgovornimi, z aktivnim vključevanjem vseh strokovnih sil, tudi tistih, ki danes morda še niso maksimalno aktivirane, bomo kos vsem nalogam, ki so pred nami, bomo te naloge tudi uspešno in kvalitetno rešili, je zaključil svoje razmišljanje Ivo Arzenšek.

TONE KOŠIR je v svojem razmišljanju načeljal vprašanje neurejenega obnašanja med temeljnimi organizacijami združenega dela in delovnimi skupnostmi, pri čemer je mislil predvsem na prehajanje kadra iz enega v druga področja, pri čemer pa je menil, da se v zadnjem času razmerje spreminja in da je znatni večje odhajanje kadra iz služb v TOZD, kakor obratno. Menil je, da bi to prehajanje moralo biti urejeno v interesu delovne organizacije Železarne kot celote, ne pa samo v pogledu trenutnega interesa te ali one TOZD ali delovne skupnosti, zato pa so nam potrebni ustrezni akti in dogovori. Načeljal je tudi vprašanje pritiskov na povečevanje kategorij, s tem, da se spreminjajo nazivi in podobno, čeprav je menil, da so tudi reorganizacije potrebne, vendar morajo prinašati tudi boljše delovne rezultate. Taki pritiski in rešitve seveda razbijajo celotni sistem ter nastajajo prevelike razlike. Dejal je,

da je zato potrebno čim prej izdelati kataloge del in nalog, oziroma opravil, da bomo prešli na nagajevanje po delu in ne po delovnih mestih.

Govornik se je v nadaljevanju dotaknil gibanja osebnega dohodka in navedel več primerov velikih odstopanj v občini in pri tem navedel primer Universal, Kovinoservisa in delovne skupnosti oziroma uprave občinske skupščine in poudaril, da je Železarna zabeležila najmanjšo rast. Postavil je vprašanje, kdo v občini je odgovoren, da bi obravnavali in preprečevali taka odstopanja, ker to postaja že politični problem. Košir je načel tudi vprašanje neurejenosti nekaterih služb, pri čemer je omenjal raziskovalni oddelk in oddelk za avtomatsko obdelavo podatkov ter poudaril, da bo pri reševanju teh problemov potrebna širša pomoč, pri čemer bo še posebej potrebno urediti ustrezen, dovolj stimulativen sistem nagajevanja raziskovalnega dela.

JANEZ FALETIČ je v svoji razpravi menil, da sta poročila in predloženi okvirni program premalo kritična in da se oddaljujejo od neposrednih problemov proizvodnje. Poudaril je, da prevelik optimizem in samozadovoljstvo nista in ne moreta biti osnova za reševanje resničnih in konkretnih problemov. V obratih namreč ni nekih posebno dobrih rezultatov in kakšnega posebnega optimizma ter ustvarjalnega poleta, da bi imeli vzroke za kakšno posebno hvalo ali samozadovoljstvo. Govornik je menil, da pretirano razvita institucionalizacija ali formalizacija družbenih dogajanj in mehanizmov duši ustvarjalnost in samoiniciativnost pa tudi delavnost samoupravljalcev. Omenjal je tudi vprašanje varstva pri delu, slabo kvaliteto zaščitnih sredstev, nepravilno delo s stroji, planirano preobremenjevanje naprav in še posebno vprašanje humanizacije dela. Omenjal je tudi stanovanjsko politiko, oziroma podražitev stanarin in poudaril potrebo po strokovnem izobraževanju in izpopolnjevanju.

Faletič se je še posebno zadržal pri vprašanju inovacijske dejavnosti v TOZD, oziroma Železarni kot celoti. Pri tem je poudaril očitno organizacijsko stagnacijo ter našo nezmožnost inovacijski proces prilagoditi modernim principom inovacijske ustvarjalnosti ter določilom zakona o združenem delu. Omenjal je sprejete dokumente o razvoju inovacijske dejavnosti v zboru združenega dela skupščine SRS v letu 1976 in pomen inovacijske dejavnosti pri materialnem razvoju družbe.

ANTON PINTAR je konferenco pozdravil v imenu organizacije zveze komunistov v Železarni. Ko je poudaril, da moramo v Železarni letos vsa prizadevanja usmeriti v to, da bi bilo leto 1978 še uspešnejše od predhodnega leta, je spregovoril o uresničevanju novih družbenoekonomskih odnosov. Menil je, da prepočasno uresničujemo že sprejete samoupravne dokumente s področja dohodkovnih odnosov in da je še dosti prisoten podjetniški - nesamoupravni pristop k uresničevanju dogovorjenih odnosov. Govoril je o spoštovanju dogovorjenih skupnih družbenih norm ter o soodvisnosti temeljnih organizacij združenega dela in delovnih skupnosti. Sekretar Pintar se je dotaknil tudi pravilnika o osnovah in merilih delitve osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe, ki naj bi ga sprejeli z referendumom 14. aprila letos. S tem, je dejal, bomo sicer uresnili zahtevo zakona o združenem delu, vprašanje pa je ali bomo z njim tudi resnično rešili spodbudno nagajevanje. Menil je, da je v pravilniku še preveč obstoječih meril in da bodo potrebna še velika prizadevanja za njegovo izpopolnitev in iskanja najboljših rešitev za pravilno vrednotenje dela in stimulativno delitev osebnega dohodka. Omenjal je, da mora biti katalog opravil in nalog izdelan do začetka decembra letos in da je v obdelavi še več samoupravnih dokumentov, oziroma njihovo usklajevanje z zakonom o združenem delu. Poudaril je, da bo pri vseh teh nalogah moral biti bolj prisoten tako sindikat, kakor ostale družbenopolitične organizacije.

V drugem delu svoje razprave je Tone Pintar govoril o družbenem standardu naših delavcev in menil, da imamo še vedno premalo poslušala za resnične potrebe delavcev, pri čemer so pomembne tudi še tako majhne stvari, ki prizadevajo delavce in njegove interese. Dobro počutje delavcev zahteva, da se bolj aktivno začnemo ukvarjati tudi z drugimi vprašanji kot so, na primer, ustreznost prostorov za družabno, kulturno in ostalo življenje delavcev. Pri tem je omenjal tudi naše počitniške domove in njihovo dogajanje in izpopolnjevanje ter postavil vprašanje kaj je z domom na Mežakliji, ki pomeni že neke vrste sramoto za Jesenice. V razpravi je podprl tudi gradnjo novega delav-

skega kulturnega doma na Jesenicah, o čemer govorimo že več kot dvajset let in izrazil prepričanje, da bodo delavci podprli samoupravni sporazum o združevanju sredstev za gradnjo.

Ko je Tone Pintar govoril o družbeni samozasčiti je menil, da o tem sicer govorimo, naredimo pa zelo malo. Omenjal je vrsto slabosti s katerimi bi se morali spoprijeti in jih učinkovito odpravljati. Svojo razpravo pa je zaključil z zelo pozitivno oceno marčevskih skupščinskih volitev in menil, da so te izraz visoke družbene zavesti in pripadnosti samoupravnemu socializmu, kar pa seveda še posebno zavezuje novoizvoljene delegacije.

FRANC KOBENTAR, predsednik občinskega sveta zveze sindikatov Jesenice je najprej govoril o primerih, ki jih je navajal Tone Košir in menil, da je stvari potrebno preveriti in da na taka odstopanja lahko najbolj učinkovito reagirajo delegati, ki delujejo najsibo v zboru združenega dela skupščine ali v drugih samoupravnih strukturah. V nadaljevanju je govoril o prizadevanjih za samoupravno preobrazbo celotnega združenega dela in o tem, da je potrebno da delegati dajo novih pobud za uspešnejše uresničevanje planskih nalog, predvsem v skrbni za delavca, da bo lahko uveljavil svoje samoupravljalске dolžnosti in pravice in pri tem poudaril idejnopolična izhodišča za osmi kongres Zveze komunistov Slovenije, ki zavezujejo tudi sindikalno organizacijo v bitki za nove družbenoekonomske odnose. Poudaril je, da bi se morali bolj zavedati, da pravice izhajajo iz uresničevanja samoupravljalških dolžnosti, ki izhajajo iz zakona o združenem delu.

Predsednik je govoril tudi o velikem delu, ki je bilo opravljeno ob sprejemanju različnih samoupravnih dokumentov v zvezi z zakonom o združenem delu, vendar pa so bila prisotna tudi formalna sprejemanja, ko delavci niso bili dovolj seznanjeni z vsebino, le da se je zadostilo zahtevam zakona. Za tem se je dotaknil vprašanja nagajevanja po delu, oziroma sprejemanja ustreznih samoupravnih aktov, o čemer se sedaj v Železarni razpravlja, z delavci v TOZD in delovnih skupnostih in ki povzročajo precej vroče krvi. Menil je, da gremo v Železarni s oceno delovne uspešnosti korak nazaj od principa nagajevanja po delu in poudaril, da zakon o združenem delu govori o ocenjevanju le v izjemnih primerih, kjer resnično ni mogoče postaviti nikakršnih drugih meril.

Ko je France Kobentar v nadaljevanju govoril o samoupravni organiziranosti v Železarni v smislu zakona o združenem delu, ki bo skoraj praznola prvo obletnico je menil, da še nobena TOZD ne dela tako kot zahteva zakon o združenem delu, čeprav so prisotna prizadevanja. Dejal je da do delitve premoženja še vedno ni prišlo in še vrsta drugih stvari ni prenešana na TOZD, zato se še preveč dela in odloča na nivoju Železarne, oziroma delovne organizacije. Ob tem je tudi opozoril, da se je potrebno varovati tega, da ne bi nekatere TOZD postale tovarna v tovarni. Dalj časa se je zadržal tudi pri uresničevanju delegatskega sistema tako znotraj TOZD in delovnih skupnosti, oziroma delovne organizacije, kakor v SOZD SZ in družbenopolitičnih skupnostih, samoupravnih interesnih skupnostih in v krajevnih skupnostih, pri čemer je še posebno poudaril odgovornost sindikata. Opozoril je tudi na trajno idejnopolično delo z vodji samoupravnih delovnih skupin, oziroma na njihovo permanentno usposabljanje. Svojo razpravo je sklenil s priznanjem za veliko opravljeno delo v Železarni in dodal, da so bile njegove kritične misli izrečene predvsem z namenom, da bi v bodoče dosegli pri samoupravni preobrazbi, kakor tudi pri uresničevanju planskih nalog, še boljše uspehe.

JOŽE HLEBANJA je v svoji razpravi izhajal iz besed Edvarda Kardelja, ki pravi: Vrsta pomanjkljivosti pri delovanju organizacij in institucij našega političnega sistema upravičeno ustvarja prepričanje, da še vedno delujejo močni viri birokratizma in tehnokratizma, da imamo komplicirano administracijo, ki je zato izpostavljena birokratizmu, da se posamezni organi zapirajo vase, da imamo mnogo praznega in neproduktivnega sestankovanja, da so sestanki in sklepi pogosto premalo strokovno pripravljeni, da se delavec pogosto težko prebija prek administrativnih ovir itd.

V nadaljevanju pa je govoril o nekaterih konkretnih problemih v TOZD Žebljarna, pri čemer je še posebej izpostavil visoko bolezensko odsotnost predvsem žensk in to povezoval z velikim ropotom in preveliko težo, ki jo morajo dvigovati ženske v osmih urah. Omenjal je program modernizacije žebljarne,

vendar pa se to nikamor ne premakne. Dejal je, da so tudi njihova prizadevanja, da bi dosegli delovno dobo s povečanjem brezuspešna. Ker ni bilo moč težkega fizičnega dela reševati drugače, so se odločili za otežkočeni dodatek, vendar so dobili od sektorja za ekonomiko - oddelka za nagajevanje nesprejemljivo zavrnjeno razlago. Svoje razmišljanje je sklenil, da sindikalna organizacija sicer deluje na številnih področjih, vendar pa se mu zdi, da je premalo prisotna na področju uresničevanja samoupravnih pravic delavcev.

VINKO MEŽNARC je najprej omenjal uspešno družbenopolitično akcijo sindikata in ostalih družbenopolitičnih organizacij in samoupravnih organov Železarne ob zaključku zadnjega tromesečja v lanskem letu, ko nismo stali najbolje. Takrat so delavci znova dokazali, da s prizadevanji vseh lahko dosežemo dobre rezultate. Mežnarc pa je te misli navezal na vprašanje ocenjevanja delovne uspešnosti, ki je povzročilo vrsto razprtij v Železarni in menil, da tam kjer so razprtije, ne more biti dobrega uspeha. Predlagal je, da se je potrebno maksimalno prizadevati, da bi dobili kar najboljšo obliko in sistem resničnega nagajevanja po delu, ki bo stimuliral, ne pa povzročal razprtij.

TOMAŽ ISKRA je zelo obsežno spregovoril o kulturi v samoupravni socialistični družbi in poudaril moč kulture v zgodovini slovenskega naroda. Omenjal je izreden napredek, ki smo ga dosegli z delegatsko konstituirano kulturno skupnostjo in s prizadevanji sindikata, da kar najbolj približa kulturo delavcu in slehernemu delovnemu človeku, vendar pa je menil, da še nismo naredili dovolj in da bo potrebno še marsikaj postoriti.

SAŠO PIBER je govoril o tem, kako povečati sodelovanje delavcev na sestankih samoupravnih delovnih skupin, še posebno pri obravnavi pomembnih samoupravnih dokumentov. V TOZD Žičarna so, na primer, dokument najprej temeljito predelali v družbenopolitičnih organizacijah in v samoupravnih organih ter na skupnih sestankih več SDS skupaj razlagali najpomembnejše

člene, oziroma dele in se pri tem posluževali tudi optičnega prikaza, na primer, z grafoskopom ali episkopom.

V svoji razpravi se je Piber dotaknil tudi vprašanja, kako povečati inovacijsko dejavnost kot eno imed nalog sindikata. Navedel je primer njihove TOZD, ki je pri odboru za gospodarstvo formirala posebno šestčlansko komisijo, ki se bo specialno ukvarjala s tem vprašanjem in stimulirala te same ideje, za kar so rezervirali 20.000 din. Naloga komisije je tudi, da skrbi za uresničevanje posameznih idej, ki so v danem trenutku najbolj aktualne, oziroma sprejemljive, da pomaga posameznikom ali skupini pri realizaciji ideje in podobno.

TONE VARL, član poslovnega odbora Železarne, se je v svoji razpravi dotaknil pravilnika o osnovah in merilih za delitev osebnega dohodka in dela sklada skupne porabe, s posebnim poudarkom na ocenjevanju delovnega prispevka kot dela tega pravilnika.

GREGOR KLANČNIK, generalni direktor SOZD Slovenske železarne, je govoril o poslovnih rezultatih Slovenskih železar v preteklem letu in o nalogah, ki nam ostanejo ob prelomu petletnega srednjeročnega razvoja.

JEKLER VALENTIN, predsednik KS ZSMS Železarne, je razmišljal o delu organizacije ZSMS v temeljnih organizacijah združenega dela in v delovnih skupnostih delovne organizacije Železarne.

STANE SUŠANJ se je dotaknil vprašanja invalidov in njihove organiziranosti ter vključevanja v družbenopolitično življenje ter v različne aktivnosti.

DUŠAN TALER se je v svojem prispevku prav tako dotaknil dela mladih v Železarni in potrebne pomoči pri njihovem delu.

Številne misli iz zelo razgibane razprave bo komisija za sklepe, ki je bila izvoljena na konferenci, vgradila v sklepe konference, ki bodo konkretno dopolnili okvirnega programa dela sindikalne organizacije v tem letu.

ZA PRVOMAJSKE PRAZNIKE V CRIKVENICI IN PORTOROŽ

Čeprav smo komaj na pragu pomladi, pa bomo kmalu že začeli razmišljati o letnem oddihu. Za tiste, ki jih privlača naša morska obala, bo letos poskrbljeno že preje. Za prvomajske praznike bo namreč že odprt počitniški dom v Crikvenici in sicer od 27. aprila do vključno 2. maja. V tem času bodo delavci v počitniškem domu Železarne imeli na razpolago prenočišče po ceni 30 din na osebo in enolončnico od 12 do 20 din. Prijave in napotnice za dom se dobijo na sindikatu Železarne do 20. aprila.

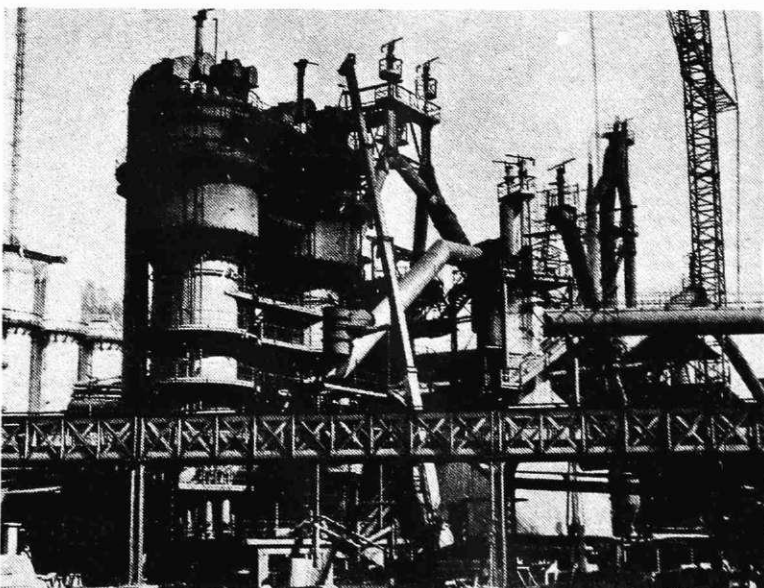
Poleg tega pa bodo naši delavci lahko izkoristili prvomajske praznike za letovanje v počitniškem domu Železarne Ravne v Portorožu. Tukaj so na voljo trije

praznični paketi po zelo ugodnih cenah. Šestdnevni paket (od 26. aprila do 2. maja) stane za odrasle 540 din, za otroke pa 378 din, štiridnevni paket (od 28. aprila do 2. maja) stane za odrasle 368 din, za otroke pa 257 din, tridnevni paket (od 29. aprila do 2. maja) pa stane za odrasle 279 din, za otroke pa 195 din. V praznični paket je vključena cena prenočišča, zajtrka, kosila in večerje.

Ob tem naj še opozorimo, da je tukaj možno letovati tudi ostale dni v maju in juniju (do 10. 6.) po zelo ugodnih cenah. Prijave sprejema na sindikatu železarne Jesenice (tel. 216) do 18. aprila, zainteresirani pa tudi dobijo vse ostale potrebne informacije.

JR

DOPISUJTE V ŽELEZARJA

Odstranjevanje starega in nameščanje novega plinovoda za plavž

OB 25-LETNICI SMRTI REVOLUCIONARJA IN PRODORNEGA NAČRTOVALCA SAMOUPRAVNEGA SOCIALISTIČNEGA MODELA – BORISA KIDRIČA

»Neprecenljiva je vrednost tvoje neomajnosti in podpore, ki si ju nam dal, da bi ohranili avantgardo delavskega razreda Jugoslavije, ustvarili njeno monolitnost in jo usposobili za težke čase, ki so se približevali...« (Josip Broz – Tito na pogrebu v Ljubljani, aprila 1953.)

Enajstega aprila leta 1953, natanko ob dvanajsti uri je v Beogradu v enainštiridesetem letu življenja, prenehalo biti plemenito srce velikega revolucionarja, državnika, partijskega delavca, marksista, znanstvenega delavca, publicista, narodnega heroja in junaka socialističnega dela, člana izvršnega komiteja centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije in člana predsedstva zveznega odbora Socialistične zveze delovnega ljudstva Jugoslavije – tovariša BORISA KIDRIČA.

Življenjska pot Borisa Kidriča je bila kratka, vendar izjemno plodna tako v revolucionarnem predvojnem obdobju, kakor v narodnoosvobodilnem boju in socialistični revoluciji ter v povojni izgradnji naše domovine. Živel je kratko, toda boril se je dolgo, kakor da je čutil, da je čas za njegovo revolucionarno ustvarjalnost odmerjen. Tovariš Boris Kidrič pripada tisti generaciji naših revolucionarjev, ki so vse svoje mladostno življenje in žar do zadnjega diha darovali svojemumu narodu za napredek, srečo in svetlejšo bodočnost.

Boris Kidrič pa ni bil samo borec. »Bil je,« kakor je rekel tovariš Edvard Kardelj, »ustvarjalec, organizator in mislec, ki je dajal neprecenljiv prispevek idejnemu trasiranju naše revolucije in naše socialistične poti. Njegovo ljudsko srce komunistična in revolucionarna ni poznala meje. Bilo je za človeka, ne glede na jezik in raso. Boris Kidrič je čvrsto stopal po širokih obzorjih humanizma in socialističnega internacionalizma in ravno zato je lahko oliko prispeval jugoslovanski socialistični skupnosti...«

Boris Kidrič se je rodil v razumniki družini 10. aprila 1912 na Dunaju. Imel je samo dve leti, ko ga je mati Jelica prinesla na posestvo Zurmanovih v vas Knežice pri Rogški Slatini. Že kot otrok je bil obdarjen z izredno intelektualnostjo. Dva razreda osnovne šole je zaključil v enem letu. Kot dijak šestega razreda gimnazije v Ljubljani (1927) se je vključil v marksistični krožek. V sedmem razredu je postal član SKOJ – Zveze komunistične mladine Jugoslavije in kmalu za tem član Komunistične partije Jugoslavije. Zaradi aktivnega sodelovanja v naprednem mladinskem in delavskem gibanju, je bil v osmem razredu gimnazije od režima šestojanuarske diktature obsojen na eno leto zapora, ki ga je preživel leta 1929 v Mariboru.

NEUTRUDLJIVI AKTIVIST

Zaradi vse pogostejšega preganjanja v domovini, po prestani kazni v Mariboru kot študent kemije skupaj z ostalimi voditelji dela pri obnavljanju organizacij Komunistične partije v Sloveniji, ki so utrpele težke izgube v času šestojanuarske diktature. Uspel je vzpostaviti zvezo z delavskimi in partijskimi organizacijami in skupaj s tovarišem Edvardom Kardeljem formirata začasno partijsko vodstvo, ki je leta 1932 preraslo v pokrajinski komite KPJ za Slovenijo. Skupaj s tovarišem Kardeljem in ostalimi znanimi slovenskimi komunisti je deloval v vodstvu pokrajinskega komiteja, ki je leta 1933 uspel obnoviti partijske organizacije in komiteje v večjih mestih in industrijskih centrih Slovenije.

Boris Kidrič je v tem času sodeloval pri številnih ilegalnih partijskih glasilih, kot so Rdeči prapor, Rdeči signal in drugih ilegalnih in polilegalnih glasilih, ki so jih spodbujali slovenski komunisti in drugi napredni ljudje. Na nadaljnjo oblikovanje Kidričeve osebnosti in njegove revolucionarne aktivnosti je pomembno vplivalo srečanje s tovarišem Titom, ki je kot član politbiroja CK KPJ v začetku septembra 1934 živel v Sloveniji, da bi pomagal pri pripravi in pri delu pokrajinske partijske konference v Goricanah, septembra 1934. Bil je tudi eden od tehničnih organizatorjev v pripravah na četrto državno konferenco Komunistične partije Jugoslavije, ki je bila decembra 1934 v Ljubljani in na kateri je bil Boris Kidrič izvoljen kot delegat Slovenije za člana centralnega komiteja KPJ. V sredini maja leta 1935 je Boris Kidrič postal sekretar Zveze komunistične mladine Jugoslavije in je prešel na ilegalno delo iz Ljubljane v Zagreb. Tam je postal član državnega biroja KPJ in sodeloval na plenarni seji CK KPJ v Splitu, 9. in 10. junija 1935, kjer se je zavzemal za preobrazbo SKOJ v masovno revolucionarno organizacijo mladini.

Aktivno je sodeloval tudi na sestanku organizacij SKOJ v Zagrebu

razprav o slovenskem in jugoslovanskem revolucionarnem gibanju v takratnih razmerah z namenom, da slovenskemu ljudstvu predloži organizirane družbene sile slovenskega in jugoslovanskega proletariata ter njegovo avantgardo Komunistično partijo Jugoslavije. Po kapitulaciji stare Jugoslavije, je bil Boris Kidrič skupaj s tovarišem Kardeljem eden od glavnih iniciatorjev in organizatorjev ustanovnega sestanka Osvobodilne fronte, ki je bila ustanovljena 27. aprila 1941 in na kateri je bil izvoljen za političnega sekretarja izvršnega odbora.

V pripravah na oboroženo vstajo je bil 22. junija 1941 izbran za političnega komisarja glavnega štaba partizanskih enot Slovenije in na tej dolžnosti ostal do septembra 1941. V času narodnoosvobodilnega boja in socialistične revolucije je bil na pomembnih vodilnih političnih, vojaških in partijskih dolžnostih. Na drugem zasedanju AVNOJ v Jajcu, leta 1943, je vodil slovensko delegacijo. Na prvem zasedanju SNOS, februarja 1944 v Črnomlju, je postal njegov sekretar, na kočevskem zboru oktobra 1943, na katerem so bili postavljeni temelji slovenske državnosti, pa je Boris Kidrič imel enega od glavnih referatov. Petega maja 1945 pa je postal prvi predsednik ljudske vlade Slovenije.

NAČRTOVALEC NOVEGA SAMOUPRAVNEGA SOCIALISTIČNEGA MODELA

Boris Kidrič je bil odličen marksist in politik velikega obsega. Kot strateg jugoslovanskega socialističnega gospodarstva, je svojo dolžnost opravljal z izjemno energijo. Bil je eden od iniciatorjev in bojnikov za ukinitve centralističnega in birokratskega vodenja gospodarstva. Boril se je za uvedbo modernjšega in bolj dinamičnega načina vodenja in z ekonomskimi argumenti pred partijo in ljudsko skupščino podpiral Titovo zamisel o delavskem samoupravljanju kot izvirnem socialističnem modelu novega časa. Na komemorativni seji zveznega izvršnega sveta ob Kidričevi smrti, je pokojni Moša Pijade dejal:

»Nepopustljiva borba proti birokratizmu, ustvarjanje delavskih svetov, izročanje tovarn in podjetij v upravljanje neposrednim proizvajalcem, boj proti administrativnemu dušenju objektivnih ekonomskih zakonitosti, boj za resnično družbeno prisvojenje presežkov dela, kakor tudi razbijanje izolacije naše države in razvijanje njenih mednarodnih ekonomskih odnosov, ustvarjanje naše obrambne industrije zaradi zavarovanja naše neodvisnosti – to so dela, s katerimi je ime Borisa Kidriča povezano z neločljivimi vezami in v katerih je bil njegov osebni prispevek največjega pomena.«

Kidričevi pogledi in ideje so ostale napovedi pri anticipiranju bodočih rešitev. Njegova dela slonijo na marksističnih osnovah, pri čemer mu je bil Marxov Kapital temeljna inspiracija in neposredni priročnik. Njegova teza o državni lastnini kot najnižji obliki socialistične lastnine, je imela temeljni pomen za nadaljnji razvoj socializma in sodobne marksistične teorije. Moč njegove misli potrjujejo mnoga dejstva v današnji samoupravni socialistični praksi. Mnoga njegova znanstvena in teoretična stališča se uresničujejo vsa leta po njegovi smrti. Kot izkušen teoretik in jasnovidec predpostavke osvobodjanja delavskega razreda najemniškega položaja, je bil Boris Kidrič avtor mnogih znanstvenih del s področja agrarne reforme, nacionalnih vprašanj, književnosti in mednarodne politike.

Boris Kidrič je spretno in iznajdljivo ustvaril povezanost svojih teoretičnih stališč z operativnim vodenjem gospodarstva in pri tem pri-

Januarja 1953 je v bolnišnici Borisa Kidriča obiskal tovariš Tito

sluhal množicam ter črpal njihova spoznanja pri uresničevanju novega, sodobnega modela gospodarstva, kateremu je bil on ne samo teoretični oblikovalec, temveč tudi praktični utemeljitelj in usmerjevalec. Razredno bistvo in mehanizem funkcioniranja gospodarstva, je Boris Kidrič proklamiral v svojem znanem referatu na šestem kongresu Komunistične partije Jugoslavije in v govoru ob razpravi o predlogu osnovnega zakona o delavskem upravljanju v podjetjih.

IZGOREL JE PRI USTVARJALNEM DELU

V svojih poslednjih delih je Boris Kidrič predvideval osamosvajanje podjetij pri upravljanju z gospodarstvom, širjenje pristojnosti delovnih kolektivov pri razporejanju dohodka na akumulacijo in porabo ter prepuščanje dela narodnega dohodka odločanju o razporeditvi, neposredno po zaključku ključne kapitalne izgradnje. Poleg tega je predvideval da bodo s presežkom dela razpolagali neposredni proizvajalci. Njegove ideje in kristalno vizijo danes srečujemo v vsakodnevni praksi. Kidričeva predvidevanja jugoslovanskega samoupravnega socialističnega sistema kot izvirnega modela, ki se snuje na teoretičnih študijah objektivnih zakonitosti v kombinaciji blagovne proizvodnje in samoupravljanja delovnih kolektivov, še danes pri nas vzbujajo pozornost.

Prodorna Kidričeva predvidevanja razvoja ekonomske teorije in prakse so ostala aktualna do današnjega trenutka kot svojstven prispevek asociaciji upravljanja neposrednih proizvajalcev z družbeno lastnino in razpolaganja s presežnim delom. V dnevih ekonomske bloka-

izgubi iskrenega tovariša in soborca, je nad grobnico narodnih herojev v Ljubljani ob njegovem pokopu 14. aprila 1953. leta pred 200.000 delovnimi ljudmi in občani iz vse države tovariš Tito, ko se je poslavljalo od Borisa Kidriča med drugim dejal:

»... Boris, tu, v tem mestu, kjer bo odslej počivalo tvoje telo, sem te srečal pred devetnajstimi leti. Bil sem tedaj komunist ilegalce, ti pa komunist pod nadzorstvom policije. Že takrat si bil Boris poln žara in nepremagljive energije, zaradi česar sem te jaz, kakor mnogi tovariši, vzljubil. Od takrat pa do danes, že polnih devetnajst let, smo delali skupaj, ne glede kje je kdo bil. Devetnajst let sem imel možnost, da spremljam oblikovanje tvojega herojskega revolucionarnega lika. Skozi devetnajst let me nisi nikdar, tako tudi ostalih tovarišev, nikdar razočaral. Videl sem te v Pragi leta 1937, kako si potrpežljivo prenašal težko emigrantsko življenje in po nalogu partije nadaljeval študije.

Videl sem te v Parizu 1937., 1938. in 1939. leta, to je v najtežjih časih za našo partijo, ko je njen organizem razjedal frakcijski boj v vrhovih in ko ji je grozila nevarnost da jo uničijo tisti, ki so bili v Kominterni glavni krivci za frakcijske boje v naši partiji. Boris, neprecenljiva je vrednost tvoje neomajnosti in podpore, ki si nam jo takrat dal, da bi ohranili avantgardo delavskega razreda Jugoslavije, ustvarili njeno monolitnost in jo usposobili za težke čase, ki so se približevali in grozili uničenju naših narodov.

V dneh polnih nesigurnosti in groženj naši državi in narodom, si se vrnil iz emigracije, da bi delil usodo skupaj s svojimi tovariši in s svojim narodom. Neutrudljivo si delal sku-

Boris Kidrič je kot predsednik gospodarskega sveta FLRJ 9. januarja 1952 obiskal Jesenice in spregovoril železarjem (foto Slavko Smolej)

de, leta 1948, se je neomajno boril in s teorijo in prakso dokazoval, da se neodvisnost države lahko zagotovi z lastnimi napor, gospodarsko močjo družbe in moralnopolitično enotnostjo ljudstva. Imel je neomajno zaupanje v ustvarjalne sposobnosti delavskega razreda in vseh narodov in narodnosti Jugoslavije.

Izguba tega velikega moža je za našo družbo nenadomestljiva. Njegovo plemenito in junaka srce je prenehalo biti sredi velikega boja, kateremu je stal na čelu zvrnato in z vsemi svojimi silami delal za nadaljnji socialistični razvoj, svobodo in neodvisnost. Pretresen ob veliki

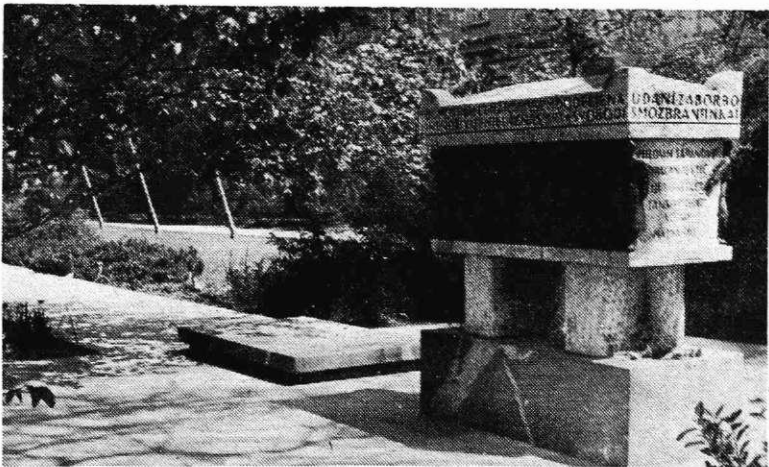
paj z nami na pripravah in skupaj z nami doživljal veselje ob ustvarjeni enotnosti in monolitnosti naše partije, kateri je pripadala herojska vloga, da organizira in vodi ljudsko vstajo proti okupatorjem in izdajalcem svoje domovine. Kot eden prvih voditeljev ljudske vstaje v Sloveniji, si pri temu velikemu ljudskemu revolucionarnemu delu pokazal svoje velike razumske in organizatorske sposobnosti in neomajnost. Postal si eden najpomembnejših vodij ljudske vstaje in revolucionarnega boja za ustvaritev nove Jugoslavije. Pri tem velikem delu je tvoje ime ostalo zapisano v srcih milijonov naših delovnih ljudi...

Boris, leta 1948 je zagrozila naši domovini nova velika nevarnost in ti si bil v teh težkih dneh za našo partijo in naše narode med prvimi in prvi doumel celotno bistvo napada na nas in tragičnost položaja v katerem je bila v tem času naša domovina. Toda, tudi tu se je pokazal tvoj lik, jekleni lik revolucionarja – komunist. Ostal si neomajno z nami, ponovno v neenakem boju za resnico, za našo neodvisnost in svobodo, za srečo naših narodov...

Izguba tebe, je za nas nenadomestljiva. Tebe ne more zamenjati nobeden posameznik, tebe lahko zamenja samo celoten kolektiv.

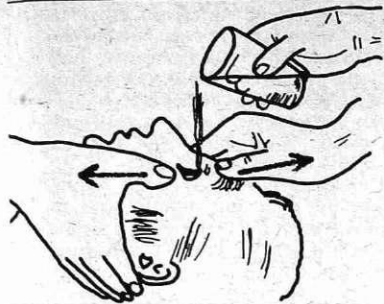
Tovariš Boris! s teboj so naši narodi izgubili svojega velikega sina. Ti si naše narode veliko zadel, to so oni v znak priznanja tebi, vsadili v svoja srca spomin na tvojo herojsko osebnost, ki bo ostala vedno...

Svetislav Nikolić

Grobnica narodnih herojev v Ljubljani, kjer počiva Boris Kidrič

RAZJEDINE PO KISLINAH

VARNOSTNI UKREPI PRI DELU S KISLINAMI

Med najbolj nevarni kislini, ki se uporabljata pri luženju sta fluorovodikova kislina HF in kadeča solitna kislina HNO₃.

Pri fluorovodikovi kislini so nevarni že njeni hlapi. Ima izredno agresivno delovanje na kožo in sluznico. Predvsem je treba varovati prste. Če pride za nohte povzroča strašne bolečine. Na koži se čez nekaj ur narede mehurji. Če pa je koža poškodovana nad sklepi prstov obstaja nevarnost, da pride do takšnih okvar, ki jih je potrebna amputacija. Pri delu s fluorovodikovo kislino so potrebni izredno strogi varnostni ukrepi, to je nošenje gumijastega oblačila, škornjev, rokavic in maske. Posebna skrb velja solitni kislini, predvsem kadeči.

Solitno kislino razpošiljajo v posebnih steklenih balonih, ki so opleskani s posebno tekočino, ki je odporna proti kislinam. Zgornji del balona, ki ga košara ne varuje mora biti belo opleskan, da se prepreči razkrajanje kisline zaradi vpliva sončnih žarkov. Baloni ne smejo biti napolnjeni do vrha s kislino, temveč samo 9/10, da se prepreči nevarni tlaki para. Iz tega razloga ne sme biti zamašek trdno nasajen.

V skladišču, kjer se nahaja solitna kislina, mora biti hladno, vendar ne toliko, da bi v balonih zamrznilo. Skrbeti je treba za stalno ventilacijo in enakomerno temperaturo. Kletni prostori za shranjevanje kislin niso primerni, ker jih je težko zračiti. Tla v skladišču morajo biti iz asfalta, vsi kovinski deli pa prepleškani s tako barvo, ki je napram kislinam odporna. Shranjevanje tujih snovi, kot npr. karbid, terpenin, cunje, kovine itd. je strogo prepovedano. Baloni s solitno kislino morajo biti porazdeljeni tako, da je med njimi dosti prostora za pretakanje itd. Da se izognemo različnim mehanskim poškodbam naj bodo baloni na vzvišenem prostoru.

V primeru, da balon poči, ali da se solitna kislina polije po tleh, ne smemo pod nobenim pogojem uporabljati žagovine, slame ali papirja, zaradi močne oksidacije organske snovi, ki povzroči požar. Učinkovita sredstva so raztopina amonijaka, sode in apnenega mleka. V primeru, da teh raztopin nimamo, uporabljamo vodo.

V naši železarni uporabljamo solitno kislino predvsem v predelovalnih obratih za pripravo kislinjskih mešanik, ki služijo za luženje prokorskih jekel. Delavci, ki so zaposleni pri luženju teh kakovosti, ne smejo nikdar sami prenašati balonov na hrbtu ali rami, temveč vedno po dva skupaj na posebnih nosilih. Delavca morata pred dvigom balona s solitno kislino ugotoviti, če je košara in balon v redu, šele nato je možen transport.

Pri kemičnem čiščenju jeklenih površin, to je luženju in pripravi lužil, nastopijo poškodbe kože in sluznice. Večina poškodb nastane zaradi neprevidnosti, nepoučenosti in neuporabe zaščitnih sredstev. Le redki pa so »nesrečni slučajji«.

Luženje je za jeklarsko industrijo »potrebno zlo«, kjer se uporabljajo nevarne agresivne kisline za odstranjevanje oksidnih površin z jekel. Pri luženju običajnih jekel se uporabljata solna in žveplena kislina. Prednost ima žveplena kislina, na splošno pa velja pravilo, da se uporablja žveplena kislina za čiščenje valjanih jekel, solna kislina pa za luženje tistih jekel, ki jih posvinčijo oziroma pocinkajo. Pri kemičnem čiščenju legiranih jekel pa se uporabljata solitna in fluorovodikova kislina ali mešanica kislin.

Za kožo je solna kislina najmanj nevarna, medtem, ko sta solitna in fluorovodikova kislina izredno nevarni in zapuščata tudi po ozdravljenju grde brazgotine. Kisline, ki imajo poleg kaustičnega še toksično delovanje, ki se konča tudi s smrtnim izidom.

Najbolja obramba proti nezgodam s kislinami so preventivne mere.

Pri pretakanju kisline v druge posode iz debelega stekla, macesna, glinena ali aluminija, je treba uporabljati zaščitna sredstva in pripravo za pretakanje, ki preprečuje razlivanje po tleh.

V lužilnicah, kjer se uporablja poleg solitne kisline še žveplena kislina, je treba paziti, da delavci ne vdihavajo nitroznih plinov. Na Javorniku se je večkrat pripetilo, da se je pri razredčevanju hrastniške žveplene kisline v svinčenih banjah, začelo razvijanje nitroznih plinov in da je bila po krajšem času vsa lužilnica odeta v rjavkasto-rdečo meglo. Delavci morajo v takem primeru zapustiti lužilnico, delovodja pa mora skrbeti za prezračevanje. Da ne bi prišlo do zastrupitev po nitroznih plinih, je potrebno vsako novo pošiljko žveplene kisline poslati v kemični laboratorij, da ugotovi prisotnost solitne kisline.

Kdor vdihava nitrozne pline, mora, četudi ne čuti nobenih težav, nemudoma k zdravniku. Plini in pare solitne kisline močno poškodujejo pljučno tkivo, kar dovede v gotovih primerih do smrtnega slučaja.

Pri žvepleni kislini H₂SO₄ je omeniti le to, da je ne smemo razredčevati z vodo tako, da bi vanjo tekla voda ampak obratno. Pri razredčevanju z vodo pride do brizganja vroče žveplene raztopine.

SIMPTOMATIKA PRI RAZJEDNINAH

Nekroza je vodeči simptom pri razjedninah, ki se kaže v obliki koagulacije beljakovin. Primarno je vsaka razjednina aseptična, sekundarno pa pride še do infekcije. Pri brizgu ali po zaužitju kislin opazimo opekline okrog ust, oči, žrela in požiralnika.

Pri zastrupitvah se pojavi salivacija in težko požiranje. Po izbruhanju lahko ugotovimo s katero kislino se je poškodovalec zastrupil. Če je izbruhnina rumenkasta, je bilo to od solitne kisline, če pa je črna, sta pa od žveplene kisline. Letalna doza (smrtna doza) za užito HCl je 4 do 5 gr., za HNO₃ 4 do 8 gr. in H₂SO₄ 4 do 10 gr.

Pri politju na koži ali sluznici ugotavljamo kislino prav tako po barvi prizadetega mesta to je npr. H₂SO₄ po črni, HNO₃ porumeni in HCl po beli.

V težjih primerih opazimo znake šoka, kateremu kmalu sledi smrt. Pri zaužitju kislin ne glede na vrsto kisline, lahko nastopi perforacija požiralnika, želodca in črevesja. Pri vdihavanju hlapov pa pljučni edem.

PRVA POMOČ PRI POŠKODBAH S KISLINAMI

Na delovnih mestih, kjer imajo delavci opravka s kislinami, morajo biti nameščeni tuši z vodo, nadaljnja prva pomoč pa je nudena na rešilni postaji.

Pri politju kože je treba dolgo časa izpirati z vodo, nato pa izvesti

neutralizacijo z raztopino natrijevega bikarbonata NaHCO₃, nato pa uporabimo mazilo sledečega sestava:

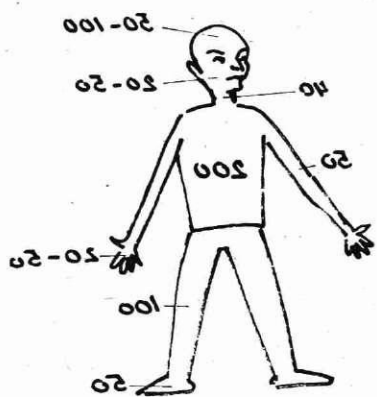
srebrov nitrat	0,10 gr.
peruanski balzam	10,00 gr.
beli vazelin	89,90 gr.

Količino mazila prilagodimo prizadetim površinam, kot je razvidno na človeški »figuri«.

Pri brizgu v oči pa izpiramo z vodo, nato pa z raztopino natrijevega bikarbonata. Po končanem izpiranju damo za spodnjo trepalnico 1 % A vitaminsko mast.

Pri zaužitju katerekoli kisline, damo najprej popiti nekoliko vode, nato pa suspenzijo magnezijevega oksida MgO (75,0 : 500,0). Če ni ničesar drugega pri roki pa milnico.

Posebna skrb velja pri zaužitju fluorovodikove kisline. Piti damo apnenno raztopino Ca (OH)₂ ali pa 0,5 % raztopino kalcijevega klorida CaCl₂. Nujno je dati takoj intravensko injekcijo (Sandosten Calcium) ali slično.

Pri politju s fluorovodikovo kislino izvedemo najprej spiranje z vodo, nato pa z dvema raztopinama I. in II.

Raztopina I. je sestavljena iz hialuronidaze (naš preparat Luronase), ki jo raztopimo v 30 ml. 2 % novokaina. Raztopina II. pa je sestavljena iz 4 % novokaina in 20 % kalcijevega glukonata. Sterilni raztopini I. in II. je možno tudi inicirati na prizadetih mestih. Raztopini se inicirata vsaka zase v razmerju 1:2 tj. 2 ml. raztopine I. in 4 ml. raztopine II.

ZAKLJUČNA BESEDA:

Osnova za preprečevanje nezgod po kislinah je poučenost, urejeno skladišče in transport. Na vseh delovnih mestih kjerkoli bi bilo možno politje s kislinami, morajo biti tuši z vodo za razredčevanje polite površine obleke in telesa.

Delavec ne sme nikoli zapustiti rešilne postaje, predno ne bi bila izvedena popolna neutralizacija (preizkus s pH papirjem) in sterilno prekritje poškodovanega mesta.

dr. Aleksander Rjazancev

Nova samopostrežna jedilnica v predelovalnih obratih na Jesenicah

TOZD Družbena prehrana

16. SEJA DELAVSKEGA SVETA

Šestnajsto sejo delavskega sveta TOZD Družbena prehrana je sklical predsednik Bogdan Langus v četrtek, 30. marca. Dnevni red je obsegal dvanajst točk.

Delavski svet je na osnovi poročila vodje TOZD Stane Vulelija ugotovil, da so sklepi 15. seje v celoti realizirani.

Na seji so se dogovorili o načinu seznanjanja delavcev o rezultatih ocenjevanja delovne uspešnosti. Vsaki delovni skupini se v razpravo in sklepanje takoj predloži ocenitev vseh delavcev TOZD skupaj s predlogi popravkov, katere je delavski svet potrdil. Vsak delavec ima pravico pritožbe do petka, 7. aprila, na delavski svet TOZD.

Delavski svet je po obravnavi potrdil:

- dopolnilo k samoupravnim sporazumom o temeljih planov SIS družbenih dejavnosti za leto 1978 - razen enega člana, ki se je glasovanja vzdrl. Za usklajevanje pa so izvolili Slavko Čop,

- samoupravni sporazum o samoupravnih organiziranosti in nalogah skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja v SRS,

- pripombe, katere so bile posredovane sektorju za ekonomiko s podukom, da jih je potrebno upoštevati in podpirati zlasti člen 49., ki govori o delu pod posebno otežkočnimi pogoji. Predlagajo pa, da se iz predloga črta v členu 57, ki govori o stimulaciji za zmanjšanje nezgod pri delu, vodja kantine.

- Predlog samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za vzdrževanje in obnavljanje posameznih komunalnih objektov na območju občine za leto 1978 in letni plan komunalnih del za leto 1978, s tem, da želi realizacijo izvršenih del v primerjavi s planom - kaj so ceneje naredili kot so planirali.

NI FELJTON - TEHNIČNI FELJTON - TEHNIČNI

NOV POSTOPEK ZA PREDELAVO ODPADKOV

V Tokiju je pričela letos v januarju obratovati poskusna naprava, ki jo je zgradila železarska družba Nippon Steel Co., ki lahko dnevno predela 40 ton mestnih odpadkov. Naprava, ki lahko predeluje organske in anorganske odpadke, uporablja peči za taljenje. Te so znatno bolj učinkovite in čiste kot zgrevalne naprave.

V glavnem mestu Japonske zberejo dnevno okoli 3800 ton neizgorljivih odpadkov, oziroma takšnih, ki niso primerni za sežiganje (plastika, kovine, steklo itd.). Vendar to predstavlja okoli 20 % vseh odpadkov, ki nastanejo v tem mestu. Poleg tega izločijo dnevno še približno okoli 700 ton velikih neizgorljivih odpadkov.

Največji del odpadkov uporabljajo za zasipanje tokijskega zaliva. Toda precejšen del teh odpadkov je mogoče ponovno uporabiti. Okoli 36 % je stekla in keramike, 21 % plastike, 15 % kovin in 12 % papirja.

Uporaba peči za taljenje omogoča takšen postopek z minimalnim sekundarnim onesnaževanjem okolja. Energija goriva in pridobljene kovine je možno ponovno uporabiti. Preostala žlindra predstavlja samo še 1/40 prostornine, ki so jo prej zavzemali odpadki in predstavlja znaten prihranek na prostoru. Razen tega pri tem postopku ni potrebno predhodno sortiranje odpadkov z ozirom na njihovo vrsto.

Družba Nippon Steel je pri razvijanju teh talilnih peči izkoristila svojo tehnologijo uporabljeno pri konstrukciji in obratovanju plavžnih in koksarskih peči in to predvsem zaradi izredno strogih predpisov povezanih z zaščito okolja. Organski odpadki, ki jih zakladajo na vrhu peči, postanejo med postopkom organski, oziroma se vplinjajo zaradi visoke temperature v spodnjem delu vpihanega zraka.

Prednosti tega postopka, v primerjavi z zgrevalnim postopkom so naslednji:

1. Žlindra iz talilne peči zavzema eno četrtno prostornine pepela, ki nastane pri zgrevalnem postopku.
2. Talilna peč zniža količino žvepljenih in dušikovih oksidov, vodikovih kloridov in drugih škodljivih plinov na minimum. Zato je tudi odstranjena nevarnost sekundarnega onesnaževanja okolja. Pri tem postopku tudi ni nevarnosti, da bi pare težkih kovin onesnaževale okolico.
3. Žlindra, ki nastane pri tem postopku je možno uporabiti kot konstrukcijski material. Proizvedene kovine je možno ponovno pretaliti in nastali gorljivi plin uporabiti kot gorivo.
4. Ta peč za taljenje lahko predela konzervne škatle, steklenice, plastiko in ostali podobni material, ki ga v napravi za zgrevanje ni mogoče predelati. Obstaja pa tudi možnost za predelavo nekaterih industrijskih odpadkov.

REKORDNA SVETOVNA PROIZVODNJA AVTOMOBILOV

Avtomobilske tovarne zahodnega sveta so težave, ki so nastale z naftno krizo v letih 1974-1975, sorazmerno hitro in dobro prebrodile. Leta 1976 je proizvodnja ponovno narasla in takšna situacija se je obdržala tudi v letu 1977. Po podatkih združenja zahodnonemške industrije, so avtomobilske tovarne v svetu proizvedle v preteklem letu skoraj 41 milij. avtomobilov, od tega 30,8 milij. osebnih in 10,1 milij. ostalih. S tem je bila prejšnja največja proizvodnja 38,4 milij. dosežena v letu 1973, presežena za 2,5 milij. ali 6,4 %. Pri tem je bila povečana proizvodnja osebnih avtomobilov za 1,15 milij. in ostalih za 13,2 milij. Proizvodnja avtomobilov v letu 1976 in 1977 v posameznih državah je razvidna iz razpredelnice (v 000):

	1976	1977
1. ZDA	11.498	12.696
2. Japonska	7.842	8.500
3. Zvezna republika Nemčija	3.868	4.104
4. Francija	3.403	3.518
5. Vzhodne evrop. socialistične države	2.876	3.005
6. Kanada	1.645	1.755
7. Velika Britanija	1.706	1.705
8. Italija	1.590	1.625
9. Južnoameriške države	1.503	1.410
10. Španija	0.866	1.150
11. Avstralija	0.452	0.400
12. Švedska	0.368	0.285
13. Ostale države	0.724	0.742
Skupaj	38.341	40.895

To povečanje svetovne proizvodnje avtomobilov ima različne vzroke. V ZDA in zvezni republiki Nemčiji je k temu pripomogla izboljšana konjunktura. Japonska in Francija sta uspeli znatno število avtomobilov izvoziti, medtem ko so v Veliki Britaniji pogoste stavke imele za posledico proizvodnje v avtomobilske industrije.

Naslednja razpredelnica kaže izvoz avtomobilov v letih 1976 in 1977 v nekaterih državah največjih izvoznih (v 000):

	1976	1977
1. Japonska	3.709	4.350
2. Zvezna republika Nemčija	2.043	2.127
3. Francija	1.648	1.770
4. Italija	0.745	0.750
5. Velika Britanija	0.684	0.660
6. Španija	0.176	0.310
7. Švedska	0.176	0.145

V ZDA je bila lani rekordna proizvodnja iz leta 1973 presežena za 24.300 avtomobilov. Osebnih avtomobilov je bilo proizvedenih 9.214 milij. in ostalih 3.482 milij. Pri osebnih avtomobilih je to doslej drugi največji dosežek, in pri ostalih pa rekord. V preteklem letu je bila v Zvezni republiki Nemčiji tudi prvič presežena številka štiri milijone. Pri tem je bilo znatno povečano povpraševanje po osebnih avtomobilih, medtem ko je bila proizvodnja težkih tovornih avtomobilov celo nekoliko zmanjšana. Podobna situacija je bila tudi v Franciji. Japonska je lahko povečala izvoz v Severno Ameriko in Evropo. Švedska je morala proizvodnjo osebnih avtomobilov zmanjšati za eno četrtno.

Japonska je povečala izvoz v primerjavi z letom 1976 s 47,3 na 51,2 % in Francija z 48,4 na 50,3 %. V Zvezni republiki Nemčiji se je izvozna količina rahlo znižala z 52,8 na 51,8 % medtem ko je v Italiji in Veliki Britaniji ostala enaka, to je 46 %, oziroma 40 %.

IZ KRONIKE KOKRŠKEGA ODREDA

SEKTOR PRVEGA IN TRETJEGA BATALJONA KOKRŠKEGA ODREDA S TITOVO VASJO POD STOLOM

Doslej so bile v zvezi z nastajanjem in delovanjem Titove vasi na različnih krajih izrečene in napisane različne različice. Zlasti glede časa, kadra in števila barak. Zaradi tega je bilo v preverjanje in ugotavljanje čim večje natančnosti: o vasi vložene veliko časa, da pravno so njeni osnovni akti v glavnem že živi. To je bilo zaradi izjemnosti in vpliva tega taborišča tudi potrebno, kajti okupator je v zvezi z njim imel veliko skrbi.

Na območju sedeža štaba kokrškega odreda ter sektorjev drugega in tretjega bataljona je bilo v decembru 1944 dosti hudo, povsem drugače pa je bilo pod Stolum, kjer je bil sektor prvega bataljona. V tem poglavju bom opisal nastanek, delovanje in vpliv takega edinstvenega partizanskega zimskega taborišča, kot je bila »Titova vasa«, taborišče prvega bataljona kokrškega odreda, ki je bilo pravo urejeno naselje. Tedaj je to partizansko naselje že dobil mesec živelo v miru in prvemu bataljonu nudilo stredo, toploto ter varnost. In to tik pred nosom močnih okupatorjevih postojank. Te so bile v Žirovnici, v Mostah, na Koroški Beli, na Javorniku, na Jesenicah, če naštevamo proti zahodu; ter v Lescach, Radovljici, na Brezjah, v Poljčah in Begunjah proti jugovzhodu. Tudi s policijo in gestapom napolnjeni Bled je bil le bori pet km zračne linije od vasi. Zato je bil to redki, če ne edini primer tako uspešnega in dolgotrajnega taborjenja na enem kraju v Sloveniji, na Gorenjskem pa prav gotovo. Vse bo razvidno iz opisa njene ureditve, o bližini doline, o možnostih, ki jih je kljub tveganosti nudilo to znamenito naselje.

Takrat je bil — in sicer od 27. decembra 1944 dalje — na tem območju prvi vzhodni sosed tretji bataljon kokrškega odreda (KO), ki se je udalil še nižje v dolini. Pravzaprav je taboril skoraj v ravnini. Ugnjezdil se je v desnem podbočju doline Drage pri Begunjah in si tudi zgradil lične bivate. Toda, zaradi večkratnega menjavanja terena, zaradi povsem druge lege in konfiguracije zemljišča, ni imel tako ugodnih manevrskih možnosti kakor prvi bataljon višje in zahodnje od njih. Bataljon je bil sicer borben in delaven, toda — kar je bilo zelo važno — ni imel dolge tradicije. Saj je bil ustanovljen šele v začetku oktobra 1944. Tradicijo si je zdaj ustvarjal spriti. Zato tu ne gre za ugotavljanje ali trditve kateri bataljon je bil boljši, temveč za okoliščine, ki so izvirale iz izjemnega položaja taborišča prvega bataljona, ki je bil hkrati tudi blizu železniški progi. Izvirale so tudi iz tradicije, ki so bile samo nadaljevanje aktivnosti prejšnjega tretjega bataljona gorenjskega odreda, katerega kontinuirani naslednik je bil prvi bataljon KO. Sicer smo pa videli, da je vse do vzpostavitve »Titove vasi« prvi bataljon ob vseh uspehih preživel tudi hudo krizno obdobje. Poleg tega je bilo na stičišču sektorjev tretjega bataljona, ki je s prvim bataljonom imel zahodno mejo tedaj pri Begunjah, tudi konec tistega gorenjskega

ozemlja, kjer kjer je bila še kako domobranska postojanka. Na območju sektorja tretjega bataljona sta bili nevarni domobranski postojanki v Kovorju in na Brezjah. Naprej, zahodno proti Žirovnici, Javorniku in Jesenicam z delavskimi središči in naselji, se domobranci kljub poskusom, niso mogli ukoreniniti. Ob vsem tem in v neposredni bližini grozljive kaznilnice v Begunjah je bil obstoj takega partizanskega taborišča, kot je bila tik pred in med sovražnikovimi postojankami »Titova vasa«, skrajna drznost. Čudno je slišati, a z razliko od prvih »kupačjskih let«, ko so Nemci Karavanke nekajkrat skoraj »očistili« od partizanov, v zadnjem obdobju kljub svoji številnosti in bližini niso bili tako nevarni kakor domači domobranci. Prva partizanska leta na tako izpostavljenem kraju taborišča ne bi moglo obstajati več kot nekaj dni. Nemci bi ga hitro izsledili in napadli.

Na sektorju Stola so vse do konca vojne hajkali partizane vedno — z majhnimi izjemami — le Nemci, kajti to območje je sodilo že k neposrednemu varovanju prometa. Domobranci so v glavnem delovali vzhodno od Begunj in Drage proti Trzinu in Storžici.

In še nekaj je bilo pod Stolum značilnega in zanimivega: komandir nemških orožnikov v Žirovnici Joseph Klockner je bil antinacist. Z njim je poveljstvo prvega bataljona prišlo v stik celo na zanimiv način. Posledice tega so bile omejene razmere na terenu. Poleg tega so bile vse vasi tega terena dobro organizirane. Zato ni bilo težav s hrano, zato je lahko v bližini vsak večer letela v zrak železniška proga, zato se je lahko godilo še marsikaj drugega.

Oglejmo si po vrsti: najprej nastanek in življenje »Titove vasi«, potem izjemno pogosta miniranja železnice, in nato še sestane vodstva prvega bataljona KO z žirovniškim orožniškim komandirjem Klocknerjem.

Pri iskanju ustreznega zimskega taborišča pod Stolum in nato pri graditvi lesenih barak takoj za Smokuškim vrhom, so se združile dotedanje praktične izkušnje z vojaškim znanjem, podprte z iznajdljivostjo. Pri vsem tem je bila ponovno izražena samostojnost posameznih bataljonov. Do 19. novembra 1944 je prvi bataljon že nekaj časa taboril v Dragi pri Smučarski koči. Prav tedaj so prišli tja novi voditelji bataljona: komandant Alojz Bele-Tičku, politkomisar Ivan Porenta-Vojko ter pomočnik politkomisarja Branko Radulović. Tako sestavljeno poveljstvo je bilo zelo zanimivo, kajti vsi so bili že preizkušeni borci in komunisti, in nihče ni bil domačin, kar je bilo tu tedaj še kako važno. Najbližje je bil doma Ivan Porenta — v Skofji Loki, Alojz Bele v Šmihelu pri Novem mestu, Branko Radulović pa celo na Sušaku. Tudi njihova starost je bila zanimiva: komandant je imel 26 let, politkomisar samo slabih 17, njegov pomočnik pa 34 let. Novo poveljstvo je tu prišlo v stik s štabom odreda, ki je tedaj še taboril na koncu Drage, posebej pa z njegovim namestnikom Jožetom Rebojem-Planincem, ki je bil poprej komandant tretjega bataljona gorenj-

skega odreda ter je kot domačin in borec od 1942 leta dobro poznal ne le teren, temveč tudi ljudi in obnašanja sovražnika. Ker je bilo nujno, da se je bataljon čimprej premaknil bolj zahodno od Drage in Begunj pod Stolum, je poveljstvo razmišljalo o novem taborišču. Glede tega je poročnik Jože Reboj-Planinc novemu komandantu prvega bataljona svetoval, naj se v vsem nasloni na komandirja čete težkega orožja Janeza Dežmana-Jančeka in mu zagotovil, da je tudi odmačin, dosti hraber in izkušen, da tako kot on ljudi, ljudje poznajo njega. Komandantu Alojzu Beletu-Tičku, prav tako pa tudi ostalima dvema novima voditeljema bataljona, je to zagotovilo. Izkazalo se je, da je bilo namestnikovo napotilo točno.

Dne 20. novembra 1944 se je prvi bataljon najprej premaknil iz Drage na Smokuško planino, v kotlino med Stolum in Begunjsko. Začeli so iskati ustrezen kraj, kjer bi postavili malec trdnjše in trajnejše taborišče. Komandir Janez Dežman-Janček je ta kraj že imel v mislih. In ko ga je pokazal še komandantu Tičku in mu ob tem razložil vse ugodnosti in dobre strani glede priročnosti, varnosti in vse drugo, se je tudi on po kratkem premisleku vnel za to.

Ta kraj je bil takoj za Smokuškim vrhom, slabo uro zmerne hoje od Rodin ali Doslovč. Ne več kot 1050 do 1100 metrov nad morjem za rebrastim grebenom, pod katerim je potok in dolina Zingarica, iz katere se vzpenjajo južna pobočja Stola. Torej — za granate v mrtvem kotu, čeprav je bila zračna razdalja med taboriščem in Žirovnico le dober kilometer, do Begunj morda pet, ter do Lesc in Bleda tudi približno toliko ali le kak kilometer več. Za vojaške pojme izredno blizu, preblizu. Ves ta greben se razteza med Begunjami in Žirovnico v smeri vzhod-zahod. Na južni strani je takoj ravnina z železniško progo, na severni dolina Zingarica in Stolum. Tako je bil do tega taborišča lahek dostop tudi po dolini Završnice s smeri Most, malo težji pa iz Begunj in Poljč skozi Drago, čez Planinco in Smokuško planino s severne strani, ali pa prek Sv. Petra z vzhodne strani. Močnejše sovražnikove sile bi lahko hitro obkobile ta sektor. Zato so tudi stražarska mesta predvideli v navedenih smereh, umes pa kroženje patulje.

Kljub taki na pogled tvegani lokaciji so se v poveljstvu domeni, da bodo prav tam postavili lesene barake, gradbeni material pa znosili s Tonejškeve žage iz doline Završnice. Delo je bilo naporno, zato pa kronano z uspehom. Prvih sedem barak s pogradi v njih so gradili 14 dni. Tri izmed njih so dobile čete, ostale pa štab, minerji in intendantura.

Tedaj je to naselje komandir Janez Dežman-Janček poimenoval s »Titovo vasjo« in vsi so to z navdušenjem sprejeli. Še danes živi v ljudih. Tudi v mladini. Postopoma so »vasa« še dopolnjevali in ob novem letu 1945 je bilo v naselju natanko 11 barak in kočic. Iz štabne kočice, ki je bila najmanjša, so do Smokuškega vrha, kjer je bila najjužnejša straža, napeljali celo telefon. S tega stražarskega mesta, ki je vidno z glavne ceste med Lescami in Žirovnico, je bil čudovit pogled na Bled, kjer je bilo lepo videti viraško jezera in v Radovljico, proti Jesenicam in predvsem na glavno cesto Lesce—Žirovnica, ter na železniško progo. Stražar, ki je bil podveži seveda prikrit in opremljen z daljnogledom, je lahko spremljal vsak premik pod njim in o tem poročal dežurnemu v štabu.

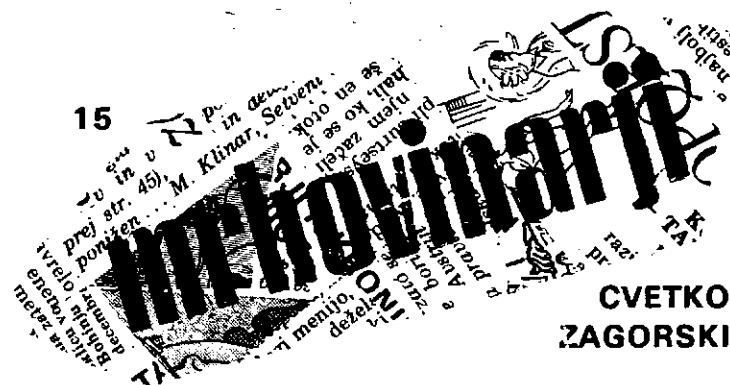
NADALJEVANJE

Cuku namreč ne smemo odrekati čustev, čeprav ne moremo natančneje določiti meje med njimi in med preračunljivostjo. So cilji, za katere je potrebna le preračunljivost, in so spet cilji, za katere je treba vpreči tudi čustva. Kadar je šlo za ljubezen, kakor jo je pojmoval novinar Cuk, je popustil čustvom vajeti do kraja in prav to je dajalo njegovemu naletu nezadržno in vse zmagojočo moč. Težko bi našli človeka, ki bi znal biti bolj ljubezniv, bolj dvorljiv, bolj nesebičen in požrtvovalen ljubimec. Lahko bi ga primerjali le še z vitezi, kakor jih opisujejo stare španske povesti.

Prva investicija v to ljubezensko podjetje je bila, da je spotoma kupil v papirnici zavitek rožnatih pisemc. V uredništvu je sedel za mizo in ne da bi premišljal, je z navdihom sestavil tole pismo:

»Spoštovana gospa!« je napisal. »Ni najhujše v življenju izguba gradov, ki smo jih sezidali v oblake, ne slovo od mladih sanj in grenko spoznanje, ki je sad življenja premnogih. Najhujše je — ostati v nesreči sam in nerazumljen. Spoštovana gospa! Tudi jaz sem imel sanje in cilje, pa mi jih je lahkomišno razdrila neusmiljena roka, kakor razdre otrok mravljišče ali strga pijanec pajčolan. Zato razumem Vaš sedanj položaj in do dna duše sočustvujem z Vami ne le zaradi smrti Vašega gospoda papana, marveč predvsem zaradi okoliščin, v katerih je blagopokojnik izdihnil in v katerih morate Vi še naprej prenašati pezo življenja.

Vendar ne obupajte, spoštovana gospa! Imate prijatelja, ki misli na Vas bolj, kot bi smel misliti, ki Vas spremlja povsod, podnevi in ponoči, ki Vas obožuje, a si ne upa v Vašo bližino. Živi le od trenutka, ko Vas uzre, do trenutka, ko Vas spet lahko vidi, z edino željo, da bi videl spet čvesti Vaša lica, da bi Vas videl spet polno upanja in vere, kakršni ste bili, preden je neusmiljena roka tako brezvestno opustošila Vašo angelško dušo.

CVETKO
ZAGORSKI

Ne bi prijel za pero, predraga gospa, ko bi ne spoznal, da so v nevarnosti Vaše dragoceno zdravje, Vaša lepota in plemenitost. A človek, ki naj bi Vam bil najbližji, je gluhi in slep za vse to, za zaklade, ki mu jih je ponujala Vaša plemenita duša... Želim le to, da ne obupate, da ohranite v duši iskrico vere in upanja, kajti vera je življenje, v zavesti, da niste sami, ampak da imate zvestega in vdanega

prijatelja. Se je posedel za mizo in si v dimu zakajene sobe zamislil uspeh tega pisma in še tistih, ki bodo sledila. Po Cukovi bistrovodni psihološki analizi, ki je prekašala Freudovo, Adlerjevo in kar jih je še ter se kosala z Karmahovo, je spoznal, da je Strupijeva gospa na kraju duševnih moči, da je na stopnji, ko človek izgublja razsodnost in grabi po kakršnikoli rešilni bilki in slepili, ki naj bi ga rešil mučne razbolelosti in smrtnega obupa. Po kapljicah bo dajal gospe zdravilo-strup in ji zbuja upanje, da njeno življenje, njena mladost in lepota niso izgubljeni, da jo nekdo spoštuje in si jo želi. Tako se bo predramila v njej samozavest; nevestemu možu bo postavila nasproti svojo skrivnost, svoje upe, svojo osebnost, v jalovem upanju, da se soprogo povrne ali se mu lahko vsaj masčuje.

Po kosilu je oddal pismo, potem pa se pripravil na pogreb, kjer jo bo spet videl in natančneje ocenil položaj. Tenkočutni bralec bo vprašal po vsem tem: je ljubeznivo poštarico Cuk pozabil? Ne, ni je pozabil, le to si je mislil, da je bolje loviti z dvema trnkoma kakor z enim.

Kako čudno se obrača svet! Snuješ, računaš, obračaš, življenje pa obrne po svoje, kajti vseh okoliščin nikoli ne izračunaš. Ne dovolj zvitega premaga, maček pa pada zmeraj na noge.

Svetel dan je bil, ko se je Cuk prebudil. Ležal je v tuji spalnici, na tuji zakonski postelji. Na ležišču poleg ni spal nihče drug kot — gospa Amalija Gobec ali kar Malči. Odeja je pokrivala goro njene gmotne biti in njena velika glava se je pogrezala globoko v blazino. Cuk se je zasmejal. Obšlo ga je veselje nad najzanimivejšo spletko, ki se ji pravi — življenje. Da, tudi on je začel vozlati in mešati nitke ter se kosati z drugimi, tudi z njim je treba računati! Stopil je v areno življenja.

Ogledoval si je obraz speče ženske. Bil je poln, zdrav, v spanju celo lep in nežen. Zadnja leta življenja v mestu ji niso zbrisala z obraza preproščine vaškega dekleta. Ljudje so namreč govorili, da si jo je pripeljal Gobec iz zanikrne kočice, kjer razen srajce ni poznala drugega perila ter je petek in svetek hodila bosar. Zamikali naj bi ga njeno zdravje, njena mladost in živitost. Zaradi njenih mikov naj bi se ločil od prejšnje žene, skromne učiteljice njegovih let, ter ji zapustil za spomin dva otročka. Morda pa je le globokoumno spoznal, da ga zakon ovira v njegovem ustvarjalnem delu in svobodnem življenju?

oči možiček — samotar. Od kje ga le poznam, premišljuje. Previdno se mu približam in tipačo vprašam. Ugotovila sva, da sva bila že na enakem potovanju v Ameriki. Takrat je bil možiček vsem trn v peti. Hotel je odpreti okno v avionu, da bi pogledal kako je zunaj toplo, kar skozi okno, tako vroče sije sonce. Komaj smo ga prepričali, da to ni mogoče, saj smo leteli na višini 10.000 m. S težavo je klonil. Na Bahamih pa, ko smo bili na večerji in je bila samopostrežba, si je zavil v robec kokošja bedra za hude čase. On se ni sekiral in si mislil: »Vi se le smejte, jaz pa lačen ne bom!« Imeli smo hrane vseskozi dovolj.

Precej je bilo zakonskih parov in celo družine iz Mostarja, nekaj upokojencev in nekaj mladih ljudi. Najstarejši sopotnik je imel 78 let, najmlajši pa 12, vseh nas je bilo okroglo 100 in skupaj smo preživel v lepem sožitju 16 dni. Nekateri so šli na to pot prvič, več kot polovica, pa je bila na takem ali podobnem potovanju že vsaj enkrat. Nekateri so dremali, drugi prebirali knjige, tretji zrl v zemljevid in živahno debatirali, skupina, najbrž znancev, pa si je na letališču preskrbela dobro kapljico in si krajšala čas s šalami. Za prazne želoce v avionu, ki pa niso bili nikdar prazni, pa so skrbeli dve stuardesi in en stuard.

Prvi smo pristali v Istanbulu, izstopili nismo. Kmalu smo poleteli preko Ankare proti Bagdadu. Pod nami se je razprostirala nepregledno rdečkasta puščava, kjer je veter vrtil celotne oblake prahu in odkrival okostja skal. Nikjer ni bilo videti nobenega znaka življenja. Zaman sem iskala s pogledom kakšno oazo — zelen otok v puščavi. Kakšni morajo biti ljudje, da se lahko obdrže v takem pustem okolju. Po dveh urah in 20 minutah smo pristali v Bagdadu. Dobili smo gorivo, vendar izstopili nismo. Na obzorju je vzhajalo sonce. Vozimo se nad Perzijo. Spominjam se zanimivih zgodovinskih mest kot so: Teheran, Shiraz, Isfahan in Perzepolis, kjer sem dobila sliko tov. Tita, ki je prisostvoval na svečanostih ob ustanovitvi Perzepolisa.

(se nadaljuje)

V NAJVEČJEM SNEŽNEM METEŽU NA VELIKO POTOVANJE V DEŽELE OB EKVATORJU

ANICA AŽMAN

2

Mrzlo popoldne. Snežilo kot za stavo. Cesta je izgubljala sled. Skrbelo me je kako bom prišla najprej do Kranja, nato pa na Brnik. Najbolj enostavno je takole: z avtom do železniške postaje Jesenice, nato pa z avtobusom ali vlakom do Kranja, ali do Ljubljane.

Zaradi nenehnega sneženja je avto obstal v snegu. Zaskrbelo me je. S pomočjo ljudi smo avto spravili v tek. S previdno in potrpežljivo vožnjo sem le prispela na železniško postajo in se pripeljala z avtobusom do Kranja.

Ze pri izstopu iz avtobusa sem zagledala tovarišico, ki je bila tudi precej oholjena s prtljago. Takoj sva se spoznali in izvedeli, da imava obe isto pot na Daljni vzhod, tam kjer je toplo in ne poznajo snega. Bili sva premočeni in premraženi in želeli, da prideva čimprej na letališče Brnik.

Ko sva spraševali kdaj odpelje avtobus na letališče, pravi prometnik: »Ja, eden je pravkar odpeljal, drugi pa bo čez eno uro!« Sopotnica je bila kar malo nervozna in zaskrbljena. Nestrpno je tekala sem ter tja, hitela v trafiko po časopis, nato pa še v lekarno po zdravila z izgovorom: »Za vsak slučaj...«

Po nenehnem sneženju in zamudi avtobusa sva le prišli na letališče. Kadarkoli sem bila tam, je bilo vse živahno, vse razsvetljeno. Sedaj pa je bilo vse temno, le redka svetilka je gorela. Ljudje so hodili z baterijami sem ter tja. Na vprašanje, zakaj vse to, so povedali, da je omejitve električnega toka.

Ko sta prišla avtobusa iz Ljubljane z ostalimi potniki in smo dobili že vse potrebne dokumente od agencije, smo se postavili v vrsto za obmejne formalnosti. Šele takrat se je zasvetilo: bila pa je že sedma ura zvečer. Minila je že tudi osma ura, mi pa še vedno čakamo, čeprav je bil že takrat napovedan odhod letala. Bilo je že 20.45 in še vedno nič...

Tako smo odleteli z enournu zamudo in to zaradi tega, ker se pri hangerju, v katerem je bilo letalo, niso dale odpreti vrata, ker ni bilo električnega toka. Vdali smo se v usodo in bili dobre volje.

V avionu smo se seznanili s kapetanom aviona tov. Zupančičem in njegovo posadko in z našimi vodji. Tudi zdravnik, ki je spremljal našo skupino, nam je dal navodila, da ne smemo nikjer piti vode, razen v hotelu, če pa v sobi, pa samo v termovki. Sadja ne smemo jesti, niti ga kupovat, razen tistega, ki nam ga nudijo v hotelu. Ne smemo hoditi gologlavi, zaradi prevelike vročine in vlage. Ne smemo imeti prevelikih naporov, zaradi nenadnih velikih temperaturnih sprememb.

Vožnja v letalu me ne utruja. Novi obrzi, nova doživetja. Govorili s potniki, se spoznavali in vedno prideš do enakega zaključka — ljudje, ki imajo željo gledati in občudovati svet — svetovni potniki.

Kajne, da smo se mi že nekje srečali, me vpraša sopotnik in istočasno pove, da je bilo to v Samarkandu. Takoj mi je padel v

NOVICE IZ RADOVLJIŠKE OBČINE

Izvršni svet OS Radovljica je na 119. seji, 24. marca, obravnaval gradivo za seje vseh treh zborov občinske skupščine preteklega mandata, ki so bile 29. in 30. marca. Na dnevnem redu je bila tudi analiza in ocena pripomb delovnih ljudi in občanov z javnih razprav k dopolnilom samoupravnih sporazumov o temeljnih planov SIS družbenih dejavnosti in splošne porabe za 1978. leto. Ponovno pa so tudi obravnavali predlog odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o komunalnih taksah v občini Radovljica, o katerem se na predhodni seji niso mogli zediniti.

Na tretji seji OK ZK Radovljica, 23. marca, so delegati na osnovi stališč komiteja ocenili gospodarska gibanja v občini za 1977. leto. V nadaljevanju seje so spregovorili o poteku predkongresnih dejavnosti in javnih razprav kongresnega gradiva, ki so bile dokaj uspešno izpeljane v vseh OO ZK in drugih DPO v KS in OZD. Po obrazložitvi in utemeljitvi kandidatne liste za člane organov ZKS in ZKJ iz Slovenije, so potrdili predlagane kandidate v te organe za prihodnje mandatno obdobje. Izrekli so tudi soglasje za imenovanje novega sekretarja MS ZK za Gorenjsko za katerega kandidira Štefan Nemec.

V okviru akcije tednika Komunist »Človek, znanje, produktivnost«, na razstavi v radovljiški graščini, prikazuje izdelke s področja inovacijskih dosežkov. Iskra Otoče razstavlja panelni digitalni voltmeter in ampermeter ter prenosni univerzalni digitalni merilni instrument za merjenje električne upornosti, enosmernih in izmeničnih napetosti in tokov. LIP Bled prikazuje pridobivanje kvalitativne surovine za uvedbo novega načina žaganja lesa ter izvorne izdelke za opremljanje bivalnih prostorov — univerzalno nosilno pohištvo »Dota«. Veriga Lesce prikazuje nov mehanski postopek pri vlečni žici za odstranjevanje oksidnih plasti; GG Bled tehnično izboljšavo pri tribobenskem vrtlu za spravo lesa; SGP Gorenje Radovljica uporabo industrijsko izdelanih elementov ISO-SPAN oblikovnikov in polimontajnih sistemov v stanovanjski gradnji; Plamen Kropa uvedbo novega tehnološkega postopka za mehanično čiščenje žice; Elan Begunje nove modele plastičnih plovil, smuč in športnega orodja, Almira Radovljica uporabo 100 % runske volne kot nove kemične apreture v pralnem stroju; Filbo Bohinjska Bistrica uvedbo novih sistemov filtracijske tehnike in preusmeritev proizvodnje specializiranih pnevmatskih transporterjev; Vezanine Bled izdelavo novih alpakacij motivov raznih vzorcev na tkaninah za oblačilno industrijo; Sukno Zapuže uvedbo domačih materialov v proizvodnji lodna; Murka Lesce prikaz novega nakupovalnega centra in nove tehnike prodaje. Razstavlja tudi zasebna inovatorja: Drago Višnjar — prototip sončnega kolektorja, površinski grelec po tehniki tiskanske vezja ter dva izuma s tridimenzionalnim delovanjem televizije; Andrej Čufar pa prikazuje sodobno tehnologijo za tiskana vezja in sodobno tehnologijo za sitotisk.

Na 120. seji izvršnega sveta OS Radovljica, 27. marca, so obravnavali odlok o potrditvi sklepa delovne organizacije Ljubljanske mlekarne o dopolnitvi pravilnika o tržnem redu za tržne prostore na Bledu, program stalnih blagovnih rezerv v občini, poročilo o nadzorstveno inšpekcijskem pregledu premoženjsko pravne službe pri SOB Radovljica ter soglasja z imenovanjem Franca Konoblija-Slovenka v svet zgodovinskega arhiva Ljubljana kot gorenjskega delegata.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 21. seji na osnovi ugotovitev in ocen marčevskih volitev delegacij za družbenopolitične skupnosti in SIS opozorilo na potrebo večje in učinkovitejšje vloge strokovne službe v svetih KS, ki bodo imele na skrbi dosti bolj zahtevno delo z novimi delegacijami kot doslej. Sprejelo je sklep, da bo že po konstituiranju vseh izvoljenih delegacij v aprilu pripravilo podrobno oceno samouprave v KS in postavilo izhodišča za merila bodoče samoupravne organiziranosti KS. V zvezi s tem je OK SZDL že dala pobudo za usposabljanje delegatov v obliki seminarjev, ki bodo namenjeni tudi predsednikom svetov in skupščin KS.

V predkongresnem obdobju je komitej OK ZK Radovljica organiziral razprave o kongresnih dokumentih in študiji Kardeljeve knjige v vseh OO ZK, ki so se je udeleževali tudi člani drugih DPO. V tem času je 18 slušateljev uspešno opravilo ob-

činsko politično šolo, 27 članov ZK se je vključilo v dopisno šolo marksizma, 21 pa je obiskovalo trimesečni seminar teorije in prakse marksizma. Tridnevni seminar je v marcu organiziralo tudi predsedstvo OK ZSMS za vse predsednike in tajnike OO ZSMS na katerem so med drugim obravnavali kongresno gradivo in Kardeljevo študijo.

Zaposlovanje v radovljiški občini je bilo lani v skladu z resolucijskimi načeli, so ocenili na zadnji seji OK ZK Radovljica. V odnosu na 1976. leto se je lani število zaposlenih v gospodarstvu povečalo le za 2,4 %. Največji porast zaposlenih so imeli v živilski in lesni industriji, medtem ko se je število zaposlenih zmanjšalo zlasti v tekstilni industriji in kar je najbolj zaskrbljujoče, v kmetijstvu. Prikaz zaposlovanja v družbenih službah ni povsem objektivno glede na to, da je število zaposlenih v teh dejavnostih dokaj majhno, odstotek novozaposlenih pa neprimerljiv v odnosu z gospodarstvom, ki zaposluje nad 11.000 delavcev.

Predsedstvo občinskega odbora ZKB NOV Radovljica je na 4. seji, 22. marca ponovno obravnavalo več vlog proslavcev za priznanje posebne dobe med NOV in jih v večini na osnovi mnenj KO ZB pozitivno ocenilo. Na seji so sklenili, da bo prva seja novega občinskega odbora ZKB NOV sredi aprila. Za dnevni red so določili obravnavanje problematike priznanj posebne dobe in s tem v zvezi naloge KO ZB, dogovor o postopkih v KO ZB pri odločanju za dodelitev posojil članom ZB NOV v občini in obravnavanje zahtev za letne dopuste v domu borcev v Novem gradu. Na seji bodo razpravljali tudi o predlogu zakona o vzdrževanju vojaških grobišč in o predlogu za nove oblike dispanzerskih pregledov in zdravljenja borcev.

Komisija za odnose in sodelovanje z delavci na začasnem delu v tujini pri OK SZDL Radovljica je pripravila predlog programa za sodelovanje s slovenskim kulturno športnim društvom Bled iz Essna v ZR Nemčiji. Program vsebuje naloge za strokovno pomoč folklorni skupini in pevskega zboru, povezovalno in pomoč za izvajanje dopolnilnega pouka slovenščine, nabavo pionirskih in mladinskih glasil, organizacijo letovanja otrok naših delavcev v tujini z otroki radovljiške občine v koloniji na morju, gostovanja kulturnih skupin v Essnu in v radovljiški občini, nabavo časopisov za društvene potrebe v Essnu, delovna srečanja, izdelavo programa o možnostih zaposlovanja zdorncev v občini Radovljica in še nekatere organizacijske zadeve povezovanja. Program je ovrednoten v znesku 34.000 din.

Na seji predsedstva konference mladih iz krajevnih skupnosti pri OK ZSMS Radovljica, 28. marca, so ocenili in pregledali potek in izide evidentiranja članov ZSMS za delegate v novo konferenco mladih v krajevnih skupnostih. Vse predloge kandidatov so posredovali v obravnavo predsedstvu OK ZSMS. Poročilo o dejavnosti KM KS, ki so ga potrdili na seji, pa so poslali tudi republiški konferenci ZSMS v Ljubljano. Beseda je tekla tudi o predvolilni aktivnosti OO ZSMS v krajevnih skupnostih in njihovo vključevanje v krajevno samoupravo.

Na zadnji seji aktiva komunistov kulturnih delavcev pri OK ZK Radovljica, 21. marca, ob dokaj pičli udeležbi vabljenih, so ocenili lanskoletno akcijo Komunisti in potrdili program dela za 1978. leto. Največ kritičnih pripomb je bilo o razdvojenosti med poklicno in ljubiteljsko kulturo, o pojavih lokalizma, prostorskih in materialnih pogojih množične kulture in o monopolizmu v repertoarni politiki kinematografskih podjetij. Na seji so izvolili nov sekretariat aktiva in novega sekretarja Jožeta Smoleja, tajnika ZKO Radovljica.

Izračuni izdatkov izobraževalne skupnosti v radovljiški občini kažejo, da so znašali stroški šolanja v 1977. letu za učenca osnovne šole 10.619 din, za učenca posebne šole 35.053 din, za gojenca v zavodu Matevža Langusa v Kamni gorici 43.435 din in v oddelku za usposabljanje prizadetih učencev v tem zavodu 56.206 din. Po že opravljenih izračunih bodo cene šolanja po učencu letos v osnovni šoli višje do 20 % v posebni šoli pa od 30 do 35 %.

V okviru akcije za pridobivanje novih naročnikov vojaško poljudne revije Naša obramba, ki jo izvajajo krajevne in osnovne organizacije ZRVS v radovljiški občini, nameravajo povečati število naročnikov za blizu 1700 v vseh 20 KS občine. Doslej je bilo 8.840 gospodinjstev naročenih na 3.345 izvodov revije, kar pomeni, da ima naročeno revijo že 37,8 % gospodinjstev, računajo pa, da bi z novimi naročili dosegli vsaj 57 % vseh gospodinjstev v občini.

Izidi poslovanja TOZD Iskra Otoče v 1977. letu, ki so jih obravnavali tudi na zborskih delavcev, so bili dokaj uspešni.

Doseženi dohodek na delavca je bil lani za 46 % večji kot 1976. leta, OD za 11 %, akumulacija je v primerjavi z dohodkom porasla od 3,3 na 11,2 %, v primerjavi s poprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi pa od 1,1 na 5,8 %. Sredstva namenjena za OD in skupno porabo so lani porasla od 76.208.000 na 97.163.000 din. Uspeh je toliko pomembnejši, ker se število zaposlenih ni povečalo.

Na 4. seji KO ZB NOV Ljubno — Otoče so najprej spregovorili o sklepih skupščine občinske organizacije ZKB NOV Radovljica nato pa sprejeli program dela KO ZB za 1978. leto. Največ pozornosti bodo borci v tej organizaciji posvetili družbenopolitični dejavnosti in vključevanju v vse akcije KK SZDL, pri organiziranju spominskih in drugih prireditve, pri utrjevanju organov za SLO in DS v KS in pri usposabljanju krajanov. Načrtujejo več akcij vzdrževanja spomenikov, pisanja zgodovine NOB na svojem območju. Razen tega pa bodo uredili sezname vseh članov in zagotovili redne zdravniške preglede ter sprotne reševali njihove socialne in stanovanjske probleme. Več povezanih letnikov revije Borec bodo darovali krajevni knjižnici. Sprožena je tudi pobuda za postavitev spomenika 50 žrtvam v Bistrici pri Podbrezjah.

Krajanji KS Bohinjska Bela so na drugi temeljni kandidacijski konferenci med drugim največ razpravljali o problemu šolske stavbe, prostorov za otroško varstvo, o komunalni opremljenosti naselij in o protipožarni varnosti. Zavzeli so se za čimprejšnjo obnovo podružnične šole, ki jo je prizadel potres, za zgraditev dveh stanovanj za prosvetne delavce v šolski stavbi in za zagotovitev prostorov za vrtec, kjer bi lahko sprejeli 30 otrok. Opozorili so tudi na nujno potrebo dokončne izgradnje in opreme gasilskega doma.

Turistično društvo Lesce, ki letos praznuje 20-letnico ustanovitve, šteje 1022 rednih članov, kar pomeni da je vsak drugi odrasli krajan Lesce vključen v to društvo. Na nedavnem občnem zboru, ki se ga je udeležilo veliko število članov in gostov so z zadovoljstvom ugotovili izjemne dosežke v zadnjih letih, zlasti pa tesno sodelovanje s KS in vsemi krajevnimi družbenopolitičnimi organizacijami. Za dolgoletno uspešno delo so na občnem zboru prejeli najbolj zaslužni člani društva bronaste in srebrne značke, zlasti častni znak sta dobila Janez Goričnik in Franc Vovk, medtem ko je posebno priznanje TZS prejel dolgoletni predsednik društva Jaka Eržen. Priznanja so dobili tudi predstavniki JLA, milice, DPO in kulturno društvo. V kulturnem programu so nastopili domača godba, folklorna skupina in pevski zbor.

Predsedstvo OK SZDL Radovljica je na 21. seji sklenilo, da bo letos osrednja občinska proslava praznika OF v osnovni šoli F. S. Finžgar v Lescah, predvidoma 26. aprila. Na proslavi bodo podelili občinska priznanja OF zaslužnim družbenopolitičnim delavcem in organizacijam.

Na področnem srečanju gledaliških skupin Gorenjske se je med osmimi izbranimi predstavil tudi Linhartov oder OK Radovljica z Linhartovo veseligrjo Ta veseli dan ali Matiček se ženi, ki jo je pod režiserskim vodstvom Alenke Bole-Vrabčeve uspešno uprizorjal v več krajih radovljiške občine. Radovljičani so nastopili 27. marca v Prešernovem gledališču v Kranju. V okviru področnega srečanja Naša beseda so se 31. marca v Radovljici predstavili tudi člani Linhartovega odra mladih, prav tako v režiji Vrabčeve z igrico Kraljevi smetanovi kolački.

Na rednem občnem zboru KUD Zasip, ki šteje 236 članov, so 31. marca razpravljali o lanskoletni dejavnosti društva. Najbolj pereče vprašanje, ki je bilo predmet razprave je velik osip novih mlajših pevcev in prostorski problemi. Hvalevredna je bila akcija na obnovi kulturnega doma za kar so iz lastnih sredstev vseh DPO, sveta KS in KUD zbrali okoli 90.000 din, kulturna skupnost Radovljica pa je prispevala 30.000 din. Do maja nameravajo preurediti in dokončno opremiti tudi dvorano. Za predsednika KUD so ponovno izvolili Cirila Kraigherja, za tajnika pa Marijo Troha.

V Vezeninah na Bledu so v okviru akcije Komunisti od 28. marca do 5. aprila postavili po programu pododbora Knjiga in družba, razstavo strokovnih in družboslovnih knjig iz zbirke tovarniških knjižnic Vezenin, Almire in Sukna. Razstava bo nato prenešana v Almiro Radovljica in Sukno Zapuže, s čimer želijo organizatorji iz tekstilnih delovnih organizacij v občini prispevati svoj delež k seznanjanju delavcev z možnostmi koriščenja knjige v strokovne in družbene namene. Glavni pobudnik in nosilec te akcije je bila OO ZK Vezanine.

ZADNJA SEJA IZVRŠNEGA SVETA

Izvršni svet skupščine občine Jesenice se je 29. marca sestal na svoji 167. seji, teden dni kasneje 6. aprila 1978 pa je svoje štiriletno mandatno obdobje zaključil s 168. sejo. Tako se je končalo prvo obdobje delovanja novega skupščinskega organa, katerega smoter opredeljuje ustava SR Slovenije iz leta 1974.

Na predzadnji seji je izvršni svet obravnaval predlog družbenega dogovora o spremembah in dopolnitvah družbenega dogovora o osnovah in merilih osebnih dohodkov in drugih osebnih dohodkov voljenim in drugim imenovanim funkcionarjem v pravosodju. Ta predlog družbenega dogovora dopolnjuje ustrezen akt iz leta 1975 — sprejela ga je skupščina SR Slovenije in skupščine občin v SR Sloveniji — s tem, da usklajuje gibanje osebne porabe, prav tako pa na novo opredeljuje osnove in merila za delitev sredstev za osebne dohodke in skupno porabo kot to določa zakon o združenem delu. Izvršni svet na predlog družbenega dogovora ni imel pripomb in ga je sklenil posredovati delegatom skupščine občine v razpravo in sprejem.

Predsednik občinskega štaba za izvedbo posojila za ceste Vanjo Pleš, je smatral za potrebno, da izvršni svet seznanjen s potekom in dosedanjih rezultatih vplačil vpisanega posojila za ceste. Akcija vpisa posojila za ceste je potekala od 1. maja 1976 do 20. novembra 1976. V naši občini smo obvezno vsoto 19.073.986 din presegli za 48,36 %, kar pomeni, da smo v celoti vpisali 28.298.479 din posojila. Čeprav bo vplačevanje posojila potekalo še do konca tega leta, pa na podlagi podatkov službe družbenega knji-

govodstva z dne 31. decembra 1977 že lahko ocenimo dosedanje rezultate. Vplačniki posojila so razdeljeni v tri skupine, in sicer: občani, ki združujejo svoje delo, občani, ki ne združujejo svojega dela in uporabniki družbenih sredstev. Za vse tri skupine, je skupen odstotek vplačanega posojila 76,90 %. Seveda pa vplačevanje ne poteka uspešno povsod, zato je izvršni svet zadalil predsednika občinskega štaba, da pripravi analizo realnih možnosti pritoka sredstev uporabnikov družbenih sredstev, poleg tega pa je o slabih rezultatih potrebno obvestiti tudi vse krajevne skupnosti in jim priporočiti, da pospešijo izterjavo. Izvršni svet se je zavzel tudi za možnost, da se vplačila TOZD in poslovnih enot, ki so združeni v delovne organizacije s sedežem v drugi občini, prikazujejo kot sredstva oziroma delež, zbran v naši občini. Po zadnjih podatkih z dne 28. februarja 1978 pa je odstotek od skupnega zneska vplačil že 81,42 %, kar je za 20,80 % ali 3.966.546 din več zbranih sredstev, kot je bilo predvideno glede na obvezno vsoto. Omeniti velja še to, da je izvršni svet že v lanskem letu razpravljal in sklepal o tistih sredstvih, ki pomenijo presežek vplačil obvezne vsote. Ta sredstva občine lahko uporabijo za rekonstrukcije na svojem območju.

Na zadnji seji 6. aprila (redakcija Železarnja je zaključena že 4. aprila) bo izvršni svet razpravljal še o naslednjem:

Na predlog geodetske uprave bo razpravljali o ponudbi za izdelavo pregledne karte občine Jesenice v merilu 1 : 50.000 in sicer zaradi racionalnosti skupaj z občino Ra-

dovljica. Ta karta bi imela nedvomno velik pomen, saj z nje lahko razberemo vrsto informacij o grafični obliki, prav tako pa služi za prikazovanje prostorsko razporejenih informacij in za planiranje v prostoru.

Nadalje bo izvršni svet obravnaval predlog sprememb statuta

TOZD biroja za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice, za kar je po zakonu tudi pristojen. O tem gradivu je sicer izvršni svet pred časom že razpravljal, vendar pa so v tem času nastale določene dodatne spremembe, ki že potrjene statute bistveno spreminjajo oziroma dopolnjujejo.

Biro za urbanizem in stanovanjsko poslovanje Jesenice je izvršnemu svetu posredoval informacijo o stanju izdelave urbanistične dokumentacije novelacije urbanističnega programa občine Jesenice in urbanističnega načrta za mesto Jesenice. Biro kot nosilec pogodbenih obveznosti do skupščine občine Jesenice, želi izvršni svet seznaniti z vzroki izredno počasnega reševanja že omenjenih pogodbenih nalog.

Čeprav je torej delo izvršnega sveta, ki ga je novo formirana delegatska skupščina izvolila 29. aprila 1974 zaključeno, ne bi posegali nazaj in ponovno razčlenjevali njegovo delo. O tem je bilo dosti povedanega, saj je izvršni svet 23. februarja predložil skupščini občine obširno poročilo o svojem delu.

Mogoče pa je vendarle prav ponovno ugotoviti, da je izvršni svet v tem času opravil veliko dela, pri čemer je bilo ves čas opaziti dovolj visoko stopnjo odgovornosti, pa tudi prizadevanj, da bi bilo zadano delo v skladu z usmeritvijo skupščine občine Jesenice in v korist občanov in delovnih ljudi naše občine opravljeno na najboljši možni način.

Predsednika, podpredsednika in člane novega izvršnega sveta bodo delegati vseh treh zborov skupščine občine Jesenice izvolili na skupni seji, dne 12. aprila. Ahec Božo

Prejšnji teden je gorel gozd na Kresu in na Straži, v petek, 31. marca, popoldan pa je zagorela še Mirca nad Gimnazijo. V prvih dveh primerih je prišlo do gozdnih požarov zaradi kurjenja ognja v bližini gozda, na Mirci pa je zagorelo zaradi igre otrok. Kakšna je škoda, se še ne da ugotoviti, ker se to vidi šele kasneje, ko se ožgano dreve posuši. Žal je do gozdnih požarov prišlo kljub opozorilom, da je sedaj, ko še ni rasti, zelo nevarno za vžig. Ob teh primerih gasilci znova opozarjajo, da moramo biti izredno previdni, ne odmetavati ogorkov, kuriti ognja ali se celo igrati z ognjem v suhi travi v bližini gozdov ali drugih objektov. V navedenih primerih gre za slabo poklicnim gasilcem Železarnje in prostovoljnih društev Koroške Bele, Jesenic in Hrušice, da ni nastala še večja škoda. (Tekst in foto B. Blenkuš)

PRED KONGRESI ZVEZE KOMUNISTOV

12

ZVEZA KOMUNISTOV KOT FAKTOR ZAVESTI SAMOUPRAVNIH DELOVNIH MNOŽIC IN GIBALO NJIHOVE SOCIALISTIČNE AKCIJE

V svoji razpravi Edvard Kardelj, ki jo je imel na 30. seji predsedstva centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije 13. junija 1977 in ki je objavljena v knjigi SMERI RAZVOJA POLITIČNEGA SISTEMA SOCIALISTIČNEGA SAMOUPRAVLJANJA, v posebnem poglavju obravnava naslovno vprašanje, ki ga dobesedno navajamo:

»Svoj čas smo upravičeno razbijali personalno unijo partijskega in državnega izvršnega aparata, ker je bila vir birokracije družbe pa tudi same komunistične partije. Danes je takšna nevarnost bistveno omejena. Obstaja pa druga nevarnost, se pravi, da zveza komunistov — v okoliščinah, ko so se centri politične moči dokončno premaknili iz državnega aparata v sistem samoupravnih skupnosti — ostane preveč na obrobju dejanskih družbenih dogajanj, ki potekajo v sistemu samoupravnih družbenoekonomskih odnosov združenega ljudstva in kadar se je znala povezovati s celotno progresivno in demokratično strukturo družbe.

Zgodovina Komunistične partije Jugoslavije nam daje veliko dokazov, da je bila partija v svoji revolucionarni akciji uspešna samo takrat, kadar je s svojo politiko in s svojo aktivnostjo znala najti pot do najširših množic delovnega ljudstva in kadar se je znala povezovati s celotno progresivno in demokratično strukturo družbe.

Lenin je svojčas rekel, da lahko partija opravlja svojo zgodovinsko revolucionarno poslanstvo samo takrat, kadar postane dejanski politični faktor v družbi, to pa pomeni takrat, kadar je tako demokratično povezana s širokimi delovnimi množicami in s progresivno in demokratično strukturo družbe, da jo lahko tudi spreminja oziroma vpliva na njeno spreminjanje. Demokratična povezanost, o kateri je Lenin govoril, pa se ne ustvarja z izgovarjanjem besed revolucije s tremi »r«, ampak s takšno vsakodnevno mnogotero akcijo, ki hkrati ustreza raznovrstnim interesom sestavljenega organizma ne samo družbe kot celote, ampak tudi konkretnih delovnih ljudi in posameznih njihovih samoupravnih skupnosti.

To je veljalo nekoč, toda velja nič manj tudi v naših današnjih razmerah. Seveda, zveza komunistov je bila in je tudi danes resnični politični faktor, ki lahko v povezanosti z drugimi socialističnimi silami odločilno vpliva na razvoj družbe oziroma na njen napredek. Toda, da bi zveza komunistov bila to tudi v naprej, je nujno, da se način njenega delovanja prilagodi spremembam, ki so nastale v naši družbi. Temeljna usmeritev pri tem prilagajanju pa mora biti po mojem mnenju takšna, da bo zagotovila, da bo zveza komunistov vedno TAM, KJER POTEKA SAMOUPRAVNA IN POLITIČNA AKTIVNOST MNOŽIC. Kajti naš politični sistem ni več zgrajen niti na abstraktnem političnem državljanu niti na abstraktnem političnem pojmu delavskega razreda, kar je politični vir birokratskega monopola na politično oblast. Naš politični sistem temelji na samoupravljanju in delegatskem sistemu, se pravi na delegacijah samoupravnih skupnosti v združenem delu in na vseh drugih področjih družbenega dela in ustvarjanja.

V takšnih pogojih je lahko zveza komunistov manj kot kadarkoli prej nosilka političnega monopola oziroma tega, da sama vlada nad družbo. Pravzaprav nikoli ni imela takšnega položaja. Toda zagotovo je v sistemu samoupravne demokracije takšna možnost manjša, kot je bila kadarkoli prej. Zato mora zveza komunistov vzpostavljati — ne samo prek svojih osnovnih organizacij in posameznih komunistov, ampak tudi kot organizirana sila samoupravne demokracije — celoten sistem demokratičnih zvez s samoupravnimi skupnostmi in vsemi socialističnimi silami, s tem da deluje v demokratični povezanosti in odgovornosti z njimi, ne pa kot nekakšen zunanji oziroma zunajsistemski faktor, posebno pa ne kot nekakšna zunajsistemski oblast. Isto velja seveda tudi za druge družbenopolitične organizacije, s tem da v odnosih vsaka opravlja svoje specifične naloge.

V tem smislu moramo obdelati položaj in način delovanja zveze komunistov v delegatskem sistemu, od delegacij temeljnih organizacij združenega dela pa vse do najširših delegatskih teles v združenem delu in samoupravnih interesnih skupnostih, prav tako pa od delegacij temeljnih organizacij in samoupravnih skupnosti vse do skupščine SFRJ.

Zveza komunistov kot idejna in politična avantgarda delavskega razreda in kot faktor socialistične zavesti samoupravnih delovnih množic ne more pošiljati direktiv telesom delegatskega sistema kot nekakšen zunanji faktor, ampak mora biti sestavni del delegatskega sistema. Bojevati se mora za to, da komunisti dobijo zaupanje svojih samoupravnih skupnosti in da so voljeni v delegacije teh skupnosti. Zveza komunistov mora biti prisotna in aktivna na konferencah delegacij, v družbenopolitičnih in drugih zborih delegatskih skupščin kakor tudi v drugih delegatskih telesih demokratično integriranih samoupravnih skupnosti. Prav tu, v demokratičnih delegatskih telesih, skupaj s samoupravljalci in vsemi socialističnimi silami, v odgovornem demokratičnem boju mnenj in svobodnem dajanju alternativ, se mora zveza komunistov bojevati za afirmacijo svoje politike in svojih stališč. Prav tako bi družbeni sveti, ki se morajo oblikovati na raznih ravneh delegatskega sistema in v raznih njegovih organih in organizacijah, lahko postali ena izmed važnih oblik demokratičnega povezovanja zveze komunistov z delegatskim sistemom. »

(Se nadaljuje)

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV

DELO TEČE DALJE

Čeprav o našem delu že dalj časa niste brali, to ne pomeni, da v preteklem mesecu ni bilo nobenih izobraževalnih oblik ali druge aktivnosti. Nasprotno, 27. februarja je bila skupščina kluba samoupravljalcev, kjer so oblikovali za naše nadaljnje delo še kako pomembne sklepe.

Poskrbeti bo treba, da bo zajet v družbenopolitično izobraževanje čimširši krog novih izvoljenih delegatov, in to predvsem neposrednih proizvajalcev. Usmeriti se bo treba k drugačnim metodam in oblikam dela in poskrbeti za ustrezno literaturo in druge pripomočke. Pomembna naloga pa je tudi izmenjava izkušenj med člani kluba in oblikovanje skupin strokovnih sodelavcev za svetovalno in strokovno pomoč članom.

Sicer pa so bili v marcu izvedeni štirje seminarji, od katerih je vsak trajal deset ur. 13. in 14. ter 20. in 21. marca sta bila organizirana dva seminarja za člane odborov za gospodarstvo z naslednjima temama:

— družbenoekonomski odnosi v združenem delu in samoupravni dohodkovni sistem,

— osnove za pridobivanje in ugotavljanje dohodka,

— razporejanje dohodka in delitveni sistem in

— značilnosti pridobivanja dohodka s svobodno menjavo.

Sodelovali so predavatelji, ki jih naši slušatelji že poznajo, Franc Taler, Drago Frištik in Pavle Dolar. Kaže, da sta seminarja uspela in da so slušatelji odhajali zadovoljni.

Zaradi velikega odziva in uspešnosti prejšnjih izobraževalnih oblik smo v zadnjem tednu marca, to je 27. in 28. ter 29. in 30. marca, ponovili še seminar za člane odborov za delovna razmerja o novem zakonu o delovnih razmerjih in seminar za

člane disciplinskih komisij. Rezultati ankete, ki smo jo izvedli med slušatelji, kažejo, da smo njihova pričakovanja in želje po novih, uporabnih znanjih zadovoljili.

Aprila nameravamo izvesti dva seminarja za občane, ki so izvoljeni za sodelovanje v disciplinskih komisijah OZD, da bi tako omogočili pridobiti novega uporabnega znanja kar najširši strukturi. V skladu s sklepi skupščine in s programom za to leto pa bomo v drugi polovici aprila pripravili dva seminarja za delegate in delegacije krajevnih skupnosti v zborih občinske skupščine in en seminar za delegate in delegacije OZD v zborih občinske skupščine.

Pripravljamo pa še razgovor za okroglo mizo in iskri pri kakem drugem klubu samoupravljalcev, da bi izmenjali izkušnje. Skratka, klub samoupravljalcev Jesenice dela s polno paro in o njem bomo še pisali. MM

25. SEJA SVETA KS JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Predsednik sveta krajevnih skupnosti Zdravko Smolej je v četrtek, 30. marca, sklical 25. redno sejo.

Po pregledu sklepov sprejetih na zadnji seji so obravnavali zaključni

račun, odnosno poročilo o finančnem poslovanju v letu 1977. Poročilo je bilo sprejeto brez pripomb. V nadaljevanju seje so pozitivno ocenili predvidljive aktivnosti, še posebej ker so bili na dan volitev 12. marca doseženi zelo dobri rezultati, ki jih ne bi mogli primerjati z rezultati volitev v prejšnjih mandatnih dobah.

Predsednik komisije za gospodarska in komunalna vprašanja Niko Praprotnik je poročal o stanju na področju komunalne dejavnosti in povedal, da še vedno niso zbrani vsi predračuni za urejanje in asfaltiranje cest, ki so v izdelavi pri komunalnem podjetju Kovinar Jesenice. Povedal je tudi, da so pred dnevi sestali krajani na Dobravski ulici in se dogovorili o nekaterih pomembnih zadevah pri urejanju te ulice, še posebej, ker so v teku dela pri izgradnji zbiralnika (kolektorja). Podoben razgovor naj bi opravili v prihodnjem tednu tudi z občani na Strelski in Travnovi ulici. Da bi pospešili in dosegli večjo aktivnost pri urejanju komunalnih vprašanj v KS, bo potrebno sodelovanje s predstavniki samoupravne komunalne skupnosti na Jesenicah.

Svetu KS je bila posredovana kratka informacija o stališčih kmetijske zemljiške skupnosti Jesenice v zvezi z preusmeritvijo Pristave, kjer naj bi v prihodnje namenili več pozornosti pospeševanju kmetijstva na tem področju. V ta namen komisija za gospodarska in komunalna vprašanja organizira posvetovanje v domu na Pristavi v Javornem rovtu s predstavniki ustanov ter društev in družbenopolitičnih organizacij, ki na Pristavi prirejajo stalne ali občasne prireditve z namenom, da bi poiskali ustrezen prostor tudi za te prireditve.

V nadaljevanju seje so poslušali kratko poročilo o poteku zaključnih del na gradbišču otroškega vrtca. Biroju za urbanizem in stanovanjsko poslovanje bodo posredovali zahtevek, da pojasni kolikšna sredstva in za katera dela so doslej uporabljena pri urejanju okolice otroškega vrtca. V sklepnem delu seje so odobrili denarni prispevek za izvedbo proslave 200-letnice prvega pristopa na Triglav.

V razpravi je bilo tudi pismo izvršnega sveta skupščine občine Jesenice, ki obravnava izvedbo očističnih akcij, ki so namenjene učinkovitemu urejanju okolja. Tajništvo krajevnih skupnosti bo o poteku te akcije v krajevni skupnosti izvršnemu svetu skupščine občine Jesenice posredovalo poročilo z ustreznimi problematiko in predlogi, kako bi stanje izboljšali.

Obravnavali so še nekatera kadrovska vprašanja, o čemer pa bo tekle beseda tudi na ponedeljkovi skupni seji koordinacijskega odbora za kadrovska vprašanja in izvršnega odbora krajevnih organizacij SZDL.

Z NOVIM ŠOLSKIM LETOM ŠTIRJE RAZREDI NA PLAVŽU

Občani jeseniške občine so se na referendumu leta 1976 z veliko večino odločili za samoprisepek, s katerim sedaj že gradijo šolski center na Plavžu. Gradnja objekta je sedaj v četrti fazi, stavba za prvo, to je nižjo stopnjo osnovne šole, oziroma za učence do 4. razreda, je že pod streho, vzporedno pa tečejo pripravljala dela tudi za drugo fazo.

Na gradbišču sedaj dela od 70 do 80 delavcev. Groba instalacija vodo-voda je že položena, prav tako tudi groba instalacija centralne kurjave, razvod elektrike delajo vzporedno z gradnjo betonaže. V temeljni organizaciji združenega dela stanovanjske in visoke gradnje na Jesenicah pravijo, da bo prva faza zaključena do začetka novega šolskega leta. Vsi mizarski izdelki so prav tako že gotovi in že čakajo v delavnici, tako da bo tudi zapiranje stavbe lahko nemoteno potekalo.

Druga faza gradnje, to je objekt

za višjo stopnjo osnovne šole, vrtec ter telovadnica z bazenom pa naj bi bila gotova prihodnje leto, do začetka šolskega leta.

Objekt, ki ga sedaj gradijo, ima zaklonske za 400 oseb, večnamenski prostor, 20 učilnic, razdelilno kuhinjo ter sanitarije. Doslej so naredili za 22 milijonov del. Prva faza pa naj bi predvidoma veljala brez opreme 35 milijonov dinarjev. Doslej so že izkopali armature ter 18.000 kub. metrov opaža, oziroma opravili približno toliko del, kot za dve in pol stolpnici, takšni, kot je na primer tista, v kateri je vrtec na Plavžu.

Investitor gradnje je občinska izobraževalna skupnost Jesenice, ki je dobila tudi bančni kredit, tako da lahko gradnja nemoteno poteka.

Občani bodo plačevali samoprisepek pet let, gradnja pa bo končana v treh letih, kredit pa bodo potem vračali s sredstvi samoprisepevka. Rk

DEJAVNOST DRUŠTVA UPOKOJENCEV JAVORNIK – KOROŠKA BELA

Prizadevanost za kulturno življenje upokojencev tudi v zimskem času ni zamrla. 22. januarja je gostovala v domu upokojencev na Javorniku že četrta godba na pihala DPD Svoboda Hrušica, pod vodstvom Stefana Prežljaka. Godbeniki so zaigrali pred več kot 120 poslušalci dvonajst skladb, ki so navdušile navzoče in so pri venčku slovenskih narodnih tudi sami pomagali prepevati.

Tudi Prešernov dan v februarju smo počastili s kulturnim programom, ki so ga izvedli člani recitatorskega krožka osnovne šole Koroška Bela, ki radi sodelujejo z nami ob raznih proslavah. Letošnja proslava je bila povezana s stoletnico Župančičevega rojstva, kar je v svojem govoru zelo posrečeno povežala vodja šolskega recitatorskega krožka Majda Malenškova. Domači pevski zbor pod vodstvom Jaka Vebra je izpopolnil program še z umetnimi in narodnimi pesmimi.

V marcu je nekaj žena praznovalo svoj praznik v domu, nekaj tovarišic pa se je podalo na izlet v Mirno — obisk tovarne Dane in Sevnice — ogled tovarne Lisca. Izlet je bil dobro organiziran in zelo zanimiv. Tako smo poleg ogleda same proizvodnje žganih in brezalkoholnih pijač, oziroma sokov, zvedele tudi, da se je tovarna Dana, ki zaposluje danes okrog 160 delavcev, med katerimi je 36 % žena, razvila iz povojne male žganjarne s petimi delavci.

S posebnim vlakom, ki ga je prav ta namen organiziral TTG in v katerem je bilo iz vse Slovenije — 150 žensk z izjemo sprevednika in vodiča — smo se pripeljale v Sevnico. Ogledale smo si tovarno Lisca, po izdelkih kopalk, kravati in ženskega perila — s preko 650 zaposlenimi, med katerimi je okrog 45 % žensk.

Sledilo je kosilo v hotelu Ajdovec, popoldne pa po želji ogled Lutrove kleti in starega gradu, ki je le delno oskrbovan. Ostalo popoldne smo preživeli v dobrem razpoloženju ob igranju sevnškega ansambla, nakar pa smo se spet z vlakom odpeljale do Ljubljane, nato pa vsaka v svojo smer.

Javorničanke smo se vrstile še pravočasno, tako, da smo se v domu srečale še z ostalimi članicami, ki niso odšle na izlet. V domu so bile

PRVA SKUPNA IN PRVE LOČENE SEJE VSEH TREH ZBOROV SKUPŠČINE OBČINE V NOVM MANDATNEM OBDOBJU

V sredo, 12. aprila, dosedanji predsednik skupščine občine Jesenice Slavko Osredkar sklicuje prvo skupno, konstituantno sejo vseh treh zborov skupščine občine Jesenice v novem mandatnem obdobju. Na njej bodo izvolili organe skupščine, izvolili skupino delegatov, ki bo delegirala delegate na sejo zbora občin skupščine SR Slovenije, glasovali o listi kandidatov za člane predsedstva SR Slovenije in volili delegate iz SR Slovenije za zvezni zbor skupščine SFR Jugoslavije.

Skupni seji bodo sledile ločene seje zbora združenega dela, zbora krajevnih skupnosti in družbenopolitičnega zbora, ki jih sklicujejo dosedanji podpredsednik Janko Sodja in predsednik Franc Žerjav in Teodor Kreuzer. Na ločenih sejah bodo izvolili predsednike in podpredsednike zborov. Na seji zbora združenega dela bodo oblikovali tudi skupine za delegiranje delegatov v zbor združenega dela SR Slovenije, na seji družbenopolitičnega zbora pa bodo glasovali še o izvolitvi delegatov v družbenopolitični zbor skupščine SR Slovenije.

Pogled na Plavž z Žerjavca

KULTURA SESTAVNI DEL SUBJEKTIVNEGA FAKTORJA SOCIALISTIČNE DRUŽBE

(Nadaljevanje s 1. strani)

DELEGATSKI SISTEM

Že takoj na začetku moramo reči, da se je delegatski sistem v tem prvem delegatskem obdobju uveljavil kot ogrožje našega političnega sistema, prek katerega delavski razred in vsi delovni ljudje izražajo svoje interese, mnenja in uveljavljajo svoj odločen vpliv pri dogovarjanju in odločanju. Če poudarjamo, da se je uveljavil, s tem seveda še ne trdimo, da je zaživel v vsej svoji vsebinski razsežnosti. Srečevali smo se s številnimi slabostmi in odstopanji in nemalokrat so delegati prihajali na seje kot nekdanji odborniki, ne da bi predhodno vsaj o pomembnejšem gradivu razpravljali v svoji bazi, mnogokrat to niso opravili niti v svoji delegaciji, še manj pa je bilo primerov, da bi po sejah delegati prinašali dogovorjeno vsebino med svoje volilce in se zanj tudi zavzemali, kar sodi v področje odgovornosti delegatov. Kljub temu pa moramo reči, da danes o kulturi, njeni vsebinski zasnovi in o njeni vlogi v samoupravni socialistični družbi razpravljajo mnogo več delovnih ljudi in občanov kot je bilo to pred uvedbo delegatskega sistema, ko so bili programi, oziroma programske zasnove in sploh kulturna politika izključno prepuščeni samim izvajalcem kulture.

Seveda pa ne moremo in ne smemo krivde za vse to nalagati izključno delegacijam in delegatom ali celo kulturni skupnosti kot taki, kar se v naši praksi nemalokrat dogaja. To ni niti objektivno, niti marksistično, kajti delegatski sistem kot ogrožje političnega sistema bo zaživel v vsej svoji vsebinski žlahtnosti takrat, ko bodo vse subjektivne socialistične sile družbe z zvezo komunistov na čelu postale njegov organski del, ali kakor pravi Edvard Kardelj, faktor njegove zavesti. Te sile so bile doslej le preveč na obrobju delegatskega delovanja, ga običajno kritizirale, da se prepočasno uveljavljajo, niso se pa vključevale v njegovo delovanje. Prepričani smo, da bo drugo mandatno obdobje delegatsko konstituirane skupščine kulturne skupnosti kvalitativno hitreje napredovalo, saj smo pri zadnjih volitvah iz splošnih v večini primerov prešli na posebne delegacije, razen tega pa je prav to vprašanje osrednja tema v zvezi komunistov, ki bo nedvomno na kongresih, ki so pred nami dala neposredne idejne in politične naloge za hitrejši nadaljnji razvoj političnega sistema socialističnega samoupravljanja.

SVOBODNA MENJAVA DELA

Tesno s tem vprašanjem se povezuje vprašanje svobodne menjave dela, oziroma koliko smo uspeli v tem, da bi delavci v kulturi svoje delo valorizirali glede na to, koliko smo prispevali k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti vsega družbenega dela in k razvoju družbe kot celote. Uveljavljanje načela svobodne menjave dela, to je dogovarjanje in sporazumevanje z delavci v materialni proizvodnji in z drugimi delavci, ki ustvarjajo prihodek se, kakor tudi delegatski sistem nam sploh, tesno povezuje s korenitimi spremembami v razumevanju kulture ter njenega položaja in vloge v družbenem delu, s prebujenostjo in razvitostjo kulturnih potreb in interesov ter kulturne tvorčnosti delovnih ljudi, oziroma na kratko z razvitostjo kulturnih interesov in končno tudi, kar je najbolj pomembno, z razvitostjo dohodkovnih odnosov v temeljnih organizacijah združenega dela. Kajti dejstvo je, da se delavci v materialni proizvodnji lahko dogovarjajo in sporazumevajo z delavci v kulturi o programih in valorizaciji teh programov le, če so resnično gospodarji svojega dela in rezultatov dela, oziroma sredstev, ki jih ustvarjajo, poleg seveda razvitosti interesov za kulturo. Prav tu pa v našem družbenem razvoju zaostajamo. Zato kritika, da so interesne skupnosti krive za prepočasno uveljavljanje svobodne menjave dela ni sprejemljiva, ker gre pri tem za dolgoročen proces in široko odgovornost vseh subjektivnih socialističnih sil in krivda kulturne skupnosti kot sestavnega dela subjektivnih socialističnih sil je tolikšna, kakršna je krivda tudi ostalih subjektivnih dejavnikov. Seveda so nekatera interesna področja dosegla še primerno stopnjo dogovarjanja in sporazumevanja pri svobodni menjavi dela, na primer zdravstvene skupnosti, kjer pa je tudi interes delavcev mnogo bolj razvit in prisoten, kakor, na primer, v kulturi.

Kljub temu, da smo dosegli tako na področju uveljavljanja delegatskega sistema, kakor tudi pri svobodni menjavi dela določeni napredek, pa se vendarle še v mnogih sredinah obravnava kultura po sta-

rem, kot združba nekih entuziastov, zanesenjakov, ki si prosti čas izpopolnjujejo z različnimi kulturnimi dejavnostmi, ali kakor celo nekateri pravijo hobiji, ne pa kot sestavni del združenega dela, kakor nas opredeljujejo ustava in zakon o združenem delu. Čeprav ustava tako opredeljuje vlogo in naloge kulture v samoupravni socialistični družbi, pa vendarle se naša skupščina na področju kulture zelo počasi uveljavlja kot enakovreden zbor skupščine občine. Vendarle ne po naši krivdi, temveč predvsem zaradi takega razumevanja kulture kakor smo omenili. To ilustrira tudi dejstvo, da je trajalo kar sedem mesecev od sklepanja o osnutku samoupravnega sporazuma o združevanju sredstev za izgradnjo novega osrednjega delavskega kulturnega doma na Jesenicah v naši skupščini, pa do trenutka, da je osnutek prišel na dnevni red zbora združenega dela skupščine občine Jesenice in še to po dveh delegatskih intervencijah.

ENAKOMERNOST IN CELOVITOST RAZVOJA

Vprašanje, ki ga velja poudariti ob tej priliki je tudi vprašanje enakomernega in celovitega razvoja naše družbe. Kajti tu kritično opazujemo pa tudi opozarjamo, da se nekatera interesna področja hitreje razvijajo od drugih in že izredno pomembno presegajo republiška poprečja pa tudi srednjeročne cilje. Seveda je zato tudi njihova stopnja rasti večja, oziroma je višja stopnja prispevka delovnih ljudi. Ker je naš srednjeročni družbeni dogovor, da skupna in splošna poraba morata zaostajati za rastjo družbenega proizvoda, kar v globalu tudi drži, zato zaradi takih odstopanj seveda morajo nekateri interesne skupnosti, med drugim tudi naša, zaostajati za rastjo. Ob tem velja še poudariti dejstvo, da se naša kulturna skupnost strogo drži dogovora na republiški konferenci SZDL, namreč, da se v redno prispevno stopnjo, ki jo plačujejo delovni ljudje ne vključuje razširjena reprodukcija, to je novogradnje in modernizacija, temveč da naj se za to dosega z delovnimi ljudmi posebni dogovori, oziroma sporazumi. Tega pa se ne držijo vse interesne skupnosti in ravno zato prihaja do velikih razvojnih odstopanj, to je zaostajanje enega področja zaradi hitrejšega razvoja drugega, čeprav smo v vseh naših političnih dokumentih proklamirali, da se bomo zavzemali za celovit razvoj družbe. V tej celovitosti pa nedvomno kultura, kot sestavni del združenega dela, zahteva drugačen odnos in drugačno obravnavo. Vse to pa le dokazuje prejšnjo ugotovitev, namreč, da bo potrebnih še veliko prizadevanj za pravilno razumevanje vloge in nalog kulture v samoupravni socialistični družbi.

KULTURA SUBJEKTIVNI FAKTOR SOCIALISTIČNE DRUŽBE

Za tako stanje in spreminjanje takega stanja pa nosijo neposredno odgovornost tudi izvajalci občinskega programa kulturne skupnosti kot sestavni del subjektivnega faktorja socialistične družbe, pod katerim razumevamo ne samo zvezo komunistov in ostale družbenopolitične organizacije, kot so socialistična zveza delovnega ljudstva, sindikati, zveza sindikatov in drugi, ampak tudi vse tiste družbene organizacije, ki imajo svoj interes in vpliv v družbenih odnosih in, ki na različne načine vplivajo na družbeno zavest in na reševanje družbenih problemov. K subjektivnemu faktorju zatorej sodijo tudi državni organi, znanost, strokovne službe in vsi drugi organizirani faktorji idejnega, političnega, strokovnega, materialnega, znanstvenega in kulturnega ustvarjanja. Tak položaj kulture v naši samoupravni socialistični družbi je opredelila ustava iz leta 1974, ki pravi, da je kultura, poleg vzgoje in izobraževanja ter znanosti, bistven dejavnik razvoja socialistične družbe, večje produktivnosti dela, razvoja ustvarjalnih sil ljudi in vsestranskega razvoja osebnosti, humaniziranja socialističnih samoupravnih odnosov in splošnega napredka družbe. V kratkih besedah bi lahko rekli, da mora biti naša kulturna politika in celotno kulturno delovanje in snovanje uprto k tem ciljem, to je na dviganje družbene zavesti delovnih ljudi in občanov ter na uresničevanje novih družbeno-ekonomskih odnosov, oziroma na uresničevanje oblasti delavskega razreda in vseh delovnih ljudi.

Čeprav smo tako v izvršnem odboru kakor tudi v skupščini kulturne skupnosti v tem mandatnem obdobju mnogokrat poudarjali tako usmeritev kulture in to opredeljevali tudi v naših programskih zasnovah, moramo kritično in samokritično priznati, da so programske zasnove velikega dela izvajalcev kulturnega

programa še precej odmaknjene od teh nalog in ciljev.

Doslej smo zelo nedvoumno v naših programskih zasnovah poudarjali, da kultura za nas mora pomeniti bitko za osvoboditev človeka in dela, bitko za vedno višjo stopnjo družbeno-ekonomskih odnosov. To pa pomeni povečevati možnosti za bogatejšo gneto in duhovno življenje, kar pomaga ustvarjati najširše možnosti za vsestranski razvoj družbenih dejavnosti in za ustvarjalne možnosti delovnih ljudi v družbenih dejavnostih. Ravno zaradi take vloge in nalog kulture, si pridobivamo sredstva za svojo dejavnost na osnovi svobodne menjave dela in sicer zato, da poudarim še enkrat, ker s svojo dejavnostjo prispevamo, oziroma moramo prispevati k ustvarjanju nove vrednosti v materialni proizvodnji, k povečanju produktivnosti vsega družbenega dela in k razvoju družbe kot celote. Mislim, da ni potrebno posebej poudarjati, da danes lahko le osveščen in razgledan delavski razred z visoko stopnjo družbene zavesti obvladuje modernno tehnologijo in uresničuje svoj položaj kot nosilec oblasti v našem socialističnem samoupravljanju. In ravno te kvalitete z našo dejavnostjo moramo razvijati, dvigati in pospeševati. Zato smo doslej nenehno ponavljali, da naša programska dejavnost mora postati dejavnik kulturnega osvoboditve in socialnega osvoboditve delovnih ljudi, da mora biti dejavnik hitrejšega prebujanja kulturnih potreb in interesov delovnih ljudi. Ravno zato smo doslej nenehno ponavljali, da je treba hitreje uveljavljati samoupravni položaj delavcev — neposrednih proizvajalcev v kulturni politiki, ker smo v tem videli jamstvo za hitrejšo uveljavljanje kulture kot sestavine združenega dela.

KOLIČINSKO PRESEGAMO, VSEBINSKO ZAOSTAJAMO

Če poskušamo sedaj iz teh vidikov ocenjevati in oceniti lanskoletno dejavnost izvajalcev kulturnega programa, potem bomo videli, da se še precej naših programov odvijajo mimo teh nalog in ciljev. Čeprav smo količinsko lanskoletni program pomembno presegli, vsaj v večini primerov, pa moramo priznati za nekatera področja kvalitativno in vsebinsko stagnacijo. Še vedno je preveč primerov, da igramo, pojemo, muziciramo ali prirejamo različne programe zaradi programov samih, zaradi količinskega uresničevanja programov in s tem pridobivanja družbenih sredstev, ne pa zaradi spreminjanja družbenih odnosov, dviganja zavesti, razgledanosti, humaniziranja samoupravljanja, spodbujanja vedežljivosti in podobno. Seveda pa imamo tudi izjeme, kjer so revolucionarno spremenili svojo programsko dejavnost pa tudi sami izvajalci se mnogokje vsak dan bolj zavedajo, da s svojo dejavnostjo predstavljajo pomemben faktor v našem samoupravnem socialističnem razvoju. Kajti danes kulturni izvajalci — igralci, pevci, glasbeniki, likovniki, knjižničarji in drugi, ne morejo biti samo prenašalci in izvajalci kulturnih dobrin, če se tako izrazim, ampak tudi kulturni animatorji, kulturni aktivnosti v okolju, kjer živijo in delajo, živo in aktivno vključeni v delegatski sistem. To pa hkrati pomeni, da se bomo tudi sami izvajalci kulturnega programa morali usposabljeni za tako svojo vlogo v naši samoupravni socialistični družbi.

Pri ocenjevanju izvedenega programa v lanskem letu se moramo ob nekaterih kazalcih resno zamisliti in tvorno iskati potov za hitrejši nadaljnji razvoj. Če se z nekaj besedami zadržimo samo pri knjižničarski dejavnosti, ki jo zaradi svoje izrazitosti, množičnosti in pomembnosti pri kulturnem osvoboditvi, razgledanosti itd., uvrščamo na prvo mesto, potem moramo priznati, da je to še vedno izključno domena knjižničarjev, ki moramo priznati, tudi niso opravili vsega, ne pa tudi akcijska naloga vseh kulturnih dejavnikov in organizacij. Vsi bi morali biti aginatorji in pospeševalci dobrega branja. Seveda pa bo potrebno še mnogo kaj postoriti, da knjigo približamo delavcem in vsem delovnim ljudem. Naj ponovimo že večkrat izražene zahteve, da bo potrebno s pomočjo knjižnice prodreti v delovne organizacije, v krajevne skupnosti, ki še nimajo svojih knjižnic, da bo potrebno uvesti kroženje knjižnega fonda iz centralne v podružnične podružnične knjižnice, da bo potrebno z literarnimi večeri in drugimi oblikami dela bolj učinkovito propagirati knjigo in dvigati bralno kulturo. Ponavljamo pa še enkrat, da to ni samo stvar knjižničarjev, čeprav bi morali biti prvi pobudniki za to, temveč vseh kulturnih dejavnikov in organizacij.

Poudariti moramo, da je nedvomno bralna kultura med občani

LIKOVNE NOVICE

DOLIKOVCI KOLEKTIVNO RAZSTAVLJAJO V LIKOVNEM SALONU RUŠE

Nocoj, 6. aprila, bodo v likovnem salonu v Rušah s koncertom na harmoniki Cvetka Remška, odprli kolektivno razstavo likovnih del članov likovnega kluba DOLIK pri DPD Svoboda Tone Čufar Jesenice. V Rušah se predstavlja 17 dolikovcev s 33 likovnimi deli, ki jih je za razstavo izbral umetnostni zgodovinar in likovni kritik Cene Avguštin, in sicer: Janez AMBROŽIČ (2), Rudolf ARH (2), Franc BERCE (2), Branko ČUŠIN (2), Jože DAKŠKOFER (1), Franc DOLINŠEK (3), Nika HAFNER (1), Janko KOROŠEC (3), Zdravko KOTNIK (1), Janez KOZAMERNIK (1), Franc KREUZER (2), Pavel LUŽNIK (3), Tine MARKEŽ (2), Miro PENGAL (1), Tone TOMAZIN (3), Cveto VELIKAJNE (1) in Tomaž ŽELEZNİK (3).

LIKOVNA DELA BONIJA ČEHA V ŠIVČEVI HIŠI V RADOVLJICI

Akademski slikar BOHI ČEH te dni razstavlja svoje slike v akrilni tehniki, grafiko in malo plastiko v Šivčevi hiši v Radovljici. To je njegova že druga samostojna razstava v radovljski občini, medtem ko je kolektivno razstavljal že v različnih krajih ožje in širše domovine pa tudi v zamejstvu. Razstava v Radovljici je odprta vsak dan do 23. aprila.

Jeseniške občine na mnogo višji stopnji kot jo prikazuje statistika v poročilu. Tu moramo omeniti zelo masovno gibanje za Finžgarjevo bralno značko, ki ga izvajajo naše šole, nadalje obvezno čtivo, kar je nemalokrat tudi čtivo za starše šolo-obveznih otrok, nadalje lastne knjižnice, oziroma nakup knjig, prodor darilnih knjig. Prešernova knjižna zbirka in končno tudi prebiranje romanov, novel in podobno v dnevnem časopisu in revijah. Seštevek vsega tega nam nedvomno da mnogo bolj objektivno sliko nivoja bralne kulture v občini.

Podobno oceno bi lahko dali tudi na dramsko dejavnost, oziroma odnos naših občanov do te dejavnosti, kajti odnos do dramskih prireditev ne moremo meriti samo skozi odnos do predstav amaterskega gledališča Tone Čufar in ostalih dramskih družin v občini, temveč tudi skozi odnos do dramskih prireditev na televiziji in radiu in končno tudi skozi dejstvo, da naši občani tudi zahajajo na predstave v Ljubljano in drugam. Vse to pa seveda zahteva od naših izvajalcev mnogo več kritičnosti pri izboru programa pa tudi neprestane prizadevanja za kvalitativni dvig odrskega izraza. Ob vsem tem pa bomo morali začeti bolj korajžno uvajati tudi druge oblike odrskega izražanja, recitatorske večere, večere umetniške besede, predstavljajo domačih in svetovnih velikanov umetniške besede in podobno.

Mnogo več pozornosti kot doslej pa bomo seveda morali nameniti celotni amaterski tvornosti v občini. Kajti podatki v poročilu nam kažejo, da imamo v občini ogromno amaterske dejavnosti, ogromno amaterskih delavcev, ki jim je potrebna večja strokovna pomoč, da bi lahko šli v korak s kvalitativnimi zahtevami časa, pa tudi, da bi se hitreje vsebinsko preobrazili. To pa bo moč le, če se bo zveza kulturnih organizacij občine kadrovsko okrepila in začela bolj odgovorno in učinkovito izvajati svojo vlogo pri uresničevanju programa kulturnega delovanja v občini.

Na področju glasbene dejavnosti na eni strani beležimo velik kvalitativni napredek pa tudi vsebinsko obogatitev programske dejavnosti, na drugi pa veliko stagnacijo, kar se nedvomno povezuje s pomanjkanjem strokovnega kadra, čemur bo letos potrebno nameniti osnovno pozornost.

Najbolj kontinuiran razvoj pa tudi trajno kvalitativno rast beležimo na likovno-razstavnem področju, ki nedvomno pomeni pomemben dejavnik pri kulturno-estetski vzgoji delovnih ljudi in občanov, predvsem pa mladine, ki zelo pogosto obiskuje razstave.

Z veseljem tudi ugotavljamo, da se obisk v naših dveh kulturno zgodovinskih hišah, to je v Prešernovi in Finžgarjevi rojstni hiši iz leta v leto povečuje. Naša prizadevanja v prihodnje pa morajo biti usmerjena v to, da se tudi tehnični muzej železarne Jesenice postopno odpre za javnost, čeprav tudi že danes beleži zelo velik obisk organiziranih skupin. Manj smo lahko zadovoljni z ostalimi akcijami s področja varstva kulturne dediščine, prepočasno obnovo Liznekove domačije v Kranjski gori in z ostalimi akcijami, ki jih izvaja zavod za spomeniško varstvo Kranj na našem območju.

Pomemben napredek smo dosegli tudi na področju arhivske dejavnosti, ki jo za nas opravlja zgodovinski arhiv Ljubljana — enota Kranj, saj smo na Jesenicah usposobili arhivsko skladišče in uvedli dežurno službo.

V naši oceni ne moremo mimo ozičevanja kulturne dejavnosti na osnovnih šolah, oziroma snovanja prvih šolskih kulturnih društev, kjer z zelo obsežno in razgibano dejavnostjo nedvomno prednjači osnovna šola v Žirovnici, prepričani pa smo,

da se ji bodo v kratkem pridružile tudi ostale šole v jeseniški občini.

Prav gotovo pa največji deficit izkazuje na področju filmske vzgoje, kjer smo sicer poskušali s prvimi koraki, vendar to ni dovolj. S kino podjetjem Jesenice, ki bi na tem moral biti še kako zainteresiran, bo potrebno izdelati dolgoročni program filmske vzgoje, kajti s tovrstno kulturo se v občini ne moremo pohvaliti.

Izvršni odbor v svoji oceni ni zajel vseh področij ali se jih je samo dotaknil, poudaril je samo tista, ki so v bistvu najbolj pomembna v pogledu zadovoljevanja kulturnih potreb in interesov delovnih ljudi in občanov.

V poročilu je žal izpadlo celotno področje sodelovanja z zamejstvom, oziroma predvsem s Slovenci na avstrijskem Koroškem, ki ima že trajne oblike, kakor tudi sodelovanje z ostalimi bratskimi republikami in pokrajinami, še posebno pa s pobratanim Valjevom. Vse to je zajeto v številki nastopov, ni pa posebej poudarjeno, čeprav je sodelovanje dovolj pomembno. V prihodnje bo potrebno vse to še bolj poglobljati in sodelovanje razširiti tudi na Kanalsko dolino v Avstriji.

Ob sklepu pa še enkrat moramo poudariti, da vprašanje kulture v samoupravni socialistični družbi mora postati stvar vseh organiziranih socialističnih sil in da mora bolj učinkovito prodreti v sleherni temeljno organizacijo združenega dela in krajevno skupnost, ki se morajo začeti ukvarjati tudi s problemi ustvarjalnih možnosti in kulturnega življenja delovnih ljudi. Kulturno delovanje mora postati sestavina njihovih razvojnih programov, če hočemo in to moramo, da bo kultura postala del vsakodnevnega življenja delovnih ljudi in občanov, kar je njihova ustavna pravica in zato tudi dolžnost vseh organiziranih zavestnih socialističnih sil, da to zagotavljajo.

Sledila je živahna razprava v kateri so med drugim delegati kritizirali neodgovoren odnos zavoda za spomeniško varstvo Kranj do obveznosti, ki jih je prevzel v jeseniški občini. Poudarjeno pa je tudi bilo, da izvajalci kulturnega programa morajo pri programiranju svojega dela bolj upoštevati študijo o kulturnih potrebah in interesih, ki je bila narejena v občini.

V nadaljevanju so obravnavali in sklepali o finančnem poročilu in zaključnem računu kulturne skupnosti Jesenice za leto 1977, o valorizaciji osebnih dohodkov delavcev v kulturi, medtem, ko so razpravo o pripombah združenega dela in krajevnih skupnosti k dopolnilu samoupravnega sporazuma o temeljih plana kulturne skupnosti Jesenice in kulturne skupnosti Slovenije za obdobje 1976—1980 za leto 1978 preložili na eno prihodnjih sej, ker razprava še ni zaključena.

Sprejeli so tudi začasni sklep o konstituiranju nove skupščine kulturne skupnosti Jesenice, ki bo imela 54 delegatskih mest in sicer 36 v zboru uporabnikov (25 iz združenega dela in 11 iz krajevnih skupnosti) in 18 v zboru izvajalcev. Sklenili so tudi, da bo konstitutivna seja skupščine kulturne skupnosti Jesenice 20. aprila in določili dnevni red.

Ob sklepu zelo razgibane seje se je predsednik skupščine Miroslav Noč zahvalil vsem delegatom za tvorno sodelovanje in ocenil preteklo mandatno obdobje kot zelo uspešno, ki pa ob enem obvezuje novo skupščino, da še bolj pospeši razvoj samoupravnih socialističnih kulture v občini.

Dopisujte v Železarja

TONETU LONČNERJU V SLOVO

njegova šola marksizma, posebno še v razpravah z Viktorjem Stražišarjem, Tonetom Čufarjem, Vencijem Perkrom, Slavkom Sračevićem in njegovo ženo Angelco, Ivanom, Danijem in Jožem Pesjakom in mnogimi drugi komunisti in revolucionarnimi delavci. Želja po znanju in spoznanju novega ga je vodila v knjižnico Delavskega doma, kjer si je izposojal knjige z marksistično vsebino in o njih razpravljali s prijatelji in sodelavci. Tako je Tonček Lončar krepil svojo napredno revolucionarno borbena misel in jo širil med delavce z osebno prepričanostjo, da mora zmagati boj delavskih množic za pravičnejši družbeni red.

Po dolgotrajni bolezni se je ustavilo srce prvoborca in revolucionarja Antona Lončarja-Tončka s partizanskim imenom Zoro. Njegovo trdo življenje in revolucionarno borbena pot je prekinila neizprosna smrt v petek, 17. marca 1978 v Domžalah, kjer je Tonček Lončar z ženo Angelco živel in aktivno družbeno-politično deloval dvajset let.

Anton Lončar se je rodil na Jesenicah 3. januarja 1912. leta. Očetu Tomažu in mami Franciški se je rodilo sedem otrok. Številna delavska družina je stanovala pri Mencingerju v eni sobi. Oče edini rednik družine je delal v tovarni, v hladni valjarni na Savi.

Po štirirazredni osnovni šoli je Tončka sprejel v ukčevljar Andrej Šmid. Po opravljeni učni dobi pa zanj ni bilo zaposlitve. Pomanjkanje v družini je sililo petnajstletnega dečka, da se je zaposlil v tovarni. Njegova prva zaposlitev je bila »na placu«, kjer je opravljal raznovrstna težka dela za skop zaslužek.

Kot vajenec, brezposelni čevljar in delavec tovarne, je spoznal krivice, ki jih trpi delavstvo, trpljenje in nujnost boja delavskega razreda za izboljšanje socialnih razmer in odpravo izkoriščanja. Zaradi naprednih idej in »prevratniških misli« Anton Lončar ni bil sprejet v obrat, bil je »tardeč« in »Jelenovec«, te delavce pa je KID še posebno zavračala in jih pri »redukcijskih« s praznimi izgovori odslavljal.

Po naravi je bil Tonček Lončar veseljak, družaben, zelo rad je pel, plesal, se udeleževal izletov in prireditev, ki jih je organizirala SMRJ in jeseniška Svoboda. Najraje in največkrat se je zadrževal v Delavskem domu na Jesenicah. Kot član šahovske sekcije je sklepal trdna prijateljstva s komunisti in revolucionarji in to je bila

Leta 1938 je bil sprejet v komunistično partijo Slovenije. Ob okupaciji se je vključil v odbor OF, kjer je skupaj s Tonetom Ričkom, Mici Hafner in Rozko Oblak deloval po navodilih partije in čakal na njen poziv za odhod v partizane. 15. decembra 1941. leta je bil vključen v grupo, ki je vodila znano decembrsko vstajo. V partizanih je Tonček Lončar prevzel ime Zoro, ki je simboliziral njegov upor zoper krivice in izkoriščanje ter boj za svobodo in pravico delovnega človeka.

Njegovo revolucionarno delovanje ni ostalo prikrito okupatorju. Metode »povračilnih ukrepov« in svojo moč, da bi Tončka Lončarja-Zoroja zajeli, strli njegovo revolucionarno zavest in uničili njegove ideale o pravično urejeni in svobodni delavski skupnosti, so nemški okupatorji spomladi 1942. leta iznesli nad vso Lončarjevo družino in jo izselili v taborišče Wernfels pri Nürnbergu v Nemčiji, odkoder so se vrtnili šele po osvoboditvi 17. maja 1945. leta.

Razne dolžnosti in funkcije so Tončka Lončarja v svobodni domovini, njeni družbeni in materialni izgradnji vodile z Gorenjske na Reko in iz Reke v Domžale. Neprestani napori in brezkompromisni boji za svobodo delovnih ljudi in njihovo lepšo prihodnost, so izčrpali njegove sile.

Hitra in prezgodnja smrt je delavskemu razredu iztrgala predanega borca za njegovo lepšo bodočnost, ostal pa bo nanj svetel spomin, ki ga obujajo cilji in življenjska borbena pot Antona Lončarja-Tončka-Zoroja.

USPEL NASTOP MESARIČEVE V REPUBLIŠKI REPREZENTANCI

V Novi Gorici je bil v soboto in nedeljo 1. in 2. aprila peti TURNIR PRIJATELJSTVA v športni gimnastiki s sodelovanjem republiških reprezentanc mlajših mladincev in mladink iz Hrvatske, Bosne in Hercegovine, Slovenije in avtonomne pokrajine Vojvodine. V soboto je bilo tekmovalje v mnogoboju. Mladinci so tekmovali na šestih, mladinke na štirih orodjih. V nedeljo je bilo finalno tekmovalje v Kanalu za zmagovalce na posameznih orodjih. V finalnem tekmovalju se je pomerilo po pet najboljših na vsakem orodju iz tekmovalja v mnogoboju. Seštevek obeh ocen, iz mnogoboja in finala, je dal končno oceno za razvrstitev na posameznem orodju.

Vsaka reprezentanca je štela po šest tekmovalcev. Med dekleti je za Slovenijo prvi nastopila tudi Jeseničanka Lea Mesarič. Z uvrstitvijo na šesto mesto med 24. dekleti je dosegla doslej svoj največji uspeh. K ekipni zmagi Slovenije je prispevala velik delež z izrednimi nastopi na gredi in predvsem v parterni vaji. Slovenke so zmagale s prednostjo 8,60 točk pred Hrvatsko in za 15 točk pred ekipo Vojvodine. V posamični razvrstitvi je bila v mnogoboju najboljša Zagrebčanka Sonja Džurovič z oceno 36,90. Mesaričeva pa je zbrala 35,50 točk in se uvrstila na šesto mesto. Lanska državna prvakinja, Ljubljanka Rogljeva je bila druga.

Nepričakovan razplet tekmovalja se je pričel že s prvo disciplino, med nastopom tekmovalk Slovenije. Kot zadnja je nastopila Mesaričeva z novo vajo, z veliko novih plesnih elementov in predvsem z izredno lepo ritmično izvedbo. Bilo je takoj jasno, da je to najboljša vaja med Slovenkami. Pred njo sta že Rogljeva in Krumpakova prejeli oceno 9,20 točk, zato je bila ocena Mesaričeve 9,40 izreden uspeh. Ko je končala nastop v parterni vaji Zagrebčanka Sonja Džurovič, ki že dve leti pobira zlate kolajne v parterju na vseh tekmovaljih in prejela oceno 9,25 točk, je bilo na dani, da je novost v ritmiki in dinamiki v izvedbi Mesaričeve, prava poživitev parterne gimnastike med mladimi jugoslovanskimi dekleti. Tako se je v finalno tekmovalje uvrstila z lepo prednostjo 0,15 točke pred Džurovič.

Finale v parternih vajah je bil zares izreden in za nas Jeseničane zmagozladen. Džurovičeva je nastopila pred Jeseničanko in prejela za težko, predvsem akrobatsko vajo, visoko oceno 9,40 točk. Vendar to ni bilo dovolj za zmago. Mesaričeva je nastopila z veliko žara in volje, da pokaže predvsem lepoto gibanja in skladnost z glasbo, kar drugim močno primanjkuje. Ob koncu vaje je dvorana zabučala, še bolj pa, ko so sodnice pokazale oceno 9,70, kar je bila tudi najvišja ocena celotnega tekmovalja. Skupna ocena je bila 19,10 točk. Džurovičeva pa je bila druga z oceno 18,70 točk.

Tudi gred je orodje, ki Mesaričevi leži. Na sobotnem mnogoboju je vajo izvajala nekoliko nesigurno in je napravila tri manjše ravnotežne napake, kar jo je veljalo najmanj 0,30 točke, toda kljub temu je prejela 9,0 točk. To je bila peto oceno in ji je zagotovila nastop v finalu na gredi. Peto mesto je obdržala tudi ob koncu finala, kjer je prejela 9,15 točk.

Slabo pa je tekmovala na bradli, kjer je prejela zaradi težjega spodrsnjaja samo 8,50 točk in se na tem orodju uvrstila na deseto mesto. Na preskoku je bila enako. Nekoliko slaba drža nog in negotov doskok, sta dala oceno 8,60 točk in deseto mesto. Da si bo popravila ti dve orodji, bo morala še veliko delati za pridobitev moči v ramenskem obroču in v nogah.

Ob tem uspehu jeseniške gimnastike bi rad rekel še nekaj, kar zadeva vse nas, ki delamo z mladino in skrbimo za njen telesni razvoj. Mislim predvsem na pogoje dela. Ob zaprti telovadnici doma TVD Partizan in okrnjeni vadbi v telovadnici in trim kabinetu v ŽIC, je uvrstitev Jeseničanke med najboljše telovadke več kot samo športni rezultat. Vedeti je treba, da se mlade telovadke selijo vsak dan po razpoložljivih prostorih, da za silo izpolnijo predviden program vadbe, ki zahteva šest krat tedensko po dve do tri ure dnevnega trdega treninga.

Rad bi ob tem omenil tudi nekatere pripombe, ki jih kot trener večkrat slišim v zvezi z napornimi treningi deklet. Očitki, da taka vadba škodi uspehu v šoli, so povsem iz te zvitosti. Vsa dekleta, ki vadijo športno gimnastiko, dosegajo prav dober in odlični uspeh. Prav v tem letu, ko je vadbena najbolj neurejena še več časa, so tudi tiste, ki so imele še pred dvema in tremi leti samo dober uspeh, uspele svoja šolska spritevala pripeljati do pravih dobrih in tudi odličnih.

Tudi očitki, da športna gimnastika škodi telesnemu razvoju deklet, oziroma, da jim kvartir lep izgled, niso na mestu. Praksa kaže prav nasprotno. Sodoben način vadbe, ki daje glavni poudarek na pravilni in skladni rasti mišičja celotnega telesa, je danes vodilo celotnega sistemskega dela. Le-ta omogoča, da so danes telovadke hitre kot atletinje in v virtuozi v ritmičnem gibanju, ki je svojstveno samo ženskam. Sodobna športna gimnastika daje največji poudarek na skladnosti, ritmičnosti in lepoto gibanja. Za to je potrebna kar precejšnja mera znanja in inteligence, ki se pri mladih dekletih opazno razvija ob pravilni sistemske vadbi.

Zato menim, da bi se morali tudi na Jesenicah resneje pogovoriti o možnostih raz-

voja športne gimnastike z začetki v prvih razredih osnovne šole. Športno gimnastiko bi morali postaviti vzporedno z atletiko v prvo prioriteto in za to tudi izločiti zadostno število kadrov. Če se bodo otroci v prvih štirih razredih naučili nekaj osnovnih akrobatskih elementov kot so: premeti, prevrti (salte), stoje na rokah, preskoke prek orodja in podobno, bodo povsem drugače napredovali tudi pri drugih športih, ko se bodo zanje odločili tam nekje med desetim in štirinajstim letom.

Kaj neki bi škodovalo, če bi smučarji skakalci ali alpinisti, ali tudi hokejisti, znali vključiti v svojo vsakdanjo vadbo tudi elemente akrobatike in vse tisto, kar morajo telovadci delati vsak dan vse leto, brez sezonskih dolgih odmorov, da razvijajo moč, hitrost in orientacijo v prostem vrtenju v zraku. Če je fant ali dekle, ki želi postati košarkar ali odbojkar, vadij že kot prvošolček osnovne elemente gimnastike, bi imel veliko temeljnih prednosti za hiter razvoj in kvaliteten napredek v izbranem športu.

Vse te misli, ki sem jih navedel, naj bi nekoliko predramile vse tiste, ki mislijo, da je lahko vrhunski športnik na Jesenicah samo tisti, ki se podi, pa četudi neuspešno, za ploščico po ledu, pa še to samo pozimi, ko ni prevroče za napore vsakodnevne treninge.

REZULTATI TURNIRJA:

EKIPNA RAZVRSTITEV:
Mlajši mladinci: 1. Vojvodina 248,85 točk, 2. Slovenija 248,00 točk, 3. Hrvatska 229,70 točk.

MLAJŠE MLADINKE: 1. Slovenija 180,75 točk, 2. Hrvatska 172,15 točk, 3. Vojvodina 165,50 točk, 4. BiH 161,60 točk.

POSAMEZNO — ml. mladinci: 1. Duro Ninčević (Voj.) 52,15 točk, 2. Neven Markulin (Hrv.) 52,00 točk, 3. Roman Vodeb (Slov.) 51,55 točk.

POSAMEZNO — ml. mladinke: 1. Sonja Džurovič (Hrv.) 36,90 točk, 2. Nati Rogelj

(Slov.) 36,65 točk, 3. Breda Krumpak (Slov.) 36,40 točk, 4. Mateja Prudič (Slov.) 36,00 točk, 5. Dragana Došen (Voj.) 36,95 točk, 6. Lea Mesarič (Slov.) 35,50 točk.

FINALE NA POSAMEZNIH ORODJIH:
Ml. mladinci: konj z ročaji: 1. Duro Ninčević (Voj.) 17,40 točk; krogi: 1. R. Vodeb (Slov.) in D. Ničević (Voj.) 17,35 točk; preskok: 1. R. Božaković (Voj.) 17,875 točk; parter: 1. N. Markulin (Hrv.) 18,05 točk; Bradlja: 1. Gabor (Voj.) 17,05 točk; krog: 1. R. Vodeb (Slov.) 17,10 točk.

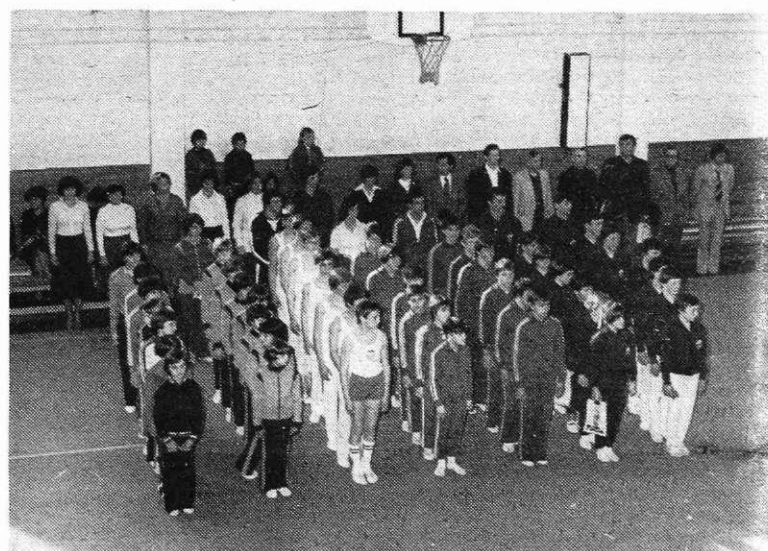
Ml. mladinke: preskok 1. Nati Rogelj (Slov.) in Sonja Džurovič (Hrv.) obe 18,275 točk; bradlja: 1. Mateja Prudič (Slov.) 18,75 točk (9,35 + 9,40); parter: 1. Lea Mesarič (Slov.) 19,10 točk (9,40 + 9,70); 2. Sonja Džurovič (Hrv.) 18,70 točk (9,25 + 9,40); 3. Dragana Došen (Voj.) 18,55 točk (9,20 + 9,35); gred: 1. Sonja Džurovič 18,45 točk (9,15 + 9,30); 5. Lea Mesarič 18,15 točk (9,0 + 9,15).

L. Mesarič

VABILO NA RAZSTAVO

Vabimo na otvoritev in ogled medklubske foto razstave fotoamaterjev iz Jesenic in Beljaka, ki bo jutri v petek, 7. aprila, ob 19. uri v mali dvorani Delavskega doma na Jesenicah. Razstava bo odprta vsak dan od 8. do 14. aprila, od 10. do 12. in od 16. do 19. ure.

Foto klub Andrej Prešeren Jesenice

Ob otvoritvi petega turnirja prijateljstva

KOLEDAR PLANINSKO ALPINISTIČNIH OBLETNIC V MESECU APRILU

Sredi načrtnih in izredno razgibanih priprav za jubilejno leto Triglava (26. avgusta 1778 — 26. avgusta 1978) in drugih pomembnih planinskih obletnic in se prav posebej na našo VII. JAH, ki se namerava drugo leto (1979) povzpeti na »tretji zemeljski pol«, »strehu sveta« 8.848 m visoki Mount Everest, je vrh našega alpinizma koristno izkoristil koledarsko zimo od 21. XII. 1977 do 21. III. 1978. Preplezanih in ukročenih je bilo doma in v inozemstvu veliko število v sneg zametanih in v led okovanih sten in smeri, ki so zahtevale veliko mero znanja, poguma in izurjenosti.

Elita naših plezalcev in alpinistov, starejših asov in gadov, ki so uspevali in zmagali že v ameriškkih Kordiljerah in Andih, v gorah Kavkaza, Hindukuša, Pamirja in Himalaje je torej dobro pripravljena na visoki, najvišji skok našega alpinizma. Številni mladi, nikakor nočejo spati na lovorikah svojih predhodnikov, vztrajno in nezadržano silijo v osrednje tudi tam, kjer je to resnično težko in nevarno. Odločili so se, da bodo obogatili z izkušnjami, kondicijo in znanjem ter z mladostnim poletom dostojno in častno reprezentirali visoko raven našega vrhunskega alpinizma tudi v snegovih, monsumih, višinah in strminah Everestu.

3. aprila leta 1912 se je na Stolu smrtno onesrečil prof. dr. Josip Cerh, vodilni Drenovec.

6. aprila leta 1944 so partizani razobesili veliko slovensko zastavo na Studorju.

V dneh od 7. do 11. aprila 1955 je bila prvič pozimi preplezana Prusik-Szalayeva smer v severni steni Triglava, ki je ena izmed najdaljših in najtežjih smeri v Triglavu.

8. aprila 1901 je bila v Rušah ustanovljena IX. samostojna podružnica slovenskega planinskega društva.

10. aprila leta 1935 je umrl dr. Henrik Tuma, idejni vodja TK Skala in ustanovitelj socialistično usmerjene planinske organizacije Društva prijateljev prirode, ki je bil izrazit samohodec in eden izmed odličnih poznavalcev našega planinskega sveta.

19. aprila 1903 je bilo ustanovljeno slovensko planinsko društvo na Jesenicah za ves tedanjí kranjskogorski okraj z 99 člani.

20. aprila 1975 je snežni pršni plaz na Vršiču delno uničil novi Tičarjev dom.

V noči med 22. in 23. aprilom leta 1944 je sabotažna skupina Vojkove brigade uničila zalogo bencina v Postojnski jami.

23. aprila 1933 je bilo ustanovljeno 42. planinsko društvo v Ratečah.

24. aprila leta 1871 se je Anton Tožbar, Spik spopadel z medvedom v Belem potoku pod Kržiškimi podi, ranjeni medved mu je odgriznil spodnjo celjust z jezikom vred, tak siromak je živel še polnih dvajset let, ko ga je smreka ubila 24. XII. 1891. leta.

30. aprila 1943 sta pogorela Rožlekov dom na Begunjščici in Valvasorjev dom pod Stolum.

KLUB LITERATOV SNUJE

V renesančni dvorani mestne hiše v Kranju, se je na večer 30. marca zgrnilo veliko mladih ljudi, pa tudi nekaj starejših. Prišli so iz vse Gorenjske in celo iz Novega mesta. Mala dvorana je komaj sprejela vse navzoče, ki so z zanimanjem poslušali svoje vrstnike — literate.

Mladi pesniki in pisatelji so se predstavili s svojimi še neobjavljenimi deli ob spremljavi kitare. Vzdušje je bilo prijetno, avtorji so

pričarali med poslušalce svoj intimni svet iz polj, gozdov, delovnega okolja, ulic...

Ob zaključku je predstavnik ZKO podelil plaketo in priznanje klubu literatov pri občinski konferenci ZSMS Kranj, ki je s svojim pridnim delom v poljih dveh mesecev vključilo 50 članov.

Srečanja »Naša beseda 78« se je udeležilo tudi nekaj mladih literatov z Jesenic. Tomaz Iskra

PRIZNANJE NAJBOLJŠIM V AKCIJI »LEPE ROŽE IN OKOLICA«

Turistično društvo Jesenice je na občnem zboru, 24. marca izročilo posebna priznanja za izredno prizadevanje v lanskeoletni akciji lepe rože in okolica naslednjim:

Kolektivna: TOZD valjarna Bela, komunalno podjetje Kovinar Jesenice, Društvo upokojencev Javornik — Koroška Bela in društvo upokojencev Jesenice.

Posameznikom: Nataša Torkar Kovinar Jesenice, Tereziya Ramuš, Hrušica 15, Jožefa Robič Hrušica 14, Tončka Posušen Hrušica 41, Ivanka Lorenčič Hrušica, Maks Klinar Hrušica 23, Vera Kobentar Hrušica 13, Jožefa Bizjak Hrušica 25, Štefka Klinar Hrušica 20, Ivana Klinar Hrušica 27, Beti Zajc Hrušica 45, Angela Hrovatin Hrušica 45, Božo Podpac cesta pod Mirco, Pavla Rupnik Kosova 3, Jerca Razinger Rogljeva 1, Anton Debevc C. Tavčarja 1, Alojzija Skube C. Tavčarja 7, Francka Slabe Tavčarjeva 17, Anica Sedej, C. M. Tita 97, Rozi Dolinšek Podmežaklja, Ivanka Piberčnik C. M. Tita 76 a, Draga Pogačar Tomšičeva 47, Karla Dolenc Tomšičeva 49, Ivica Čuk Tomšičeva 43, Marjan Beg C. Talcev 1 Koroška Bela, Ana Lojnšek V. Svetina 3 a Koroška Bela, Milka Mesec c. 1. maja 46, Ernest Balek c. 1. maja 39, Danica Rajaković c. 1. maja 35, Milka Kežar c. 1. maja 41, Franc Dolinar H. Verdika 25, Mira Pristov Čopova, Ivan Čelesnik Podmežaklja, Karlo Markovič Dobrava 151, Jože Ogrin Dobrava 153, Martina Obed Dobrava 145, Antonija Sever Dobrava 143, Tatjana Srpič Dobrava 150, Zalka Hašinovič Dobrava 160, Gostilna Lasan Kočna, Danica Drstvenšek Kočna 18, Justina Ertl Kočna 12, Reza Črnivec Kočna 1, Fani Turk Lipce 5, Franc Ravnihar Lipce 7 a, Franc Podlipnik Javorniško nabrežje 3, Miloška Koraš Javorniško nabrežje 16, Alojz Brnetič C. M. Tita 4 a, Cilka Klinar, Strejska 9, Rozka Divjak Bokalova 9, Tončka Ažman Savska Javornik, Franc Olah Udar na 11 Javornik.

Ta akcija se bo letos že deveto leto nadaljevala, zato turistično društvo Jesenice ob tej priliki poziva na dober odziv tudi letos.

JUDO

GORENJSKO PRVENSTVO PIONIRJEV

V Kranju je bilo 3. aprila prvenstvo pionirjev Gorenjske v judu, ki je bilo hkrati kvalifikacijsko tekmovalje za republiško prvenstvo, ki bo 15. in 16. aprila v Lendavi.

Na gorenjskem prvenstvu je nastopilo tudi pet judoistov TVD Partizan z Jesenic, ki so se vsi uvrstili v nadaljnje republiško tekmovalje, ki pa bo mnogo težje, saj bo nedvomno konkurenca precej močnejša.

Na republiškem prvenstvu bodo nastopili: Fajkovič, ki je na gorenjskem prvenstvu v kategoriji do 47 kg dosegel prvo mesto; Dijak, ki je prav tako dosegel prvo mesto v skupini do 58 kg. V tej skupini je nastopil tudi Krnjajec, ki se je uvrstil na drugo mesto. Sekulic se je v skupini do 65 kg uvrstil na drugo mesto, Begović v skupini do 73 kg pa na prvo mesto.

Na tekmovalju v Kranju so jeseniški pionirji pokazali, da so resnično najboljši na Gorenjskem. Borili so se vsak z vsakim po kategorijah. Pokazali pa so tudi veliko borbentnost in zagrizenost.

Poleg jeseniških pionirjev, so na tekmi v Kranju sodelovali tudi pionirji Triglava iz Kranja in Alpine iz Zirov.

OČISTIMO NAŠE OKOLJE

Oddelek za urbanizem, gradbene in komunalne zadeve skupščine občine Jesenice poziva vse občane KS, da po določitvi odloka o načinu urejanja, vzdrževanja in varstva zelenih površin (Uradni vestnik Gorenjske, št. 22/75) na območju občine Jesenice in po odloku o zunanjem videzu naselij (Uradni vestnik Gorenjske, št. 24-205/61) uredijo in očistijo ožjo okolico hiš in stanovanjskih blokov.

Se posebej pozivamo h kolektivnim akcijam hišne svete, društva, lastniki individualnih hiš ter šole, da nadaljujejo z očiščevalnimi akcijami v okviru programov iz varstva okolja in tako vsi prispevate svoj delež za lepši in urejen izgled naselij.

Posebna komisija, ki jo bodo sestavljali predstavniki KS (člani komisije za varstvo okolja), sanitarni inšpektor, referent za komunalne zadeve ter predstavniki »Kovinarja«, bodo od srede aprila do 1. maja ugotavljali na terenu uspešnost akcije »OČISTIMO NAŠE OKOLJE«.

JAVNA POBUDA

Skupščina skupnosti otroškega varstva Jesenice je na zasedanju 28. 2. 1978 razpravljala o izvajanju programa in o sredstvih za redno delo ter o pomanjkanju sredstev za izvedbo programa povečanja zmogljivosti vzgojnovarstvenih zavodov.

Pri tem je sklenila objaviti

javno pobudo

vsem delavcem in samoupravnim organom OZD v občini Jesenice za dodatno namensko združevanje sredstev za izgradnjo in opremo novih zmogljivosti vzgojnovarstvenih zavodov.

Skupščina skupnosti otroškega varstva Jesenice predlaga, da delavci ob potrjevanju periodičnih in zaključnih računov ob delitvi čistega dohodka del tega namenijo za izvedbo programa povečanja zmogljivosti vzgojnovarstvenih zavodov.

Posebej je bilo poudarjeno, naj bi za ta namen združevali sredstva, ki jih samoupravne interesne skupnosti vračajo delavcem v OZD kot preveč vplačane prispevke.

Zneski za krmalno združevanje sredstev za izgradnjo novih zmogljivosti vzgojnovarstvenih zavodov se zbirajo na računu: Skupnost otroškega varstva Jesenice številka: 51530-641-40050.

VABILO K SODELOVANJU

Po sklepu odbora za medsebojna razmerja delavcev DO ELIM Jesenice, vabimo k sodelovanju:

štiri delavce za opravljanje del montaže ogrevalnih naprav na montaži.

Pogoji: poklicna šola za monterje ogrevalnih naprav in 1-3 leta delovnih izkušenj.

dva delavca za opravljanje ključavničarskih del v urejenih prostorih.

Pogoji: poklicna kovinarska šola kovinarske stroke in 1-3 leta delovnih izkušenj.

enega delavca za opravljanje nezahtevnih ključavničarskih del v urejenih prostorih.

Pogoji: osnovna šola in štiri mesece delovnih izkušenj pri opravljanju ključavničarskih del.

Kandidati naj svoje prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo na naslov: ELIM Jesenice, Hrušica 72 c, Jesenice. Rok za vložitev prijav je do zasedbe delovnih mest.

TEČAJ ZA VOZNIKE MOTORNH ČOLNOV

Vse člane kolektiva obveščamo, da SSD Elan Begunje - broderska sekcija organizira tečaj za voznike motornih čolnov.

Po Ur. listu SRS št. 2-85/75, z dne 29. januarja 1975 je namreč potrebno imeti za upravljanje plovila, daljšega od treh metrov, ki ima motorni pogon, ustrezen voznikiški izpit.

Zato že šestice organizirajo v delovni organizaciji Elan predavanja, in sicer od 17. do vključno 21. aprila 1978, vsak dan od 16. do 19. ure v sejni sobi upravne stavbe (I. nadstropje).

Ponavljanje snovi bo v četrtek, dne 4. maja 1978 ob isti uri.

Izpit bodo v Kopru na sedežu Luške kapitanije, 6. maja od 9. do 16. ure.

Prevoz v Koper bo organiziran z avtobusom. Tečaj bo obsegal vso snov, ki je predpisana in sicer: pravila o izogibanju trčenj na morju, pomorski predpisi, osnovne navigacije, motoriziranost, mornarska dela in veščine, nudenje prve pomoči.

Praktični izpit iz vožnje še ni zahtevan, zato bodo slušatelji opravili izpite v celoti.

Stroški tečaja, literature, prevoza in izpita bodo 650,00 din.

Prijavit se lahko najkasneje do 15. aprila tov. Milatoviču na telefon 75-010, int. 309, ali osebno v tovarni.

Vsi termini so fiksni in jih ne bomo spreminjali, zato tudi tečajnikov ne bomo pisemno obveščali o pričetku tečaja.

Število udeležencev bo omejeno, zato bodo imeli prednost tisti, ki se bodo prej prijavili.

MNOŽIČNA UDELEŽBA NA PRVENSTVU V KEGLJANJU NA LEDU

Komisija za športno rekreacijo pri izvršnem odboru sindikata Železarne v letos-

njem letu nadaljuje s pestrim tekmovalnim programom. Pred nedavnim je bilo izvedeno še eno uspešno prvenstvo in sicer v kegljanju na ledu. Skupaj je na prvenstvu nastopilo 208 tekmovalcev in tekmovalk iz posameznih TOZD in delovnih skupnosti Železarne. Kaže, da je tudi ta panoga med delavci postala zelo priljubljena, saj je prvenstvo vsako leto bolj množično.

REZULTATI:
Moški ekipno: 1. Hladna valjarna Bela 216 točk, 2. Remontne delavnice 203, 3. Jeklarna 196, 4. Energetika 189, 5. SEO TKR - novogradnje 186, 6. Žičarna 184, 7. Hladna valjarna Jesenice 181, 8. Livarna 175, 9. Transport 165, 10. Komercialna in finance.

Moški posamezno: 1. Ciril Krive jeklovnik 66, 2. Marjan Nikolavčič hl. valjarna Bela 65, 3. Franc Jamer energetika 61, 4. Ciril Grabner hl. valj. Jesenice 60, 5. Dominik Soklič jeklarna 57, 6. Martin Pazlar SEO-TKR - novogradnje 55, 7. Venceslav Lapanja žebjarna 55, 8. Andrej Kutin jeklarna 55, 9. Janez Alič remontne delavnice 54, 10. Slavko Koselj hl. valj. Bela 53 točk.

Ženske ekipno: 1. Remontne delavnice 117 točk, 2. SEO TKR novogradnje 97, 3. Hladna valjarna Jesenice 65.

Ženske posamezno: 1. Marija Klinar transport 42 točk, 2. Sonja Lotrič SEO TKR novogradnje 36, 3. Jelena Žvab remontne delavnice 34, 4. Justina Kralj SEO TKR novogradnje 34, 5. Zala Hočevar remontne delavnice 30, 6. Vlasta Intihar remontne delavnice 29, 7. Jozica Setine SEO TKR novogradnje 27, 8. Manda Behtič hl. valj. Jesenice, 9. Tončka Klinar komercialna in finance 24, 10. Tatjana Lazar remontne delavnice 23.

DEŽURNA TRGOVINA

V soboto, 8. aprila bo na Jesenicah od 15. do 19. ure odprta

DELIKATESA - KAŠTA
2 NA TRŽNICI

ZAHVALA

Ob prerani smrti očeta in brata

ANTONA TAVČARJA

se vsem prijateljem, sodelavcem in znancem, ki so kakorkoli pomagali ali nam izrazili sožalje iskreno zahvaljujemo.

Hčerka Majda z družino, sestra Anica z družino in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni izgubi moža, očeta in starega očeta

FRICA DETIČKA

se iskreno zahvaljujemo dr. Čehu in dr. Vidaliču za takojšnjo pomoč, sosedom, prijateljem, sodelavcem in poslovnim prijateljem za darovano cvetje in izrečeno sožalje. Hvala vsem, ki so ga v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti in nam v težkih trenutkih stali ob strani.

Vsi njegovi: žena Mimi, sin Fric in hčerka Marija z družinama.

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža

JANEZA POTOČNIKA

se v svojem in v imenu sorodnikov zahvaljujem sosedom, prijateljem in znancem, ki so mi vsak po svoje pomagali in blažili mojo žalost.

Posebna in iskrena hvala tov. Jaku Svetini za poslovilne besede ob grobu.

Žena Ivanka

ZAHVALA

Osnovni organizaciji sindikata TOZD Elektrode se najlepše zahvaljujem za denarno pomoč, ki mi je bila zelo dobrodošla.

Najlepša hvala. Erna Jonke

ZAHVALA

Delavcem TOZD Remontne delavnice Železarne in osnovni organizaciji sindikata, predvsem pa kleparjem in tesarjem se iz srca zahvaljujem za materialno pomoč, katero sva prejela ob nezgodi, ki nama jo je povzročil snežni plaz, ki je porušil precejšnji del strehe.

Prav vsem še enkrat prav lepa hvala za pripravljenost takoj pomagati, enako tudi šoferju, ki je material pripeljal na dom.

Jože in Francka Jakelj

ZAHVALA

DU Javornik - Koroška Bela se iskreno zahvaljujem za prejeto čestitko ob življenjskem jubileju.

Francka Šoberl

DOPOLNITEV ZAHVALE

Pri zahvali ob smrti moža, očeta

KARLA KLANČNIKA

iz Mojstrane je pomotoma izostala zahvala sosedom: Mrkovim, Knezovim in Mezmarjevim. S tem zahvalo dopolnjujemo in se prizadetim oprostamo.

OBČNI ZBOR ŠAHOVSKEGA DRUŠTVA JESENICE

V petek, 7. aprila bo v veliki šahovski dvorani na Jesenicah redni občni zbor Šahovskega društva Jesenice. Na občnem zboru bomo izvolili nove izvršne organe društva in podelili nagrade in priznanja za uspehe v letu 1977.

Na občni zbor vabimo vse šahiste, člane Šahovskega društva Jesenice, posebej pa vabimo predstavnike družbenopolitičnih organizacij občine in železarne Jesenice. Po občnem zboru bo prijateljsko srečanje.

Upravni odbor šahovskega društva Jesenice

Kaj bomo gledali v kinu

KINO RADIO

8. aprila, ameriški barvni risani film TOM IN JERRY NAJBOLJŠA SOVRAŽNIKA ob 15. uri, ogled filma je brezplačen za varčevalce Ježkovega kluba, poklanja ga Jugobanka Ljubljana.

8. in 9. aprila, italijansko španski zapadno nemški barvni kriminalni film DIAMANTI STAREGA GANGSTERJA ob 17. in 19. uri, režija Giuliano Mantaldo, v glavni vlogi Janet Li, Robert Hofmann.

10. in 11. aprila italijanski barvni kriminalni - drama film REVOLVER ob 17. in 19. uri, režija Sergio Salima, v glavni vlogi Oliver Reed.

12. aprila, nemško jugoslovanski barvni pustolovski film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU ob 17. in 19. uri, režija Harold Reinl, v glavni vlogi Lex Barker.

13. aprila ni predstav

14. aprila, ameriški barvni film - psihološka drama KRINKA ob 17. in 19. uri, režija Martin Ritt, v glavni vlogi Woody Allen.

15. in 16. aprila hongkongski CS barvni film - karate ZMAJ UNIČUJE GNEZDO ob 17. in 19. uri, režija Brian Trenchard Smith, v glavni vlogi Jimmy Wang Yu.

KINO PLAVŽ

8. in 9. aprila italijanski barvni film krim. drama REVOLVER ob 18. in 20. uri,

9. aprila ameriški barvni risani film TOM IN JERRY NAJBOLJŠA SOVRAŽNIKA ob 10. uri,

10. in 11. aprila italijansko španski zapadno nemški barvni kriminalni film DIAMANTI STAREGA GANGSTERJA ob 18. in 20. uri.

12. aprila ni predstav

13. aprila japonski barvni pravljicno-fantastični film NASILJE MEKOGODZILE ob 18. in 20. uri

14. aprila nemško jugoslovanski barvni pustolovski film ZAKLAD V SREBRNEM JEZERU ob 18. in 20. uri

15. in 16. aprila italijanski barvni zgodovinski film DVANAJSTO STOLETJE I. del ob 18. in 20. uri

KINO KRANJSKA GORA

8. aprila ameriški barvni akcijski film MASČEVANJE ZELENEGA SRŠENA ob 20. uri

9. aprila italijanski barvni film - drama AFRISKA ZVEZA ob 20. uri

12. aprila italijanski barvni kriminalni film REVOLVER ob 20. uri

15. aprila italijansko španski zapadno nemški barvni film DIAMANTI STAREGA GANGSTERJA ob 20. uri

16. aprila japonski barvni pravljicno-fantastični film NASILJE MEKOGODZILE ob 20. uri.

KINO DOVJE - MOJSTRAN.

8. aprila nemški barvni pustolovski film IZGUBLJENA ČAST KATHARINE BLUM ob 19. uri

9. aprila ameriški barvni akcijski film MASČEVANJE ZELENEGA SRŠENA ob 19. uri

15. aprila italijanski barvni kriminalni film - drama REVOLVER ob 20. uri

16. aprila italijansko španski zapadno nemški barvni film DIAMANTI STAREGA GANGSTERJA ob 19. uri

JUGOBANKA TEMELJNA BANKA LJUBLJANA n. sub. o. LJUBLJANA TITOVA 32 - EKSPOZITURA JESENICE

vabi svoje varčevalce z Jesenic in okolice na

ZBOR VARČEVALCEV
ZBOR VARČEVALCEV

ki bo, 10. aprila ob 16. uri v prostorih Gledališča Tone Čufar, Čufarjev trg 4, Jesenice.

Zbor varčevalcev naj bi dal novih pobud za vsebinsko zasnovo dela sveta varčevalcev pri temeljni banki kot organ samoupravljanja s sredstvi varčevanja.

ABC POMURKA
TRGOVSKO PROIZVODNA ORGANIZACIJA
GOLICA JESENICE - TOZD ZARJA

objavlja prosta dela in naloge
prodajalca pohištva v prodajalni DOMOPREMA
- na Jesenicah, Titova 1

Pogoji:

- zaključena šola za prodajalce,
- dve leti delovnih izkušenj,
- trimesečno poskusno delo,
- odslužen vojaški rok.

Delo se združuje s polnim delovnim časom za nedoločen čas.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o strokovnosti ter opisom dose-
danih zaposlitev pošljejo na naslov: ABC POMURKA - trgovsko
proizvodna organizacija GOLICA JESENICE - kadrovska služba
- Jesenice, Titova 1, najkasneje do vključno 21. aprila 1978.

ČLANOM DU JESENICE

Društvo upokojencev Jesenice prosi svoje člane, ki za leto 1978 še niso poravnali članarine in vzajemne samopomoči, naj to storijo čimprej, da pri izplačilu vzajemne samopomoči ne bi imeli težav. Upokojence železarne Jesenice in drugih organizacij združenega dela, ki še niso člani društva upokojencev pa vabi, da se včlanijo v društvo. Društvena pisarna Pod gozdom št. 13 na Jesenicah je odprta vsak torek in petek od 16. ure dalje.

VIATOR TOZD TOVORNI PROMET JESENICE

objavlja prosta dela in naloge analitika - planerja.

Za to delo se zahteva višja strokovna izobrazba ekonomske ali komercialne smeri ali srednja strokovna izobrazba ekonomske smeri in štiri leta delovnih izkušenj.

Kandidati naj ponudbe z dokazili o izobrazbi in dosedanjih zaposlitvah pošljejo na naslov: VIATOR TOZD Tovorni promet Jesenice, Titova 67, v 15 dneh od dneva objave.

RAZPIS PROSTEGA DELOVNEGA MESTA

Krajevna skupnost Žirovnica, razpisuje prosto delovno mesto tajnika-ce.

Pogoji: Srednja ekonomska izobrazba s štiriletno prakso, z znanjem finančnih del in strojepisja.

Kandidat mora imeti moralno-politične kvalifikacije. Prošnji priložiti dokumente o strokovnosti in opis dosedanje zaposlitve.

Osebn dohodek po samoupravnem sporazumu o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in krajevnih skupnostih SR Slovenije.

Nastop službe takoj.

Rok prijave je petnajst dni po objavi.

UGODNOSTI ZA LJUBITELJE PLOVANJA V HOTELU LARIX

Konferenca osnovnih organizacij sindikata Železarne se daj časa zelo uspešno sodeluje s hotelom Larix v Kranjski gori, posebno pri organizaciji in izvedbi tečaja za neplavalce. Ravno sedaj poteka dogovor o organizaciji letošnjega tečaja, poleg tega pa je hotel Larix odobril popust za uporabo zimskega plavalnega bazena za vse delavce Železarne. Popust znaša petdeset odstotkov, vsi naši delavci pa lahko usluže v zimskem bazenu koristijo od 1. aprila do 30. junija in od 1. septembra do 30. decembra. V dopisu, ki ga je posredovala uprava hotela Larix je poudarjeno, da hotel šeli s tem popustom približati hotelske usluge delavcem železarne, hkrati pa pri-
spevati k uspešnejši rekreaciji delovnega človeka.

Vse delavce, ki bodo v navedenem času koristili usluge v pokritem bazenu hotela Larix naj opozorimo, da je za odobritev popusta treba predložiti izkaznico železarne Jesenice. JR

KAKOR SMO SEJALI, TAKO SMO POŽELI

Neslaven zaključek naših hokejistov na letošnjem svetovnem prvenstvu B skupine v Beogradu bo imel nedvomno daljnosežne posledice za razvoj te športne panoge pri nas. Takoj pa je seveda treba povedati, da neuspeh ne bi smel pomeniti še nadaljnji padec hokeja v Jugoslaviji in na Jesenicah. Nasprotno, če bomo znali odpraviti napake, ki so se v zadnjih sezonah krepko nakopile, kam so nas pripeljale je pokazal Beograd 78, bomo lahko še naprej uživali v tej hitri in atraktivni igri. Če tega ne bomo zmogli, pa je tako ali tako jasno, da bomo potonili prav na dno.

Po sedemnajstih letih so jugoslovanski hokejisti ponovno postali člani skupine C. Mesto, ki si ga po prikazanih igrah v Beogradu povsem zaslužimo. Če pa bodo naši najboljši hokejisti nadaljevali s slabim odnosom do treningov in iger v državni reprezentanci, če bomo v Jugoslaviji tudi v bodoče delovali le s dvema nekoliko boljimi ekipama, potem je sigurno, da bomo v skupini C preživeli več sezon.

Korenine popolnega poraza in neuspeha jugoslovanskega hokeja so precej globlje, kot bi si kdo mislil. Poleg številnih drugih spodbujalcev, gre tudi za nekoliko čudno miselnost naših najboljših hokejistov, ne glede ali so člani Olimpije ali Jesenice. Družba jim je namenila precej več, kot denimo hokejistom, ki so igrali v dresih Medveščaka, Celja, Partizana, Crvene zvezde. In ker so imeli več, ker so imeli boljše opremo, boljše pogoje za treninge in tuje trenerje, so logično hitreje napredovali. Tako so se Ljubljanci, še posebej pa Jesenčani, ki so osvojili kar osemnajst naslovov državnega prvaka, iz sezone v sezono (razen nekaterih izjem) igračkali z drugimi moštv.

Leta so tekla, na jugoslovanskem hokejskem nebu pa se ni nič, oziroma malo spremenilo. Še vedno smo imeli na eni strani dva bogata kluba, ki nista imela težav s tistimi, ki niso imeli niti približno normalnih pogojev za treninge. In tako se je v Ljubljani in na Jesenicah izoblikovala miselnost, da samo v hali Tivoli ali pa v dvorani v Podmežaklju lahko igrajo dober hokej, da so le igralci iz teh dveh hokejskih središč tudi med gledalci. In zato je večina igralcev izkoristila tak položaj. Večji del sezone jim ni bilo treba trenirati, se resneje posvečati treningom, kajti bilo je dovolj, da se nekoliko resneje pripravijo teden dni pred dvobojem Jesenice - Olimpija. Na žalost pa je bilo teh dvobojev v eni sezoni premalo, za ostale nasprotnike v domačem prvenstvu pa se ni bilo potrebno posebej truditi.

Ravno zaradi takega odnosa so se v nekaj zadnjih sezonah na Jesenicah stransko razburjali, ko so njihovi ljubljenci, z veliko več treninga na ledu in znanja izgubljali tudi tekme v Zagrebu in Beogradu, vzroka pa niso ugotovili. Da se razume, Jesenčani in Ljubljanci so trenirali na ledu vsako sezono od avgusta do marca, vendar resneje kot se reče le pred medsebojnimi dvoboji. Če bi bilo v Jugoslaviji več izenačenosti, se tak način treniranja ne bi obnesel, oziroma bi se kaj kmalu izkazalo, da tako ne gre. In ker se ni bilo potrebno na vsakem treningu maksimalno truditi, se je rodil tudi dokaj neresen odnos do treningov, kar je seveda povzročilo padec kvalitete v obeh omenjenih moštvi.

Kvaliteta je padala, kljub še vedno očitni prednosti Olimpije in Jesenice v jugoslovanskem prostoru. Imenovali smo to sicer stagnacijo, bil pa je velik padec.

Po bitki so vsi generali pametni in bi tudi tokrat lahko očitali marsikaj vodstvu reprezentance: o sestavi moštva, o pripravah, o spodbujalnih pri organiziranju letih, vendar to pustimo, kajti v našem tisku je bilo to večkrat omenjeno in ni vredno ponavljati. Krivce smo skoraj že določili, kar pa seveda ne bo veliko spremenilo, če ne bomo vsi skupaj igralci, vodstva klubov

in gledalci bistveno spremenili mišljenje do te igre, ki jo imenujemo hokej na ledu, posebej, pa če ne bomo vložili vse za dvig kvalitete. Kaj nam pomaga kdo je prvak v Jugoslaviji, Olimpija, Jesenice ali kdo tretji, če igramo v C skupini. To bi vodstva klubov, še posebej pa njihov strokovni kader moral imeti vselej pred očmi.

Ravno zaradi tega bo potrebno počistiti najprej pred našim jeseniškim pragom. Gre namreč za to, da ko je naša izbrana vrsta v preteklosti dosegala dobre rezultate, v njej pa je bilo največ Jeseničanov, smo se na Jesenicah tolkli po prsih, da imajo za te uspehe največ zaslug naši hokejisti. To je bila navada, danes pa bomo toliko objektivni in poističimo vzroke neuspeha (saj nekatere) najprej v vrstah jeseniških hokejistov, ki so bili najštevilnejši v Beogradu.

V letošnji sezoni smo namreč v Železjarju večkrat opozorili javnost, da v jeseniških rstah, kljub temu, da se je v domačih arenah zmagovalo in kljub osvojenemu naslovu državnega prvaka, nekaj ni v redu.

Osemanjstkratni prvaki so igrali staromodno, brez posebne izvirnosti, uigranosti in včasih tudi volje. Čeprav smo na ta način zeleli opozoriti odgovorne na resnost položaja, so nas nekateri napadali, da iz gro podkupujemo jeseniški hokej. Trener Bubnik je v zadnji sezoni storil zelo malo ali pa ničesar, da bi spremenil igro jeseniškega moštva in tako tudi reprezentantov. Treninki so potekali po starem načinu, ponavljali so se iz dneva v dan, ne da bi v njih videli nekaj novega. Zaradi tega ni čudno, da ljubitelji hokeja na Jesenicah niso bili zadovoljni s takimi igrami in jih je bilo na tribunah precej manj, kot v prejšnjih sezonah. Treninki, na katerih trener Bubnik ni poskušal nič novega, sodobnejšega, slaba fizična pripravljenost, kot tudi neizvirnost in stereotipnost v akcijah, se pri jeseniških reprezentantih poznala tudi v Beogradu. Torej verige slabih, nekvalitetnih iger v prvenstvu, se ni dala prekiniti na svetovnem prvenstvu. Zato ob neuspehu jugoslovanskega hokeja v Beogradu, ne bi smeli pozabiti, da je bil to tudi neuspeh jeseniškega hokeja.

Resno bo treba razmisлити kako naprej v jugoslovanskem kot tudi jeseniškem hokeju. Če igralci, ki jim je družba namenila precejšnja sredstva za to, da se hokejsko udeležujejo, da se razvijajo in igrajo dober hokej, niso upravičeni, pričakovani jugoslovanske javnosti - celo več, osramotili so nas v mednarodni areni - potem je potrebno resno razmisliti ali še vedno vlagati, ne tako majhnih sredstev, v to športno panogo. Jeseniški reprezentantje so namreč trenirali v sezoni dvakrat na dan, v Beogradu pa so nas premagovale reprezentance iz igralci, ki vsak delovni dan normalno delajo, hokej pa trenirajo v popoldanskem času in to smatrajo zgolj kot vsakodnevno telesno aktivnost. Nekdo se bo morda vprašal: ali je potrebno nameniti še več denarja, da bi na Jesenicah dobili boljše hokejiste in seveda tudi reprezentante, ki nas bodo dostojno zastopali v mednarodni areni, ali pa imeti mačehovski odnos do te športne panoge, ki je pod Podmežakljo postala že tradicija in životariti, kot to počnejo nekateri jugoslovanski klubi. V tem trenutku je na taka vprašanja težko odgovoriti, vendar pa je morda najbolj sprejemljiva možnost po kateri naj bi v jeseniški hokej vlagali približno toliko kot doslej, vendar pa delo z mladimi organizirati tako, da bomo zagotovo dobili dobre športnike in igralce. Že v najmlajših vrstah jeseniških hokejistov bo potrebno skrbeti za selekcijo, kot tudi za športno vzgojo, ki ima delovne navade in ki z veseljem igra hokej, se bo podprjal trenerjem zahtevam in naporom, ki jih ta igra zahteva. To je bilo v preteklosti močno zanemarjeno.

Košarka

PIONIRKE JESENIŠKE OBČINE TRETJE

V soboto, 1. aprila, se je končalo regijsko prvenstvo v košarki, za pionirke. Na zadnjem turnirju v okviru pionirskega festivala 78 v Zireh, je selekcija občine Jesenice v borbi za tretje mesto v končni uvrstitvi prepričljivo premagala ekipo Radovljice z rezultatom 58:28 (34:12). Jeseničanke so tokrat igrale zelo dobro in zanesljivo, v igri je bil opazen viden napredok tako da zmaga ni bila niti v enem trenutku ogrožena.

Koške za Jesenice so dosegle vse igralke, ki so potovale v Ziri in sicer: Skumavc 14, Kantarevič 4, Tancer 2, Duratović 4, Čuder 2, Stražisar 16, Razingar 2, Bešić 10, Gartner 2.

V drugi tekmi, ki ni odločala o ničemer več, kajti vrstni red je bil presenetljivo znan že po dvoboju ekip Škofje Loke in Kranja, katerega so presenetljivo dobile Kranjčanke, so Jeseničanke igrale z ekipo Škofje Loke. Prikazana košarka je navdušila polno dvorano, ki je po tekmi z aplavdom pozdravljala igralke, obeh ekip. Tekma se je sicer končala z zmago domačink 62:49 (27:19), toda trenerja Jesenice sta tekmo izkoristila za uvajanje debitantk, ki so na prejšnjih turnirjih igrale zelo malo.

Koške za Jesenice so dosegle: Skumavc 19, Kantarevič 14, Stražisar 12, Bešić 4.

Letošnje prvenstvo je prineslo izenačene borbe, prvo mesto so presenetljivo osvojile igralke Kranja, druga je Škofja Loka in tretje lanske republiške prvakinje pionirke Jesenice. To je tudi realni vrstni red. Če ocenjujemo igro selekcije Jesenice lahko rečemo, da so igrale dobro, borbenost je bila na višini, žal pa je bila ekipa zelo pomlajena glede na konkurentke, katere so igrale skoraj s kompletnimi lanskimi ekipami. Da bi bila jeseniška ekipa večja, sta dve visoki kvalitetni igralki zaradi bolezni, oziroma poškodbe morali odpovedati sodelovanje v ekipi, razen tega pa tudi samo prvenstvo ni prizaneslo ekipi s poškodbami. Debitantke, v ekipo uvrščene v zadnjem trenutku, so svojo nalogo opravile dobro, žal pa je neizkušnost odločila prvenstvo, saj je ekipa Jesenice izgubila kar tri srečanja s prvouvrščenimi ekipama z minimalnim rezultatom. Toda tudi tretje mesto je v takih okoliščinah uspeh, hkrati pa potrditev kvalitete dela v košarkarskem klubu Jesenice in šolskih športnih društev.

Naj ob sklepu omenim še to, da sta v gorenjsko reprezentanco izbrani tudi Maja Stražisar in Vlasta Skumavc, med tem ko je Kantarevičeva na širšem seznamu reprezentantk.

Br

Odbojka

JESENICE : FUŽINAR 3:0 (-4, -13, -9)

Jesenice odbojkarice so tudi v četrtem kolu proti vodilni ekipi Fužinarja doživele poraz.

Domačinke so kljub porazu pokazale eno svojih boljših iger, vendar so kljub temu klonile favoriziranim gostjam, kljub temu, da je gostujoča ekipa nastopila zelo pomlajena, saj iz lanske sezone nastopata le dve standardni igralki, so dokazale da upravičeno zasedajo prvo mesto na prvenstveni lestvici.

Že prvi set je pokazal, da so gostje homogena ekipa, brez izrazite posameznice. Navdušile so predvsem z igro v polju in dobrih blokom. Domače so vse preveč grešile pri sprejemu servisa in si s tem onemogočile pripravo dobrih in uspešnih akcij na mreži.

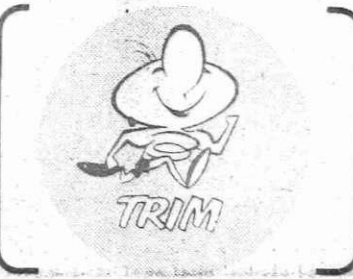
Polupolna pa se je situacija spremenila v drugem setu. Domačinke so se le prebule in z bolj dinamično ter požrtovalno igro zmedle gostinje in povedle. Vendar so v odločilnem trenutku ponovno popustile in dovolile gostjam izenačiti in zmagati. Lahko rečemo, da sta ekipi v tem setu pri-

kazali zanimivo in borbeno igro, z lepimi akcijami tako v polju, kot na mreži.

V enakem tempu in odlični igri se je pričel tudi tretji set, vendar le do rezultata 3:1, ko so gostje z dobrimi servisi onemogočile domačinkam, da bi razvile igro, predvsem zaradi slabega sprejema.

V naslednjem kolu Jeseničanke gostujejo v Pulju pri istoimenski ekipi in lahko pričakujemo prve točke v spomladanskem delu tekmovalja v drugi zvezni ligi.

ACO

Smučanje

SMUČARJI ŠE VEDNO TEKMUJEJO

Preteklo soboto in nedeljo, 1. in 2. aprila so se alpski smučarji udeležili vrste tekmovalja, na katerih so dosegli solidne rezultate. Tekmovalci vrhunškega razreda so tekmovali v soboto pri Ribniški koči, kjer so se pomerili v slalomu. Med mladinci se je najbolje odrezal Grega Benedik (94, 97) in je zmagal pred Velenjem (96, 49) in Deklevo (96, 59) oboja iz Olimpije. Pri mladinkah pa je zmagala Jermanova (Olimpija), Mateja Rakovec pa je bila solidna šesta. Brigita Kežar pa deseta. Mateja Rakovec je na tej tekmi zabeležila celo boljši čas od najboljših članice.

V nedeljo pa so tekmovalci vrhunškega razreda tekmovali na Zelenici. Pri mladinkah je ponovno zmagala Jermanova Olimpija, Kežarjeva pa je bila odlična četrta. Tekmovalci prehodnega razreda Gorenjske in Primorske pa so se v soboto pomerili v slalomu na Krvavcu. Tudi tokrat so naši smučarji zabeležili nekaj lepih uvrstitev, saj je bila Benedičeva druga, Veskova pa tretja, žal pa je v drugi vožnji odstopil Matej Oblak, ki je imel v prvem teku dve sekundi prednosti med pionirji in tretji čas med mladinci.

REZULTATI:

STAREJŠE PIONIRKE: 1. Blažič - Triglav 68,51 (34,00, 34,51) 2. Benedičeva Jesenice 72, 17 (36,54, 35,63), 3. Vesek - Jesenice 74,54 (37,73, 36,81), 4. Čop Bl. Dobrava 75,37 (38,56, 36,81), 6. Urh Radovljica 77,60 (39,76, 37,84);

STAREJŠI PIONIRJI: 1. Štular Triglav 70,35 (35,34, 35,01), 4. Robič Kr. gora 73,97 (36,73, 37,24), 5. Benet - Kr. gora 74,62

VELESLALOM ZA DESNI BREG SAVE - PREHODNI POKAL ZA ISKRO OTOČE

V organizaciji osnovne organizacije zveze sindikatov Iskra Lipnica, je bilo v petek, 24. marca, na smučišču Zatrnica sedmo tradicionalno tekmovalje v vleslalomu za člane OOS, ki imajo sedež na desnem bregu Save. Na tekmovalju je nastopilo preko 80 tekmovalcev in tekmovalci iz osnovnih organizacij sindikata. Ženske so bile razdeljene v dva, moški pa v tri starostne razrede. Najboljša mesta v ekipi in posamezniki so osvojili:

ŽENSKO DO 30 LET: 1. Jelka Bem Plamen Kropa, 2. Jožica Pretnar Iskra Otoče, 3. Meta Turnšek Iskra Lipnica, 4. Tatjana Teran Jelplast Kamna gorica, 5. Darja Stariha Kemična Podnart.

ŽENSKO NAD 30 LET: 1. Darinka Bohine Iskra Lipnica, 2. Marija Stendler Kemična Podnart, 3. Marica Jeraša Plamen Kropa, 4. Zala Brajnik Iskra Otoče, 5. Milka Faganel Kemična Podnart.

MOŠKI NAD 40 LET: 1. Andrej Resman Plamen Kropa, 2. Rado Faganel Iskra Otoče, 3. Damijan Hafner Iskra Lipnica, 4. Jože Budič Iskra Otoče, 5. Adam Kržišnik UKO Kropa.

MOŠKI OD 30 DO 40 LET: 1. Marko Stendler Iskra Otoče, 2. Ivan Kordež Plamen Kropa, 3. Dane Lazar Plamen Kropa, 4. Andrej Kranjc Plamen Kropa, 5. Jože Vukelj Iskra Lipnica.

MOŠKI DO 30 LET: 1. Tomaž Pogačnik UKO Kropa, 2. Drago Terlikar Iskra Lipnica, 3. Jazet Bohine Iskra Otoče, 4. Florijan Resman Iskra Lipnica, Marjan Fister Iskra Otoče.

EKIPNO: 1. Iskra Otoče 2:39,27, 2. Plamen Kropa 2:41,40, 3. Iskra Lipnica 2:42,13, 4. Kemična tovarna Podnart 3:52,22.

VM

KOMBINATORCI SO TEKMOVALI NA POKLJUKI

V soboto in nedeljo, 1. in 2. aprila so kombinatorci tekmovali na Pokljuki za naslove prvakov SFRJ. Nastopili so tudi tekmovalci OZSO Jesenice. Po skokih, ki so bili v soboto, je bil Jože Dolžan pri članih za nekaj točk pred ostalimi. V nedeljo, je v teku na 15 km zaostal za Pavliho in tako ni uspel ponoviti uspeha s Planice, ko je postal republiški prvak. Pri starejših mladincih sta se Zupan in Kopše uvrstila med prvo deseterico, pri mlajših mladincih pa je Lotrič ponovil uspeh s Planice in osvojil bronasto medaljo.

REZULTATI: Člani: 1. Marjan Pavliha 402,0 - JLA, 2. Jože Dovžan 382,4 - Jesenice, 3. Metod Pišternik 353,5 Ilirija.

Starejši mladinci: 1. Peter Pišternik 400,8 Ilirija, 2. Zdravko Zupan 387,6 Bled, 3. Drago Vidic 384,7 Bled, 7. Tine Zupan 316,2 Jesenice, 8. Milan Kopše 189,2 Jesenice.

Mlajši mladinci: 1. Roman Beznik 398,9 Bled, 2. Vojko Kokalj 381,3 Bled, 3. Rajko Lotrič 366,0 Jesenice.

Stane Lužnik

PREHODNI POKAL ZA VEZENINE BLED

V soboto, 25. marca, je bilo na smučišču Koble v Bohinjski Bistrici peto tradicionalno sindikalno smučarsko tekmovalje za delavce tekstilnih tovarn Sukno, Almira in Veznine.

Pod pokroviteljstvom občinskega sveta zveze sindikatov Radovljica so tekmovalje v vleslalomu organizirali člani KOOS Almira Radovljica. V lepem, sončnem vremenu in na dobro pripravljenih progah je na tekmovalju nastopilo preko 110 tekmovalcev in tekmovalk. Moški so bili razdeljeni v štiri, ženske pa v tri starostne razrede in so tekmovali na dveh različno zahtevnih progah. Ekipno so v moški in ženski konkurenci zmagali člani OOS Sukno Zapuže.

Prehodni pokal OZSO Radovljica za ekipno uvrstitev, upoštevajoč množičnost, so tudi tokrat osvojili člani KOS Veznine Bled, ki so imeli na startu 54 nastopajočih. Najboljša mesta v posameznih starostnih kategorijah so osvojili:

ŽENSKO DO 27 LET: 1. Marija Zupan - Kavčič - Sukno, 2. Mija Kokalj - Almira, 3. Marija Jurkovič - Veznine, 4. Vesna Dolinar - Almira, 5. Jana Justin - Veznine.

LOTRIČ ODLIČEN NA POKLJUKI

V soboto, 1. aprila so imeli mladinci in člani še zadnjo tekmo v tej sezoni v okviru tekmovalja za pokal SRS v skokih. Tekmovalje je na Pokljuki organiziral smučarski klub Triglav iz Kranja. Tekmovalci sekcije za skoke pri OZSO Jesenice, so bili spet uspešni. Tokrat se je iz izrednimi skoki izkazal Rajko Lotrič. Njegov skok iz prve serije je bil daleč najboljši ocenjen skok na tekmovalju. V skupnem seštevku je bil kar za sedem točk pred tekmovalci, med katerimi razen Baloha ni manjkal prav nihče. Tudi drugi mlajši mladinec Justin se je tokrat kar dobro uvrstil.

Pri starejših mladincih je bil Jemec najdaljši v prvi seriji, v drugi seriji je nekoliko prepozno odskočil. To ga je stalo večje dolžine in boljše uvrstitve. Kljub temu, da je bil po dolžinah drugi, je bil uvrščen šele na četrto mesto. Kopše je bil tokrat zelo dober in je dosegel svoj največji uspeh v letošnji sezoni, saj se je uvrstil na šesto mesto.

OBRAČUN DELA OBČINSKE ZVEZE SMUČARSKIH ORGANIZACIJ

Pretekli četrtek, 30. marca je občinska zveza smučarskih organizacij Jesenice podala obračun svojega triletnega dela. Na zboru, na katerem je bila polnoštevilna udeležba, saj so se ga udeležili predstavniki vseh področnih klubov iz jeseniške občine, je bilo kritično ocenjeno delo zveze in smučarskega športa v občini. Iz poročila predstavnikov posameznih sekcij je bilo razvidno, da vse sekcije tarejo kadrovske težave in pomanjkanje dela voljnih funkcionarjev. Zlasti kritično je stanje pri vključevanju bivših tekmovalcev v delo po klubih.

Med bolj uspešnimi sta bili alpska in tekaška sekcija, manj uspešni pa skakalci, kjer je zlasti kritično stanje trenerjev. Ker je bilo sedanje delo zveze pionirsko, saj je bila jeseniška zveza prva tovrstna organizacija pri nas, so smučarski delavci naleteli na številne težave, katere so reševali bolj ali manj uspešno. Po izredni, živahni in plodni razpravi so bili sprejeti sklepi, da naj smučanje v naši občini postane še bolj množično, v selekcijah pa naj se zbirajo zares najboljši in perspektivni tekmovalci. Še bolj naj zaživi delo področnih klubov in pa delo po šolskih športnih društvih, ki naj bodo nosilci množičnosti.

Novemu izvršnemu odboru zveze bo v bodoče predsedoval Boris Bergant, za alpsko sekcijo bo skrbel Rudi Benedik, za tekaško Jazet Mlakar, za skakalce pa Jazet Pagon. Smučarski delavci pa se zavedajo, da bodo kvalitetnemu vrhu jugoslovanskega smučanja, ki v zadnjih letih skokoma prehaja v kvaliteto evropskega nivoja - to velja zlasti za alpince in deloma skakalce, lahko sledili le z resnim in kvalitetnim delom. Smučanje na Gorenjskem pa naj vzporedno s kvaliteto postane še bolj nacionalen šport - šport širokih ljudskih množic.

USPEŠEN ČETRTI PATROLNI TEK V PARTIZANSKI RADOVNI

V nedeljo, 2. aprila, je strelska družina Jazet Mrak Dovje - Mojstrana uspešno organizirala četrti tradicionalni patrolni tek na smučeh v Radovni. Množična udeležba s sodelovanjem tridesetih ekip je pokazala, da patrolni tek postaja lepa manifestacija v partizanski Radovni, združena z objužanjem revolucionarnih tradicij NOB ter uresničevanjem koncepta splošne ljudske obrambe, družbene samozastite in varnosti.

Na četrtem patrolnem teku so poleg ekip družbenopolitičnih organizacij, društev in temeljnih organizacij združenega dela z območja Dovja in Mojstrane, nastopili še ekipe teritorialnih enot, organizacij ZRVS, strelskih drušin in pripadnikov JLA iz jeseniške občine. Na krajišlovostni pred začetkom patrolnega teka je spregovoril predsednik strelske družine Jazet Mrak - Slavko Rabič, ki je med drugim dejal:

"Zopet smo se zbrali v naši partizanski Radovni, da v okviru tradicionalnega patrolnega teka obudimo spomin na težke čase NOB, ko je okupator požgal vasi, izseljeval in pobijal naše ljudi ter se kruto znesel tudi nad prebivalci Srednje Radov-

MLAJŠI MLADINCI: 1. Flaja Matajur 65,31 (33,22, 32,09) 3. Vreček Radovljica 70,80 (35,26, 35,54), 5. Not - Radovljica 72,72 (37,91, 34,81), 6. Razingar Bl. Dobrava 74,59 (37,88, 36,71), 7. Ropret Bl. Dobrava 79,24 (40,11, 39,13).

bef

ŽENSKO OD 27 DO 35 LET: 1. Sonja Zupan - Sukno, 2. Francka Zakrajšek - Almira, 3. Slavica Pogačnik - Sukno, 4. Cvetka Ipavec - Almira, 5. Iva Dolžan - Almira.

ŽENSKO NAD 35 LET: 1. Silva Ferjan - Almira, 2. Marija Ahačič - Sukno, 3. Francka Pretnar - Almira, 4. Tončka Kvas - Veznine, 5. Mici Černilec - Sukno.

MOŠKI DO 27 LET: 1. Jurij Legat - Sukno, 2. Andrej Dežman - Veznine, 3. Konrat Končnik - Almira, 4. Matjaž Antunović - Veznine, 5. Jože Heglar - Veznine.

MOŠKI OD 27 DO 35 LET: 1. Miha Zupan - Sukno, 2. Zlato Kavčič - Almira, 3. Jože Stare - Veznine, 4. Viktor Dežman - Sukno, 5. Jože Čerkovnik - Veznine.

MOŠKI OD 35 DO 45 LET: 1. Jože Zupan - Sukno, 2. Franc Ovsenik - Sukno, 3. Jazet Zupan - Veznine, 4. Alojz Ferberžar - Sukno, 5. Franc Jakopič - Veznine.

MOŠKI NAD 45 LET: 1. Jurij Legat - Almira, 2. Jazet Novak - Sukno, 3. Jazet Kapus - Almira, 4. Leon Matalin - Almira, 5. Ivan Čerkovnik - Almira.

VM

Med člani je iz naše sekcije nastopil le Pagon, ki je primerno skočil in se uvrstil na sedmo mesto.

REZULTATI: Mlajši mladinci: 1. Rajko Lotrič 190,1 (42,5, 42) Jesenice, 2. Bojan Globočnik 183,3 (41, 42,5) Triglav, 3. Primož Ulaga 181, (40,5, 39) Ilirija, 4. Andrej Komel 179,5 (40,5, 42) Ilirija, 11. Toni Justin 163,6 (38, 36,5) Jesenice, 38. Miha Baloh 117,6 (37, 33,5) Jesenice.

Starejši mladinci: 1. Miran Tepež 202,2 (44, 45) Ilirija, 2. Branko Benedik 198,5 (43,5, 44) Triglav, 3. Miro Bizjak 193,1 (43, 41) Triglav, 4. Bogdan Jemec 190,9 (44,5, 43,5) 6. Milan Kopše 168,5 (40,5, 39,5) in 16. Tine Zupan 149,2 (38, 38) vsi Jesenice.

Člani: 1. Branko Dolhar 209,2 (46, 45,5) Ilirija, 2. Jazet Jurman 205,7 (45,5, 48,5) Ziri, 3. Sandi Cimzar 203,8 (47, 44) Triglav, 7. Janko Pagon 179,7 (40,5, 41) Jesenice.

Stane Lužnik

S četrtga patrolnega teka v Radovni (foto J. Rabič)

REZULTATI PATROLNEGA TEKA:

MOŠKE EKIPE: 1. Občinski štab za teritorialno obrambo SOB Jesenice I. ekipa (Alojz Kerštajn, Jazet Mlinar, Branko Kežar) 20:16,02, 2. Občinski štab za TO SOB Jesenice II. ekipa (Zdravko Hlebanja, Janko Kobentar, Srečko Trpin) 21:15,6, 3. Postaja milice Jesenice (Andrej Kolenc, Franci Kotnik, Andrej Janša) 22:39,02, 3. Smučarsko društvo Mojstrana - odsek rekreacija 22:54,05, 5. Turistično društvo Mojstrana 23:17,05.

ŽENSKO EKIPE: 1. TPO Golica - TOZD delikatesa Mojstrana (Mara Rekar, Lidija Penica, Cilka Ancelj) 28:17,0, 2. Planinsko društvo Dovje - Mojstrana (Mija Kotnik, Lidija Vrh, Polona Hrastar) 36:09,02, 3. Zdravilišče Triglav Mojstrana (Dora Potončnik, Ivanka Košir, Breda Janša) 41:32,0.

Patrolni tek je bil združen tudi s streljanjem z malokalibrsko puško. Pri tem so najboljšie rezultate dosegli člani ekipe PD Gozd Martuljk pred ekipo ZRVS Dovje - Mojstrana in ekipo postaje milice Jesenice. Strelska družina Jazet Mrak je ob zaključku uspešnega tekmovalja podelila še tri priznanja v znak uspešnega sodelovanja in sicer svetu za ljudsko obrambo in DS skupščine občine Jesenice, Karavli Belec in novinarju RTV Ljubljana Stanetu Škrabaru.

J. Rabič